

ปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ศศิธร พิมเสน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

15.12.22
20.12.22
2.3

ปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ศศิธร พิมเสน

31 ต.ค. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2547

ศศิธร พิมเสน. (2547). *ปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์
ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร.*
ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รองศาสตราจารย์ ดร.ดุชฎี โยเหลา , อาจารย์ ดร. ยุทธนา ไชยจุล.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของผลประโยชน์
ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติทางตรงต่อการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
ทางตรง กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ของพยาบาลวิชาชีพ 3) เพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับเจตคติทางตรงต่อ
การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้งกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์
ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมกับ
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง และ 4) เพื่อหา
ตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพฝ่ายปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่อง 5 ปีขึ้นไป
โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง
ชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 11 ชุด ประกอบด้วย
แบบสอบถามเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ความเชื่อเกี่ยวกับผลการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การประเมินผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตาม
กลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม
พันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์
ขัดแย้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ
แบบเอนเตอร์และสถิติที

สรุปผลการวิจัยพบว่า

1.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .208$)

2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .199$)

3.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .315$)

4.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .455$)

5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .367$)

6.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .219$)

7.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และพันธะทางจริยธรรม ร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งโดยรวม ได้ร้อยละ 16.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง และพันธะทางจริยธรรม มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์แบบพหุคูณย่อยทั้ง 3 พหุคูณ พบว่า เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง และพันธะทางจริยธรรม สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมทั้ง 3 แต่มีน้ำหนักความสำคัญแตกต่างกัน คือ

1.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง และพันธะทางจริยธรรม ร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีอิทธิพลของพันธะทางจริยธรรมสูงกว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง

2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรมเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง ร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบน โดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ โดยมีอิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรมสูงที่สุด รองลงมา คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง และเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมตามลำดับ

**PSYCHO-SOCIAL FACTORS RELATING TO INTENTION TO AVOID
CONFLICT OF INTEREST OF NURSES
AT ONE HOSPITAL IN BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
SASITHORN PIMSEN**

**Presented in Partial fulfillment of the Requirements
for the Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University**

October 2004

Sasithorn Pimsen. (2004). *Psycho-social factors relating to intention to avoid conflict of interest of nurses at one hospital in Bangkok*. Master thesis, M.Sc. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee : Assoc.Prof.Dr.Dusadee Yoelao, Dr.Yuttana Chaijukul.

This purposes of this research are : 1). to study types of conflict of interest of nurses. ; 2). to study the relationship between direct attitude toward avoidance of conflict of interest ,direct subjective norm ,direct perceived behavioral control and intention to avoid conflict of interest of nurses; 3). to study the relationship between direct and indirect attitude toward avoidance of conflict of interest, direct and indirect subjective norm ,direct and indirect perceived behavioral control 4).to find the predictive variables of the intention to avoid conflict of interest of nurses .

The sample in this study consisted of 202 nurses , with experience 5 years or more at one hospital in Bangkok select by stratified random sampling. The measuring instrument used for collecting data comprise 11 set of questionnaires on direct attitude toward avoidance of conflict of interest, the belief on effects of avoidance of conflict of interest, evaluation of avoidance of conflict of interest, direct subjective norm , the belief of subjective norm, motivation to comply with subjective norm, direct perceived behavioral control, control beliefs, received power of control factors, moral obligation of avoidance conflict of interest and intention to avoid conflict of interest. Data acquired from this study was analyzed by using t-test , Pearson product correlation, multiple regression by enter method.

The major results indicated the following

1. Direct attitude toward avoidance of conflict of interest was positively significantly correlated to intention to avoid conflict of interest at $p < .01$ ($r = .208$)
2. Direct subjective norm was positively significantly correlated with intention to avoid conflict of interest at $p < .01$ ($r = .199$)
3. Direct perceived behavioral control was positively significantly correlated with intention to avoid conflict of interest at $p < .01$ ($r = .315$)

4. Direct attitude toward avoidance of conflict of interest was positively significantly correlated with indirect attitude toward avoidance of conflict of interest at $p < .01$ ($r = .455$)

5. Direct subjective norm was positively significantly correlated with indirect subjective norm at $p < .01$ ($r = .367$)

6. Direct perceived behavioral control was positively significantly correlated with indirect perceived behavioral control at $p < .01$ ($r = .219$)

7. Direct attitude toward avoidance of conflict of interest, direct subjective norm, direct perceived behavioral control and moral obligation could jointly and significantly predict intention to avoid conflict of interest by 16.2 percent, at $p < .01$ with influence of direct perceived behavioral control and moral obligation of statistic significance.

In analyzing 3 types of single behavior found direct attitude toward to avoid conflict of interest, direct subjective norm, direct perceived behavioral control and moral obligation could predict all 3 types of behavioral intention, but with different levels of importance as follows.

1. Direct perceived behavioral control and moral obligation jointly and significantly predict intention to avoid getting pass line doctor examination for nurses or relative with no severe signs of disease, at a statistic significance of $p < .001$. By which moral obligation has higher influence than direct perceived behavioral control.

2. Only direct subjective norm could predict intention to avoid doing special jobs that reduce efficiency of work performance, at a statistic significance of $p < .01$

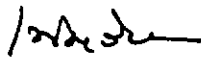
3. Direct attitude toward behavioral, direct subjective norm and direct perceived behavioral control jointly predict intention to avoid buying drug for relative under nurse's name, at a statistic sinificance of $p < .05$ and $p < .01$ respectively ;with highest influence from direct subjective norm, followed by direct perceived behavioral control and direct attitude toward behavioral, respectively.

ปริญญาบัตร
เรื่อง

ปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
ในกรุงเทพมหานคร

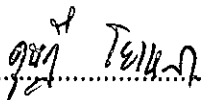
ของ
นางสาว ศศิธร พิมเสน

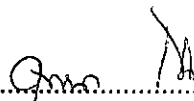
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ




..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ ๗ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 25๕๗

คณะกรรมการสอบปริญญาบัตร

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ยุทธนา ไชยจุล)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ จันทนา นามเทพ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคามกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุกุล กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ให้ผู้วิจัยมีแนวคิดอย่างเป็นระบบ อีกทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม อาจารย์ประจำสถาบันวิจัย พุทธศึกษาศาสตร์ และอาจารย์จันทนา นามเทพ พยาบาลประจำการงานวิจัยและพัฒนา บุคลากร ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แนวคิดในการทำวิจัย ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และอาจารย์จิระนันท์ พากเพียร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณาจารย์ในสถาบันวิจัยพุทธศึกษาศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จัดระบบ ความคิด เสริมสร้างคุณลักษณะและจรรยาบรรณของนักวิจัยที่ดีแก่ศิษย์

ขอขอบคุณพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงพยาบาลตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอบคุณเพื่อนสาขาการวิจัยพุทธศึกษาศาสตร์ประยุกต์และเพื่อนพยาบาลศิริราชทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ รวมถึงห่วงใยในภาวะสุขภาพอย่างต่อเนื่องเสมอมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำตึกอุบัติเหตุชั้น 4 โรงพยาบาลศิริราชทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ศึกษาต่อจนสำเร็จ

ท้ายที่สุด ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ผู้อบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยด้วยความรัก ความเอาใจใส่ เป็นกำลังใจที่สำคัญในการต่อสู้อุปสรรค สร้างพลังให้ก้าวเดินได้อีกครั้ง รวมถึงครอบครัว “พิมเสน” ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นพลังให้ศึกษาต่อจนประสบความสำเร็จ

ศศิธร พิมเสน

สารบัญ

| บทที่ | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 บทนำ..... | 1 |
| ภูมิหลัง..... | 1 |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย..... | 4 |
| ความสำคัญของการวิจัย..... | 5 |
| ขอบเขตของการวิจัย..... | 5 |
| ตัวแปรที่ศึกษา..... | 5 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ..... | 6 |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 7 |
| แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง..... | 7 |
| เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 8 |
| ความหมายของผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 8 |
| ผลประโยชน์ขัดแย้งกับการทุจริตคอร์รัปชัน..... | 11 |
| ประเภทของการคอร์รัปชัน..... | 12 |
| ประเภทของผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 14 |
| ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 18 |
| ลักษณะของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 18 |
| โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 19 |
| สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 20 |
| ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 21 |
| ข้อดีของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... | 22 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ..... | 31 |
| ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับเจตนา หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 32 |
| ความสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 36 |
| ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 38 |

สารบัญ (ต่อ)

| บทที่ | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 2 (ต่อ) | |
| ความสัมพันธ์ระหว่างพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 40 |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย..... | 43 |
| นิยามปฏิบัติการ..... | 44 |
| สมมติฐานการวิจัย..... | 48 |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... | 49 |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... | 49 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 50 |
| การหาคุณภาพของเครื่องมือ..... | 58 |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล..... | 59 |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 59 |
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 60 |
| ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์แปลผล..... | 60 |
| ส่วนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม..... | 63 |
| ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัย..... | 68 |
| ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 69 |
| ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเอง หรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก..... | 72 |
| ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง..... | 75 |
| ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเอง เพื่อนำไปใช้กับญาติ..... | 78 |
| 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... | 90 |
| สรุปผลการวิจัย..... | 92 |
| อภิปรายผล..... | 96 |

สารบัญ (ต่อ)

| บทที่ | หน้า |
|-----------------------------------------------------|------|
| 5 (ต่อ) | |
| ข้อเสนอแนะ..... | 105 |
| ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้..... | 105 |
| ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป..... | 106 |
| | |
| บรรณานุกรม..... | 107 |
| ภาคผนวก..... | 113 |
| ภาคผนวก ก..... | 114 |
| ภาคผนวก ข..... | 143 |
| ภาคผนวก ค..... | 155 |
| ประวัติย่อผู้วิจัย..... | 157 |

บัญชีตาราง

| ตาราง | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามงานการพยาบาล..... | 49 |
| 2 การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ศึกษา..... | 55 |
| 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ ในลักษณะพฤติกรรมกลุ่ม..... | 63 |
| 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติ ที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ของพยาบาลวิชาชีพ..... | 64 |
| 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพ งานประจำลดลง ของพยาบาลวิชาชีพ..... | 65 |
| 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปรเมื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเอง เพื่อนำไปใช้กับญาติ..... | 66 |
| 7 สรุปภาพรวมระดับคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามพฤติกรรมกลุ่มและพฤติกรรมย่อย..... | 67 |
| 8 ร้อยละ ของความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ ต่อสถานการณ์ที่เป็นลักษณะ ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล..... | 68 |
| 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 69 |
| 10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 70 |
| 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ แก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก..... | 72 |
| 12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเมื่อตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยง การลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก..... | 73 |
| 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง..... | 75 |

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยง
การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง..... 76
- 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation)
ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดย
ใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ..... 78
- 16 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยง
การเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ..... 79
- 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (\bar{X}_{ci})
รายข้อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง กับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ.. 82
- 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม(X_{pi})
รายข้อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ... 84
- 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง(\bar{X}_{nb})
รายข้อสำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพ
งานประจำลดลงและเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเอง
เพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับ
กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยง..... 86
- 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
(X_{mc}) รายข้อสำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้
ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดย
ใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง
กับ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ..... 87
- 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับ
ผลการกระทำ(X_{bi}) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยา
โดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนา
หลีกเลี่ยงสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ..... 88

บัญชีตาราง (ต่อ)

| ตาราง | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินผลการกระทำ (Xei) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้ กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ..... | 89 |
| 23 สรุปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ของพยาบาลวิชาชีพ..... | 93 |
| 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่วัดโดยตรง กับวัดโดยทางอ้อมของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามพฤติกรรม..... | 94 |
| 25 สรุปภาพรวมค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ จำแนกตามพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อย..... | 95 |
| 26 ความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุมและคำคุณศัพท์ ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการลัดคิว การตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก..... | 144 |
| 27 ความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุมและคำคุณศัพท์ ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการ ทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานระจาลดลง..... | 147 |
| 28 ความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุมและคำคุณศัพท์ ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการเบิกยา โดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ..... | 149 |
| 29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติทางตรงต่อ การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 151 |
| 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติทางอ้อมต่อ การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 151 |
| 31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 152 |
| 32 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 152 |
| 33 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง..... | 153 |

บัญชีตาราง (ต่อ)

| ตาราง | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 34 คำอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม..... | 153 |
| 35 คำอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพันธะทางจริยธรรม ต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 154 |
| 36 คำอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตนาหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 154 |

บัญชีภาพประกอบ

| ภาพประกอบ | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen. 1991:182)..... | 19 |
| 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง..... | 71 |
| 3 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ แก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก..... | 74 |
| 4 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง..... | 77 |
| 5 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบน โดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ | 80 |

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในระบบราชการ ข้าราชการ คือทรัพยากรบุคคล ที่เป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ สำนักงาน ก.พ (2530) ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ คือ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคน ต้องมีคุณธรรม มีสมรรถภาพ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย และที่สำคัญต้องมีทัศนคติที่ดีที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ข้าราชการจึงต้องมีองค์ประกอบหลายด้าน มิใช่มีเพียงกำลังกาย หรือมีเทคนิคการทำงานเท่านั้น แต่ข้าราชการนั้นต้องทำงานเพื่อบุคคลอื่น เพื่อประชาชน ข้าราชการจึงควรมีจริยธรรมมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันแนวคิด หรือนโยบาย การทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การทำงานด้วยความซื่อสัตย์ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด มุ่งลดและขจัดปัญหาทุจริต คอรัปชัน ถือได้ว่าเป็นนโยบาย ที่นักวิชาการ นักบริหาร ให้ความสำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันพบพฤติกรรมกรรมการทุจริต เพิ่มมากขึ้น ดังเห็นได้จากรายงานขององค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ในปี 2545 ได้จัดให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความโปร่งใสในอันดับที่ 64 จากการสำรวจทั้งหมด 102 ประเทศ (www.transparency.org/cpi/2002) นั้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีความโปร่งใสน้อยกว่าประเทศต่าง ๆ อย่างน้อย 63 ประเทศ

การทุจริต และการประพฤติมิชอบ คือ การใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้นโดยวิถีทางที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิดมาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยา (Vanroy .1970 :86) การทุจริต และประพฤติมิชอบ จึงเป็นพฤติกรรมที่ผิดทั้งหลักจริยธรรมและผิดกฎหมาย ผู้ที่ละเมิดหรือกระทำผิดอาจต้องรับโทษ แต่อาจมีบางสถานการณ์ที่พบว่ามีเกิดขึ้นในสังคมไทยที่ไม่เข้าข่าย หรือไม่ชัดเจนในลักษณะการทุจริต แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวม ที่เราเรียกว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง (Conflict of Interest)”

ผลประโยชน์ขัดแย้ง หรือ ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมนั้น อีกินส์ (Ekins.1998 : 481-482) กล่าวว่า คือ สถานการณ์ที่ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ประสบโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่ของตนให้เป็นประโยชน์เพื่อส่วนตัว เป็นภาวะที่ยากต่อการตัดสินใจทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์ส่วนรวมในที่นี้ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ทรัพย์สิน เงิน

ทองเท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึง ผลประโยชน์ด้านสังคม จิตใจ และการเมืองอีกด้วย ซึ่งจะ
เป็นตัวบั่นทอนให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์
ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ
ผลประโยชน์ขัดแย้งจึงเป็นการทำงานตามหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่ง กมล กอบกัยกิจ
(2543) สรุปว่าผลประโยชน์ขัดแย้งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเด็นปัญหาทางจริยธรรม ยังไม่ถือ
เป็นการทุจริต แต่อาจนำไปสู่การทุจริตได้

เมื่อผลประโยชน์ขัดแย้งมีความเหลื่อมล้ำกับการทุจริต และมีแนวโน้มที่จะทำการทุจริต
การทุจริตและผลประโยชน์ขัดแย้งจึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ที่สำคัญ คือมีผลต่อการ
พัฒนาประเทศ เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคมโดยส่วนรวม ในระดับ
สังคม การเกิดผลประโยชน์ขัดแย้งนั้นส่งผลให้เกิดความไม่สามัคคีกันในหน่วยงาน เกิดความ
แตกแยก ไม่รวมมือกันทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานตามมา กมล กอบกัยกิจ
(2543) กล่าวว่าปัญหาพฤติกรรมกระทำของข้าราชการในเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวขัดกัน
กับอำนาจหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ เป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงกันมากทั้งนี้เพราะภายในสังคมเมือง
เต็มไปด้วยการแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์ การใช้อภิสิทธิ์ และการใช้ข้อได้เปรียบตาม
โครงสร้างของอำนาจรัฐที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่ตนเอง (กมล กอบกัยกิจ .2543 : 161) ดังนั้น
ผลประโยชน์ขัดแย้ง จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงพฤติกรรม
ดังกล่าว อีกทั้งควรหาแนวทางป้องกันหรือแก้ไข

บุคลากรพยาบาลนั้นถือว่าเป็นวิชาชีพที่ได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าต้องมีความ
เมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ เสียสละ อ่อนโยน ตระหนักในหน้าที่ ไม่เห็นแก่เงินทอง ซึ่งโดยเนื้อแท้
แล้ว วิชาชีพแพทย์และพยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติสูงสุด (One of the most of all
profession) แต่การจะได้รับการยกย่องเชิดชูในวิชาชีพจากสังคมนั้น ต้องขึ้นอยู่กับสมาชิกใน
วิชาชีพ องค์ประกอบสำคัญของการเป็นพยาบาลที่ดีนอกจากความชำนาญในการให้การ
พยาบาล พยาบาลต้องมีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และ
รับผิดชอบต่อหน้าที่ (สุรรัตน์ พรวัฒนกุล. 2542 : 2. อ้างอิงจาก เต็มศิริ บุญสิงห์.2529 : 13)
และจากข้อกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลฉบับของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
(2546) ข้อที่ 4 กำหนดว่าพยาบาลต้องละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติและการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อ
ผลประโยชน์ส่วนตน ต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่
คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล

แต่ในปัจจุบัน พบว่ากระทรวงสาธารณสุขเป็นกระทรวงหนึ่งที่พบพฤติกรรมกระทำ
ผิดทางวินัย จากรายงานการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน ประจำปี 2530 ของสำนักงาน
ก.พ. ในเรื่องการดำเนินการทางวินัย พบว่า กระทรวงสาธารณสุขเป็นส่วนราชการที่มีจำนวนผู้
ถูกลงโทษฐานกระทำผิดทางวินัยเป็นอันดับสอง รองลงมาจากกระทรวงมหาดไทย (สำนักงาน
ก.พ. 2530 : 106) และจากการรวบรวมจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการการป้องกันและ

ปราชญ์การทฤษฎีแห่งชาติ (ป.ป.ช.)ของสำนักงาน ก.พ. ระหว่างปี 2533-2542 ในกรณีทฤษฎีและประพจน์มิชอบ พบว่า กระทรวงสาธารณสุข เป็นส่วนราชการที่มีเรื่องร้องเรียนเป็นอันดับที่ห้าจากทั้งหมดสิบห้าหน่วยงาน (สำนักงาน ก.พ.2542 : 3-10) ซึ่งกรณีที่สำคัญ คือ การทฤษฎีการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในปี 2541 ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีทั้งข้าราชการระดับสูง ต่อเนื่องลงไปถึงข้าราชการระดับปฏิบัติการในโรงพยาบาล และจากการศึกษาการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ของ สุรศักดิ์ บุคดา (2531) พบว่าเจ้าหน้าที่พยาบาล เป็นบุคลากรที่มีการกระทำผิดทางวินัยสูงเป็นอันดับที่สาม จากบุคลากรผู้กระทำผิดทางวินัยสิบเก้าตำแหน่ง และพบว่าลักษณะหน่วยงานและข้าราชการที่กระทำผิดมากที่สุด คือทำงานในหน่วยงานให้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขโดยตรง คือโรงพยาบาล และหนึ่งในลักษณะความผิดที่พบ คือ การใช้ตำแหน่งหาผลประโยชน์ซึ่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นกรณีความผิดที่ชัดเจน มีความผิดทางกฎหมาย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าในกลุ่มข้าราชการพยาบาล มีลักษณะสถานการณ์ หรือพฤติกรรมการทำงานที่เข้าข่ายผลประโยชน์ขัดแย้งหรือไม่ เนื่องจากพยาบาล ก็ถือว่าเป็นบุคลากรส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล เนื่องจากเป็นบุคลากรที่มีจำนวนมาก เป็นผู้ประสานงานการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ให้บริการกับผู้รับบริการจำนวนมาก ถ้าพยาบาลเกิดมีผลประโยชน์ขัดแย้งขึ้น จะส่งผลถึงภาพลักษณ์ของหน่วยงาน เกิดความไม่เชื่อถือ ไม่เชื่อมั่นในการให้บริการ อีกทั้งผู้ร่วมงานขาดความเชื่อถือ ไม่สามัคคีกัน ส่งผลถึงชื่อเสียงอันนำมาซึ่งความเสียหายของการพัฒนาทางด้านการสาธารณสุข แต่ในทางตรงกันข้ามแม้ว่าจะมีสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งเกิดขึ้นได้หลายสถานการณ์แต่หากพยาบาลหลีกเลี่ยงหรือ ป้องกันไม่ให้มีสถานการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้น ภาพลักษณ์ของวิชาชีพ ของหน่วยงาน ก็ยังคงเป็นที่ไว้วางใจและเชื่อมั่น มีความสามัคคี ส่งผลถึงการพัฒนาย่างเต็มศักยภาพ

สำหรับการศึกษาในเรื่องผลประโยชน์ขัดแย้งนั้นพบว่ามีการศึกษาในทางรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ แต่จากผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการหามาตรการป้องกันในเชิงกฎหมาย ซึ่งยังไม่นำไปสู่การป้องกันและแก้ไขการเกิดหรือการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และจะเห็นว่ายังไม่มีการศึกษาในกลุ่มของข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นบุคลากรทางการสาธารณสุข ซึ่งปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องของผลประโยชน์ขัดแย้งนั้น น่าจะมีอยู่หลายด้านทั้งทางด้านลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคม ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen .1980) เชื่อว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือสามารถทำนายเจตนาที่จะทำพฤติกรรมได้ และเจตนาที่จะทำพฤติกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์

ทางบวกกับพฤติกรรม และเมื่อปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระทางจริยธรรม พบว่าสามารถทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมได้มากขึ้น นั่นคือ เชื่อว่าถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง และมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงคือการเชื่อที่บุคคลใกล้ชิดบอกได้ว่าทำได้ และ ควรทำการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการควบคุม ซึ่ง จะส่งผลถึงความตั้งใจหรือเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และสถานการณ์ที่เป็น ผลประโยชน์ขัดแย้งก็จะเกิดน้อยลงด้วย ตัวแปรทั้งหมดที่กล่าวมาน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลได้ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จึงถือว่า เป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับลักษณะ และปัจจัยทาง พฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ ปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้ได้เกิดการตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกัน และการหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง และได้ทราบว่าพยาบาลที่มี ลักษณะทางพฤติกรรมศาสตร์เช่นไร จึงสามารถหลีกเลี่ยงการเกิดผลประโยชน์ขัดแย้งได้ ผู้วิจัย จึงได้ทำการศึกษา ปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของ พยาบาลวิชาชีพ ในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายเจตนา หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพโดยใช้ตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง กับเจตนาหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง ของพยาบาลวิชาชีพ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง กับเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางตรง
4. เพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล วิชาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบเกี่ยวกับลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพและได้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ทางพฤติกรรมศาสตร์ใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ความรู้แก่ผู้บริหารของพยาบาลวิชาชีพในการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและการหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล และเป็นแนวทางในการพัฒนาความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อันจะนำไปสู่ การมีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 405 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 202 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งตามงานการพยาบาล

ตัวแปรที่ศึกษา

ประกอบด้วยตัวแปรจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนโดยปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรม ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

1 ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1 เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB)

2 เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ($\sum bi.ei$)

3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN)

- 4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
($\sum nb.mc$)
- 5 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง(PBC)
- 6 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ($\sum ci.pi$)
- 7 พันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ด้านการพยาบาล และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ปฏิบัติงานฝ่ายปฏิบัติการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่อง 5 ปีขึ้นไป

ผลประโยชน์ขัดแย้ง หมายถึง สถานการณ์ต่างๆ ที่พยาบาลสับโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นตัวบั่นทอนให้พยาบาล ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ

เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง หมายถึง การวัดเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งโดยทางอ้อม โดยคำนวณจากผลรวมของผลคูณความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลการกระทำ

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง หมายถึง การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง โดยทางอ้อม คำนวณได้จากผลรวมของผลคูณความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม หมายถึง การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งโดยทางอ้อม คำนวณได้จากผลรวมของผลคูณความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมกับการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตั้งหัวข้อต่อไปนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง
- 2.ผลประโยชน์ขัดแย้ง
- 3.ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
- 4.เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
- 5.ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
- 6.กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 7.นิยามปฏิบัติการ
- 8.สมมติฐานการวิจัย

1.แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง

ความหมายของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา แต่ก็เป็นที่ยากจะหลีกเลี่ยง ได้มีผู้ให้ความหมายของความขัดแย้งไว้ต่าง ๆ กัน ความหมายที่สำคัญๆมีดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของคำ “ขัดแย้ง” ว่า หมายถึง “ไม่ลงรอยกัน” นอกจากนั้นได้อธิบายคำว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ และให้ความหมายคำว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ ดังนั้นจึงพอเห็นได้ว่า ความขัดแย้งนั้นประกอบด้วยอาการทั้งขัด ทั้งแย้ง นั่นคือแต่ละฝ่ายนอกจากจะไม่ทำตามกันแล้ว ยังต้านเอาไว้อีกด้วย

พจนานุกรมของเวบสเตอร์(Webster's Dictionary) กล่าวว่า ความขัดแย้งมาจากภาษาละตินว่า “ Configere” ซึ่งแปลว่า การต่อสู้ การสงคราม ความพยายามที่จะเป็นเจ้าของ การเผชิญหน้าเพื่อมั่งร้าย การกระทำที่ไปด้วยกันไม่ได้ในลักษณะตรงกันข้าม การไม่ถูกกัน เมื่อมีความสนใจ ความคิด หรือการกระทำที่ไม่เหมือนกัน

มาร์ชและไซมอน (วิชา หวานนวล. 2543:อ้างอิงมาจาก March & Simon,1958) กล่าวว่าความขัดแย้งเป็นความล้มเหลวของกลไกพื้นฐานในการตัดสินใจของบุคคลที่มีประสบการณ์

ต่างกันในการเลือกทำสิ่งต่างๆ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องตัดสินใจ ดังนั้น ความขัดแย้งต่อตนเอง คือความขัดแย้งในการตัดสินใจของตนเองนั่นเอง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534) ได้นิยามความขัดแย้งว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติระหว่างบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้นำไปสู่ความขัดแย้ง ความขัดแย้งแบ่งออกเป็นสองแบบคือ ความขัดแย้งภายใน (Inner Conflict) และความขัดแย้งภายนอก (Outer Conflict) ความขัดแย้งภายนอกนั้นเกี่ยวกับการไปด้วยกันไม่ได้ระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มอื่น ส่วนความขัดแย้งภายในเป็นความยากลำบากของคนที่จะต้องตัดสินใจเลือกของที่จะไปด้วยกันไม่ได้หรือเป็นองค์ประกอบภายในตัวบุคคลเอง ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับความขัดแย้งภายในบุคคล (Intrapersonal conflict) คือเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งภายในบุคคลโดยมากเกิดจากการที่ต้องการจะบรรลุเป้าหมาย (goal conflict) เป็นความล้มเหลวของกลไกพื้นฐานในการตัดสินใจของบุคคลที่มีประสบการณ์ต่างกันในการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลจะต้องตัดสินใจ

จึงพอสรุปได้ว่า ความขัดแย้งภายในของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นความขัดแย้งในการตัดสินใจของตนเอง

2.ผลประโยชน์ขัดแย้ง (Conflict of Interest)

ความหมายของผลประโยชน์ขัดแย้ง

ผลประโยชน์ขัดแย้งหรือความขัดแย้งในผลประโยชน์ (Conflict of Interest) เป็นประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาในทางจริยธรรม ซึ่งในประเทศไทยยังคงสับสนในเรื่องดังกล่าว ดังเห็นได้จากการกระทำต่างๆที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือตามเอกสารต่างๆที่ผ่านมา ดังนั้น การทำความเข้าใจในเรื่องนี้ ควรต้องเริ่มอธิบายตั้งแต่จุดเริ่มต้น กล่าวคือ คำจำกัดความ หรือความหมายของ “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” ซึ่งทั้งในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศอังกฤษ หรือประเทศสหรัฐอเมริกา และในประเทศไทยก็ได้ให้ความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก โดย

พจนานุกรมหลายฉบับได้ให้ความหมายไว้สอดคล้องกัน เช่น West Publishing.(1992) ให้ความหมายใน “Mellinkoffs Dictionary of American Legal Usage”, ว่าผลประโยชน์ขัดแย้ง คือการเป็นปฏิปักษ์อันมีอาจลงรอยกันได้ ระหว่างหน้าที่กับผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่แห่งความเชื่อถือและไว้วางใจของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ (วุฒิปงษ์ พาณิชย์สวย.2542 : 5 อ้างอิงจาก West Publishing;1992 : 104-105)

เคอร์เนคาน (Cooper. 1990 :114 อ้างอิงจาก Kernaghan .1975) ได้ให้คำจำกัดความของผลประโยชน์ขัดแย้งว่า หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ และได้ใช้อิทธิพลตามหน้าที่ ความรับผิดชอบทางสาธารณะไปขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัว

ส่วน วิลเลียม (William .1985 :6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลประโยชน์ขัดแย้ง หมายถึง การที่ข้าราชการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ปล่อยให้สถานะทางเงินเข้ามามีอิทธิพล ต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

นอกจากนี้ แพทริค บอร์เยอร์ (2541) เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้ให้คำจำกัดความ คำว่า ผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางสาธารณะว่าหมายถึง ใน สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐมีผลประโยชน์ส่วนตัว และได้ใช้อิทธิพล หรือปรากฏว่าจะใช้อิทธิพล จากตำแหน่งหน้าที่ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ เงิน ความรัก ความภักดี สิ่งของมีค่า (กมล กอบกัยกิจ .2543 : 30-31 ; อ้างอิงจาก แพทริค บอร์เยอร์.2541)

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2546 : 2) ได้ให้นิยามว่า ผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็น สถานการณ์หรือการกระทำที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตัวทางการเงินสูงพอจะกระทบ ต่อการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นสถานการณ์ที่ดูเสมือนหนึ่งว่าประโยชน์ทางการเงินอาจมี อิทธิพลต่อการใช้อำนาจหน้าที่ ดังนั้นผลประโยชน์ขัดแย้งจึงเกิดจากบุคคลหรือหน่วยงานมี 2 บทบาท แต่ละบทบาทมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันจนเป็นที่มาของผลประโยชน์ขัดแย้ง

สำหรับนิพนธ์ พังพงศกร และคณะ (2546 : 60-61) ได้นิยามผลประโยชน์ขัดแย้ง ว่า เป็นสถานการณ์ที่ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พนักงานบริษัทเอกชน หรือผู้บริหาร มีผลประโยชน์ ส่วนตัวมากเพียงพอที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่บุคคลนั้นรับผิดชอบ และ ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

อีคินส์ (Ekins .1998 : 481) ให้ความหมายของ ผลประโยชน์ขัดแย้งว่า หมายถึง สถานการณ์ที่ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ประสบโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่ของตน ให้เป็นประโยชน์เพื่อส่วนตัว เป็นภาวะที่ยากต่อการตัดสินใจทำให้เกิดความสับสนในบทบาท ระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ผลประโยชน์ส่วนรวมในที่นี้ มีความหมายรวมถึงอิทธิพล ความจงรักภักดี ความรู้สึกหรือความสนใจ ซึ่งจะเป็นตัวบั่นทอน ให้ผู้บริหารของรัฐ ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการ ทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ

จากที่กล่าวมาในการให้ความหมายของผลประโยชน์ขัดแย้งในหลายๆท่านจะพบ ความหมายที่สอดคล้องกันว่า ผลประโยชน์ขัดแย้ง นั้นเป็นความขัดแย้งกันระหว่างการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นการไม่ประสานกัน หรือขัดกันระหว่างอิทธิพลจากภายนอกกับผลประโยชน์ของสังคมและส่วนรวม ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ เจ้าพนักงานของรัฐพึงรักษา ผู้บริหารหรือเจ้าพนักงานของรัฐอาจจะได้รับโทษ หากทำงานเพื่อ ผลประโยชน์ของตนเองและอาจทำให้ผู้คนในสังคมไม่ให้การยอมรับ ทำให้ระบบราชการไม่ได้รับ ความเชื่อถือจากประชาชน มีผู้เชี่ยวชาญกล่าวเน้นว่า การเกิดสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิด ผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสำคัญพอๆ กับผลประโยชน์ขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้ว

ซึ่งผลประโยชน์ขัดแย้งอาจถูกจำกัดอยู่ที่การได้รับผลประโยชน์ที่เป็นเงินเป็นทองหรือมีความหมายที่กว้างๆ หมายถึงการได้รับผลประโยชน์ใดๆ ที่มีค่าต่อผู้รับก็ได้ ผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่ กับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจส่วนตัวของเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น เงินทองหรือทรัพย์สินที่พนักงานของรัฐได้รับเป็นสินบน เพื่อให้ปฏิบัติในหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หากมองทางด้านจริยธรรม ผลประโยชน์ไม่ได้หมายถึงผลประโยชน์ด้านทรัพย์สินเงินทองเท่านั้น อาจรวมถึงผลประโยชน์ส่วนบุคคลด้านอื่นๆ เช่น ผลประโยชน์ทางด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านการเมือง อาจมีความสัมพันธ์กับหลักการด้านจริยธรรม คุณธรรม เช่น ความเป็นธรรมและความซื่อตรง เป็นต้น การเกื้อกูลพวกพ้องและการแสวงหาอำนาจ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐขาดหลักการและความยุติธรรมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ก็ถือเป็นผลประโยชน์ขัดแย้งเช่นเดียวกัน

รูปแบบหรือประเภทของความขัดแย้งอาจมองได้ทั้งในแง่แคบ คือในรูปของผลประโยชน์ทางการเงินหรือ ในแง่กว้าง ในรูปของสิ่งที่มีค่าใดๆ ก็ได้ในรูปแบบของผลประโยชน์ทางการเงิน ความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์จะอยู่ที่การกระทบกันระหว่างอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารกับผลประโยชน์ส่วนตัวทางเศรษฐกิจของผู้บริหารนั้นๆเอง ตัวอย่างเช่น เงินหรือของกำนัลที่มีค่า ที่ใช้อย่างผิดกฎหมายเพื่อสร้างอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหน้าที่ราชการก็คือสร้างความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ให้เกิดขึ้น หากพิจารณาในแนวจริยธรรมแล้วความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ไม่เพียงก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางการเงินหากแต่ยังมีผลประโยชน์ส่วนตัวอื่นๆ ด้านจิตวิทยา สังคมหรือการเมืองด้วยการว่าจ้างเครือญาติแทนการคัดเลือกแบบตรงไปตรงมาอาจกระทำไปเนื่องจากความผูกพันด้านอารมณ์ ความรู้สึก หรือ มิฉะนั้นก็เพื่อสร้างอำนาจเพิ่มขึ้นในหน่วยงาน นอกจากแรงจูงใจแล้วหลักการความยุติธรรมถูกฝ่าฝืนก็เพื่อสนองประโยชน์ส่วนตัวของข้าราชการและก็มีผลทำให้มีความขัดแย้งด้านผลประโยชน์เกิดขึ้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลประโยชน์ขัดแย้ง หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าพนักงานของรัฐ ประสบโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์นั้นนอกจากทรัพย์สิน เงินตรา ยังรวมถึง อิทธิพล ความจงรักภักดี ความรู้สึกและความห่วงใยผู้อื่น ซึ่งจะเป็นตัวบั่นทอนให้ข้าราชการ ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ

ผลประโยชน์ขัดแย้งกับการทุจริตคอร์รัปชัน

คอร์รัปชัน (Corruption) ในภาษาอังกฤษเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก คำนี้ตามความหมายในพจนานุกรม แบล็ค ลอร์ (Black law Dictionary) หมายถึง การกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและฉ้อโกง โดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิพิเศษอื่นๆ นอกจากนี้ ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. 2539 :11 ; อ้างอิงจาก Black law Dictionary)

แวนรอย (Edward Van RoY.1970:86) ได้ให้ความหมายของคอร์รัปชัน ไว้ว่า คือการใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร ฉันทามติ หรืออภิสิทธิ์ หรือผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในลักษณะเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิดมาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยาที่เกิดขึ้นกัน

คำนิยามของ Arnold A. Rogow และ Harold D. Lasswell (กมล กอบกัยกิจ .2543 : 33 ;อ้างอิงจาก Arnold A. Rogow และ Harold D. Lasswell.) ได้ระบุว่า "คอร์รัปชันเป็นการฝ่าฝืน หรือละเมิดความรับผิดชอบต่อกฎข้อบังคับที่พลเมืองพึงปฏิบัติ และเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับระบบสาธารณประโยชน์โดยทั่วไป และการฝ่าฝืนผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบพิเศษนั้น ถือว่า เป็นการคอร์รัปชันด้วย

สำหรับในประเทศไทย ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้อธิบายว่า คอร์รัปชันเป็นการทำให้เสื่อมเสียความซื่อตรง โดยการรับสินบนหรือช่วยเหลือกัน การใช้วิธีปฏิบัติอันมิชอบ หรือมีการปฏิบัติอันมิชอบ กับหมายถึงการปฏิบัติอันมิชอบทางการเมืองและการปกครอง ซึ่งมีความหมายได้หลายนัย เป็นต้นว่า การกินสินบน การขายตำแหน่งหน้าที่ การอนุมัติทำสัญญาของทางราชการกับบริษัทห้างร้านหรือเอกชนโดยที่ขอบพอกัน และการที่ราชการยอมอนุญาตให้มีที่ดิน หรือสิทธิพิเศษ เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินรางวัลได้

จะเห็นได้ว่า การกระทำใดที่จะถือว่าเป็นการทุจริตของข้าราชการหรือไม่นั้น ควรต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ 1).ผู้กระทำการได้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเงินตราหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้รวมถึงการรับสินบนด้วย 2).ผู้กระทำไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะกระทำการตามข้อ (1) 3).การได้รับประโยชน์เป็นผลเสียหายแก่ส่วนได้เสียสาธารณะหรือประชาชนเป็นส่วนใหญ่ 4). ผู้กระทำมีตำแหน่งฐานะในหน้าที่ราชการ และได้กระทำการเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน และ 5) การกระทำของผู้นั้นเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้สำหรับหน้าที่ราชการ โดยที่ทำให้ระบบราชการต้องเสียหาย

ประเภทของการคอร์รัปชัน

พฤติกรรมของการคอร์รัปชัน Arnold J. Heidenheimer นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของคอร์รัปชัน Arnold J. Heidenheimer ได้แบ่งการกระทำโดยอาศัยระดับของความผิดในการคอร์รัปชันไว้ 3 ประเภท คือ (1) การคอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชน และผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำผิดเพราะถือเป็นเรื่องไม่สำคัญมากนัก เนื่องจากเป็นการรับผลประโยชน์โดยอ้อมอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และมีได้เกิดจากการเรียกร้องจากผู้รับ เช่น การให้ซึ่งเป็นการแสดง "น้ำใจ" ของผู้น้อยต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้อยู่ในตำแหน่งที่ให้คุณโทษได้ และการให้ซึ่งเป็นการตอบแทน การปฏิบัติ หรืองดเว้นปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง และเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้ให้ โดยผู้รับมิได้เรียกร้อง ตัวอย่าง ในการให้ทั้งสองกรณีคือ การให้ของขวัญในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานวันเกิด งานขึ้นปีใหม่หรือเป็นเจ้าของภาพในงานการกุศลของผู้มีอำนาจ (2) คอร์รัปชันเทา (Grey Corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำเห็นว่า เป็นความผิด แต่ประชาชนยังไม่แน่ใจว่าเป็นความผิดหรือไม่ กรณีนี้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง ซึ่งประชาชนเป็นผู้ปฏิบัติก่อนในลักษณะที่ประชาชนเองก็สมยอมต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบ นั้น ๆ เช่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้า หรือเงินหักส่วนลดราคาสินค้า เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมประเภทนี้แยกได้เป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์แทนการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเร่งรัดให้งานต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติแล้วให้เร็วยิ่งขึ้น เพื่อลดเวลาของการทำธุรกิจต่าง ๆ หรืออาจมีการลดหย่อนมาตรฐานความเข้มงวดเกี่ยวกับกฎระเบียบในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจต่าง ๆ ได้ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการหาผลประโยชน์ส่วนตนอย่างเต็มที่ โดยเป็นผู้ประกอบธุรกิจหรือมีผลประโยชน์ได้เสียกับบริษัทห้างร้านที่ทำธุรกิจกับทางราชการที่ตนเองรับผิดชอบ (3) คอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) เป็นคอร์รัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชน และผู้นำเห็นว่าเป็นความผิดที่เห็นได้ชัดแจ้ง และควรได้รับบทลงโทษในกฎหมาย ซึ่งได้แก่การใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งเพื่อผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้อง โดยไม่คำนึงว่าผิดกฎหมายหรือไม่ พฤติกรรมนี้แยกได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการกระทำการทุจริตดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม มีเจตนาฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้อง (อุดม รัฐอมฤต. 2530:13-14 ;อ้างอิงมาจาก Arnold J. Heidenheimer)

การพิจารณาว่า พฤติกรรมหรือการกระทำใดเป็นลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งหรือไม่นั้น เลวิส (Lewis .1991) กล่าวว่าต้องดูสิ่งต่างๆ คือ

- 1.เจ้าหน้าที่รัฐได้กระทำ หรือเข้าไปมีส่วนร่วม หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเขาเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐ

2. การกระทำนั้นอาจคาดคะเนได้ว่า การตัดสินใจนี้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

3. ผลของการตัดสินใจที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้นเป็นส่วนสาระสำคัญที่ทำให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม (กมล กอบกัยกิจ.2543 :38-39 อ้างอิงจาก Lewis .1991)

จากข้อมูลจึงสามารถแสดงให้เห็นข้อเหมือน และข้อแตกต่างของคอร์รัปชันกับผลประโยชน์ขัดแย้งได้ดังนี้

ในส่วนที่เหมือนกัน 1).เป็นการกระทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง2).เป็นการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยา 3).ทำให้ผลประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย 4).ประชาชนหมดความเชื่อถือและไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

ในส่วนข้อแตกต่าง 1).ผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นการกระทำที่นำไปตามอำนาจหน้าที่หรือเป็นไปตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง เช่น การให้ผู้เป็นญาติเข้ารับการตรวจก่อน ในขณะที่การทุจริตคอร์รัปชันนั้น ถือเป็นกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การรับสินบน การจัดยาหมอมตาอายุให้ผู้ป่วย 2).การทำให้เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งยังมีลักษณะที่เบากว่าการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันที่ถือว่ารุนแรงกว่า 3).การทุจริตเป็นพฤติกรรมการรับสินบนส่วนบุคคล และผลประโยชน์ขัดแย้งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินอย่างเดียว 4).ผลประโยชน์ขัดแย้งมีพฤติกรรมที่อยู่ในข้อห้ามหลังพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐไปกระทำการลอบบี ส่วนการทุจริตคอร์รัปชันทำได้แต่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่อยู่ในขณะดำรงตำแหน่งเท่านั้น

จากข้อเหมือน และข้อแตกต่างในการกระทำ อาจจะพบว่าการทุจริตคอร์รัปชันมีการเชื่อมสัมพันธ์กับผลประโยชน์ขัดแย้งได้ วุฒิพงษ์ พาณิชย์สวย.(2542) กล่าวว่า ผลประโยชน์ขัดแย้งหรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นประเภทหนึ่งของการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งอาจจะผิดต่อจริยธรรม และกฎหมาย เนื่องจากผลประโยชน์รอง (secondary interest) ได้เข้าหรือสอดแสดงว่ามีการเข้าไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของผู้พิจารณา ทำให้ผู้พิจารณาต้องละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะของตน ผลกระทบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ คือ ความเสียหายของสถาบันอื่นอันเนื่องจากใช้ดุลยพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของผู้พิจารณาขาดความเป็นอิสระและเป็นธรรม (independence and fairness) ความเสียหายของสถาบัน คือความเสียหายของผลประโยชน์หลัก (primary interest) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นประเภทหนึ่งของการทุจริต (corruption) และอาจกล่าวได้ว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นทุจริตสีเทา(gray area of corruption) กล่าวคือการทุจริตเป็นปัญหาทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับการประเมินคุณค่าความประพฤติของบุคคล ซึ่งคนในสังคมประเมินในแง่มุมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับคุณค่า (value) ของบุคคลในสังคมกลุ่มใด การทุจริตสีเทาเป็นการประเมินพฤติกรรมของบุคคลที่กลุ่มคนในสังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับต่างกัน กล่าวคือ ในบางสังคมไม่อาจยอมรับได้ และถือว่าเป็นการทุจริต

แต่กลุ่มมวลชนทั่วไป อาจเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา และไม่ถือว่าเป็นการทุจริต (วุฒิสภา
พาณิชย์สว.2542 : 19-20)

ประเภทของผลประโยชน์ขัดแย้ง

เคอร์นาธาน (Cooper. 1990 :114 -117; อ้างอิงจาก Kernagham .1975) ได้ชี้ให้เห็น
ประเด็นตัวอย่างที่อยู่ในขอบข่ายของ ผลประโยชน์ขัดแย้ง มี 8 ประเภทดังนี้

1.การรับสินบน คือ การยอมรับเงินที่ผิดกฎหมาย หรือยอมรับคุณค่าอื่น ๆ เพื่อ
แลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการจากข้าราชการที่ได้กระทำการตามหน้าที่ จุดวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ คือ
ผู้ให้สินบนมีเจตนาที่จะบิดเบือนวัตถุประสงค์ การปฏิบัติหน้าที่ และผู้รับมีเจตนายินยอมที่
กระทำการ ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ทางการเงิน
หรือประโยชน์อื่น ๆ ในการที่จะขัดต่อกฎหมาย นโยบายตลอดจนวิธีการของการปฏิบัติในหน้าที่
จนเป็นเหตุให้เขาได้ทำไปเพื่อตนเอง และถึงแม้ว่าสินบนจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของเงิน แต่ก็จ
รวมถึงผลตอบแทนทางอื่น ๆ ด้วย เช่น ผลตอบแทนทางมีเพศสัมพันธ์ ข้อเสนอเข้าสู่สังคมฝ่าย
บริหาร เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การให้สินบนนั้นเป็นความผิดต่อกฎหมายที่มีความรุนแรงในตัวเอง
อย่างเห็นชัด แต่ถ้าเมื่อใดมีการให้ในรูปของสินน้ำใจหรือการให้ตามประเพณี ย่อมเป็นเรื่องยาก
แก่การวัดว่าจะเข้าอยู่ในรูปของผลประโยชน์ขัดแย้งหรือไม่

2.การใช้อิทธิพลส่วนตัว คือ ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพยายามที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อ
การตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนแก่บุคคลภายนอก ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับ
ผลประโยชน์ตอบแทน การใช้อิทธิพลในรูปแบบนี้อาจเป็นการเข้าไปมีส่วนโน้มน้าวการตัดสินใจ
ทางด้านนโยบายสำคัญทางเศรษฐกิจซึ่งเจ้าหน้าที่นั้นมีส่วนได้เสียอยู่ เช่น การพัฒนาในด้านผล
การวางแผนของที่ดินซึ่งพนักงานเป็นเจ้าของอยู่ หรือฝากเด็กเรียนในโรงเรียนของรัฐ สิ่งเหล่านี้
เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งกัน เมื่อพนักงานนั้นมีโอกาสที่จะได้รับ

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าหนักใจว่าแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในเรื่องการใช้อิทธิพลส่วนตัวนั้น
รวมถึงผลประโยชน์ซึ่งเป็นการเชื่อทางศาสนาหรือทัศนคติในเรื่องสัญญาติ ตัวอย่างเช่น ฝ่าย
บริหารมีความเชื่อทางศาสนาอย่างมากต่อการคัดค้านการคุมกำเนิด และการทำแท้ง เขาอาจใช้
อิทธิพลส่วนตัวที่จะเข้าไปมีส่วนในเรื่องการวางแผนครอบครัวและจำกัดไม่ให้มีคลินิกทำแท้ง
หรือฝ่ายบริหารเข้าร่วมในองค์กรของชาวมืดดำที่ถูกกีดกันในเรื่องการจ้างงาน ซึ่งเขาอาจใช้
อิทธิพลที่จะให้มีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานโดยเท่าเทียมกันในทุกระดับชั้น

3.การใช้ข้อมูลลับ คือ เจ้าหน้าที่มีส่วนรู้เห็นในข้อมูลความลับทางการ ซึ่งเจ้าหน้าที่นั้น
ได้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางการเงิน หรือประโยชน์
อื่น ๆ โดยปรกติแล้วผลประโยชน์ขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลนั้นเป็นความลับมีความสำคัญเป็น
อย่างมาก และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในหน้าที่ที่จะรักษาความลับนั้นไว้

ตัวอย่างเช่น นักวางแผนเมืองมีข้อมูลเกี่ยวกับแผนการพัฒนาในพื้นที่ที่บ้านเพื่อนของเขาตั้งอยู่ เขามีหน้าที่รักษาความลับเกี่ยวกับแผนนี้จนกว่าจะมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อนของเขาได้ให้เงินแก่เขาเป็นค่าตอบแทนในการรู้ข้อมูลล่วงหน้านี้ ดังนี้ หากนักวางแผนรับเงิน เขาถือว่าอยู่ในฐานะใช้ข้อมูลลับของทางการแล้ว

4. การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับทางการเงิน คือ ข้าราชการที่มีผลประโยชน์ทางการเงินไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งมีความขัดแย้งโดยตรงต่องานที่รับผิดชอบอยู่ ผลประโยชน์ขัดแย้งนี้แสดงให้เห็นขอบเขตที่ว่า เจ้าหน้าที่ต้องควบคุมตนเองในการตัดสินใจในประโยชน์ที่จะได้รับ ประเด็นนี้เหมือนกับการใช้อิทธิพลส่วนตัว ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะเป็นผู้ควบคุมผลลัพธ์นั่นเอง ตัวอย่างเช่น ผู้จัดการฝ่ายวางแผนมีอิทธิพลในการสร้างสนามบินใหม่ใกล้กับที่ดินที่ยังไม่ได้พัฒนาซึ่งที่ดินนั้นเขาเป็นเจ้าของอยู่

5. การรับของขวัญ คือ ของขวัญ และสิ่งบันเทิงต่างๆ การค้นหา หรือการยอมรับของขวัญ และความสะดวกสบายที่อาจส่งอิทธิพลต่อพนักงานให้มือคดต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ประเด็นนี้เป็นเรื่องกว้างในความเข้าใจในเรื่องสินบน รวมถึงสิ่งซึ่งลดราคาของในการซื้อใช้ตัวหนัง มีเชกส์ เทียวพักผ่อน ใช้พาหนะของหลวง เลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือยตลอดจนให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ลักษณะของขวัญที่ให้นี้ไม่ได้ต้องการที่จะให้เป็นสินบน แต่อาจมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดการโอนเอียงในการกระทำบางอย่างอันเนื่องมาจากการให้นั้น

6. การทำงานนอกเวลา คือ การเป็นที่ปรึกษา และการจ้างงานตนเอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของผลประโยชน์ขัดแย้งในตำแหน่งหน้าที่ สถานการณ์ขัดแย้งนี้รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานะการทำงานในสาธารณะ ในการที่จะเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชน หรือเป็นเจ้าของเอง ตลอดจนการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของรัฐในการทำงานภายนอก การทำงานนอกไม่ได้เป็นส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้ง แต่ประเภทของงานและข้อผูกพันที่สำคัญเป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะมีผลประโยชน์ขัดแย้งหรือไม่ เช่น ร้อยเวรหัวหน้าสถานีดับเพลิงอาจใช้เวลาเพียง 2-3 ชม. ต่อสัปดาห์ในการทาสีบ้าน จัดสนามหญ้า โดยไม่มีเรื่องผลประโยชน์ขัดแย้งได้ แต่ถ้าเมื่อใดเขาทำงานอยู่ในบริษัทเป็นที่ปรึกษาบริษัทเอกชนในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดับเพลิง ตำแหน่งที่ปรึกษาบริษัทเอกชนจะเพิ่มผลกำไรให้แก่เขา จากการที่เขาได้ใช้ตำแหน่งหัวหน้าสถานีดับเพลิงทำงานให้แก่บริษัทนั้น หรือถ้าการทำสีของเขา กลายเป็นการละเลยงานในหน้าที่ประจำอยู่ ดังนี้เป็นผลประโยชน์ขัดกันที่ควรระวังหลีกเลี่ยง

7. อติตพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไป ได้รับการว่าจ้างให้มาทำงานกับบริษัทเอกชน คือ โดยที่จ้างนี้เกิดจากการที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะเคยมีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือติดต่อกับบริษัทนั้นอยู่ๆ ในประเด็นนี้ในสหรัฐอเมริกาเรียกการกระทำเช่นนี้ว่า Revolving Door ซึ่งการกระทำนี้ได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดกันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะเนื่องมาจากบุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งใดในสาธารณะมาก่อน มักจะรู้ข้อมูลความลับ ตลอดจนขั้นตอนวิธีการทำงาน รวมถึงว่า หากบุคคลนั้นมีตำแหน่งสูงแล้วจะยังคงมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่

ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่นี้อาจใช้ทั้งอิทธิพล และความสนิทคุ้นเคย ความเกรงใจ เข้าไปก่อให้เกิดความสัมพันธ์ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่จะมีต่อบริษัทที่ตนทำงานอยู่

8. การเกี่ยวพันเครือญาติ คือ สถานการณ์ที่บุคคลสาธารณะอาจอยู่ในตำแหน่งที่อาจทำสิ่งที่ต้องการให้แกญาติ หากคิดในประเด็นของผลประโยชน์ขัดแย้ง อาจจะเรียกได้ว่าเป็นระบบอุปถัมภ์ ในฐานะชั้นพิเศษของการใช้อิทธิพลส่วนตัว เพราะมูลเหตุจูงใจคล้ายกับเรื่องที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือเป็นการเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลที่จะให้ได้รับการส่งเสริม ได้รับรางวัลจากการทำสัญญา หรือการอื่นใดซึ่งญาติของตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้นผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะอาจจะกระทำให้ความช่วยเหลือใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม เพื่อให้ภรรยาหรือญาติพี่น้องของผู้ดำรงตำแหน่งฯ ได้รับผลประโยชน์

ในการแบ่งประเภทของผลประโยชน์ขัดแย้งของ เคอร์นาแกน (Kernaghan 1975) นั้น สอดคล้องกับ ในการแบ่งประเภทของผลประโยชน์ขัดแย้งของ อีคินส์ (Ekins .1998 :482) ซึ่งได้แบ่ง ผลประโยชน์ขัดแย้งเป็น 8 ประเภทเช่นกัน ดังนี้ 1). การรับสินบน คือการรับทรัพย์สินเงินทอง หรือสิ่งของมีค่า ของเจ้าพนักงานของรัฐโดยเจตนา เพื่อแลกกับการเอื้อประโยชน์บางประการเป็นกรณีพิเศษ จากการทำงานตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ 2). ความเอนเอียงของเจ้าพนักงานของรัฐ เกิดขึ้นเมื่อเจ้าพนักงานของรัฐ ใช้ความพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจหรือ การกำหนดนโยบายของภาครัฐ ให้เอื้อประโยชน์ต่อบุคคลบางกลุ่ม เพื่อที่ตนจะได้รับผลตอบแทน 3). การรั่วไหลของข้อมูลข่าวสาร เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐผู้กุมข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นความลับของทางราชการ นำข่าวสารหรือข้อมูลที่ตนทราบ ไปแอบเผยแพร่กับผู้อื่น เพื่อผลประโยชน์ของตนเองทั้งด้านทรัพย์สินเงินทองและด้านอื่น ๆ 4). การรับประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเอง เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับเงินตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เอื้อประโยชน์ให้กับตน โดยที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีอำนาจในการตัดสินใจโดยตรง อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้ง 5). ของกำนัลและการเลี้ยงรับรอง เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐขอหรือรับของกำนัลที่จะมีผลต่อการละเลยหน้าที่ของตน ผลประโยชน์ขัดแย้งในข้อนี้ เช่น การรับตัวดูหนัง การได้ส่วนลดพิเศษ 6). พนักงานของรัฐใช้อำนาจและหน้าที่ของตนส่งเสริมส่งการทำธุรกิจของตนเองหรือ การทำธุรกิจส่วนตัวนั้น เป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ หรือ การนำอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ การบริการของรัฐ ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง 7). การจ้างงานในอนาคต เจ้าพนักงานของรัฐ มีความตั้งใจจะไปทำงานกับบริษัทที่ปัจจุบันมีธุรกิจติดต่อกัน อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้ง หากเจ้าพนักงานของรัฐ ให้สิทธิพิเศษแก่บริษัทเพื่อดำรงงานในอนาคตที่บริษัทแห่งนั้น และ 8). การเอื้อประโยชน์พวกพ้อง หมายถึง การที่ผู้บริหารภาครัฐที่อยู่ในตำแหน่งที่สามารถให้สิทธิพิเศษแก่พวกพ้อง ในงานที่เกี่ยวข้องกับการวางจ้าง การส่งเสริมสนับสนุน การทำสัญญา และธุรกิจภาครัฐต่าง

เมื่อนำลักษณะหรือสถานการณ์ของผลประโยชน์ขัดแย้งมาเปรียบเทียบกับการทำงาน ของพยาบาล จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยการสอบถามพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ

โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เพื่อหาลักษณะหรือสถานการณ์ของผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล พบว่ามีลักษณะหรือพฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ขัดแย้งดังนี้ การทำงานส่วนตัวมาทำ ในขณะที่ปฏิบัติงานประจำ เช่น ผู้ที่เรียนปริญญาโท ผู้ที่ทำงานคลินิกนารายงานของคลินิกมาสรุป การนำของส่วนรวม ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องเขียน ของใช้ทั่วไป รวมถึงยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์บางอย่างไปใช้ส่วนตัว พยาบาลรับของกำนัล ของฝาก จากผู้มารับบริการแล้วมีความเอนเอียงในการให้บริการ การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติของตน แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

พยาบาลทำงานพิเศษ เช่น การเผ่าไข้ การขึ้นเวรจ้างนอกเวลา แล้วมาปฏิบัติงานประจำซ้ำ ประสิทธิภาพเมื่อมาทำงานประจำลดลง การซื้อ เบิกยาโดยใช้ชื่อตัวพยาบาลเองไปใช้กับญาติ ซึ่งเบิกค่ารักษาพยาบาลไม่ได้

และเมื่อนำสถานการณ์ดังกล่าวทั้งหมดไปสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพอีกครั้ง พบว่ามี 3 สถานการณ์ที่พยาบาลเห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 50 ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเข้าข่ายผลประโยชน์ขัดแย้งและมีโอกาสเกิดขึ้นกับการทำงานของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการคือ

1. การลัดคิวการตรวจ ทั้งตัวเอง และญาติหรือคนรู้จัก
2. การทำงานพิเศษภายนอกแล้วทำให้ทำงานในหน้าที่ได้ไม่เต็มศักยภาพ เช่น มาทำงานซ้ำ มีอาการง่วง อ่อนเพลีย ประสิทธิภาพงานประจำลดลง
3. การเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติหรือคนรู้จัก

ซึ่งเมื่อพิจารณาจะพบว่าสถานการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์ที่เข้าข่ายผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล เนื่องจาก เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวและทำให้ประโยชน์ส่วนรวมได้รับความเสียหาย

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง สถานการณ์ที่พยาบาลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์นั้นนอกจากทรัพย์สิน เงินตรา ยังรวมไปถึง อิทธิพล ความจงรักภักดี ความรู้สึกและความหวังใฝ่ฝัน ซึ่งจะเป็นตัวบั่นทอนให้พยาบาล ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยพฤติกรรม การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ซึ่งปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งนั้น น่าจะมีอยู่หลายด้าน ทั้งทางด้านลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคม ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen .1980) เชื่อว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือสามารถทำนายเจตนาที่จะทำพฤติกรรมได้ และเจตนาที่จะทำพฤติกรรมพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม ดังนั้นตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจึงน่าจะสามารถอธิบาย ทำนายการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior, TPB)

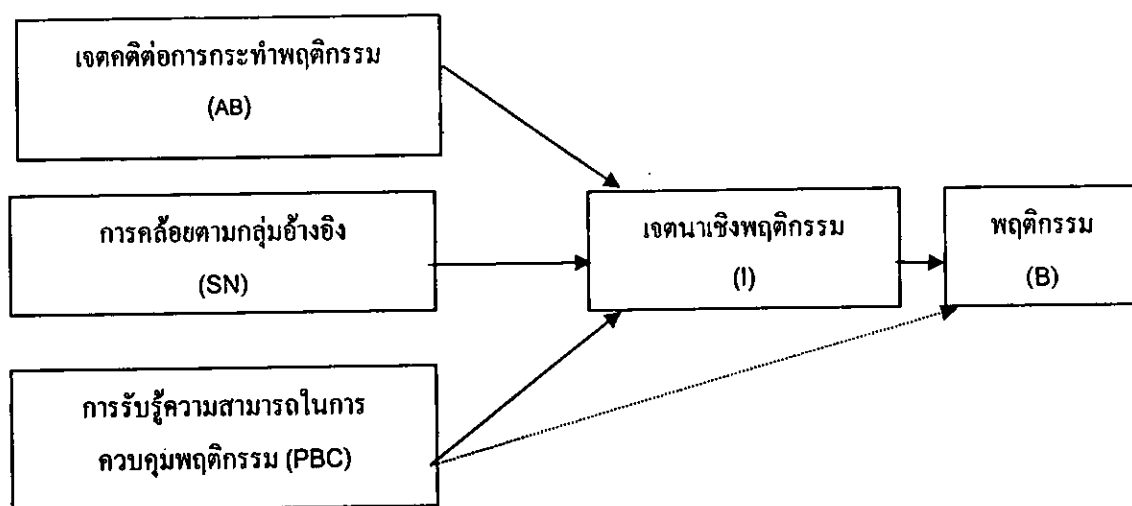
ลักษณะของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior, TPB)

ไอเซน (Ajzen. 1991: 181; citing Ajzen & Fishbien.1980, Fishbien&Ajzen.1975) กล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ว่าเป็นบทขยายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน เนื่องจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งเป็นทฤษฎีดั้งเดิม มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้อย่างสมบูรณ์ ในทฤษฎีนี้เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมถูกสมมติว่าเป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วถ้าบุคคลยังมีความตั้งใจมากเพียงใด ก็จะต้องพยายามมากขึ้นเพียงนั้น กฎข้อนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อพฤติกรรมนั้นอยู่ภายใต้เจตนา แต่ในความเป็นจริงแล้วยังมีพฤติกรรมหลายพฤติกรรม ที่ยังต้องการปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลด้วย อย่างน้อยที่สุดก็ระดับใดระดับหนึ่ง เช่น ทรัพยากรและโอกาส (ได้แก่ เวลา เงิน ทักษะความสามารถ ความร่วมมือจากผู้อื่น เป็นต้น) ไอเซน (Ajzen. 1991)กล่าวว่า บุคคลที่มีทั้งทรัพยากร โอกาสและความตั้งใจ ก็ควรจะประสบความสำเร็จในการทำพฤติกรรมด้วย ความคิดที่ว่าความสำเร็จในการทำพฤติกรรมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ (Intention) และความสามารถควบคุมพฤติกรรม (Behavioral Control) นี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการตั้งทฤษฎีต่างๆเช่น การเรียนรู้ ระดับแรงจูงใจ การกระทำที่ใช้ทักษะและสติการรับรู้และการใช้เหตุผล แนวคิดเรื่อง “ปัจจัยเอื้ออำนวย” “บริบทของโอกาส” “ทรัพยากร” หรือ “การควบคุมพฤติกรรม” (Ajzen. 1991 : 183 ; citing Kuhl. 1986 ; Liska. 1984 ; Saver. 1983 ; Triandis. 1977 ; Anderson. 1974 ; Locke. 1965 ; Vroom. 1964 ; Heider.1944)

ดังในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่เชื่อว่าบุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม, ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ความเชื่อเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านเจตคติต่อพฤติกรรม , การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง , การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เสนอตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในฐานะที่เป็นตัวกำหนดเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม เช่นเดียวกับเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ดังนั้นความสำเร็จในการกระทำจะขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้ทฤษฎีนี้มีความแตกต่างจากทฤษฎีต้นกำเนิด และมีความเหมาะสมสำหรับการอธิบาย และทำนายพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้ โดยสมบูรณ์มากกว่า (Ajzen. 1991 : 182-183)

โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน



ภาพประกอบ 1 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen. 1991:182)

เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างพื้นฐาน ไอเซน (ธีระพร อูวรรณโณ . 2535 : 290-293 ; อ้างอิงจาก Ajzen .1985 : 11-39) ได้อธิบายความสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนี้คือ

ภาคที่ 1. เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะทำพฤติกรรม (ลูกศรที่บจาก AB ,SN, และ PBC ไปยัง I) โดยมีเกณฑ์ว่าถ้าหากบุคคลมี AB,SN เป็นบวก และมี PBC เป็นบวกด้วย บุคคลก็ควรมี I ที่หนักแน่นพอที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ ไอเซน เห็นว่า PBC มีความหมายในแง่จิตใจสำหรับ I คือบุคคลที่มีความเชื่อว่าเขามีความสามารถหรือมีโอกาสที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ ย่อมมี I ที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรม แต่ถ้าเขามีความเชื่อว่าเขาไม่มีความสามารถ หรือไม่มีโอกาสที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ เขาย่อมไม่มี I ที่หนักแน่นที่จะกระทำพฤติกรรม แม้ว่าเขาจะมี AB,SN เป็นบวกก็ตาม

ภาคที่ 2. เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (ลูกศรเส้นประจาก PBC ไป B) ร่วมกันทำนายพฤติกรรม โดย PBC ไม่ต้องผ่าน I ถ้าบุคคลมี PBC ที่ตรงกับความเป็นจริง PBC จะช่วยเพิ่มความแม่นยำในการทำนายได้มากขึ้น แต่ถ้าบุคคลมี PBC ที่ไม่สะท้อนความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมอย่างแท้จริง เช่นในกรณีที่บุคคลมีข้อมูลหรือข่าวสารเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น หรือมีตัวแปรตัวใหม่เข้ามาในสถานการณ์ กรณีดังกล่าวการวัด PBC อาจเพิ่มความแม่นยำในการทำนายพฤติกรรมได้น้อย

สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

1.เจตคติต่อพฤติกรรม(AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม(PBC) ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะทำพฤติกรรมได้

2.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ร่วมกับเจตนาที่จะทำพฤติกรรม (I) ทำนายความสำเร็จในการทำพฤติกรรมได้ ด้วยเงื่อนไข 3 ประการ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) อาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมโดยตรงโดยไม่ผ่านเจตนา ในกรณีที่บุคคลมี การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตรงหรือใกล้กับความเป็นจริง ยกเว้นในกรณีที่มีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมโดยตรงน้อยเกินไปหรือความต้องการหรือทรัพยากรเปลี่ยนไป หรือมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้เกิดขึ้น ในเงื่อนไขเหล่านี้ PBC จะเพิ่มอำนาจในการทำนายพฤติกรรมได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และการที่เจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะทำนายพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ เงื่อนไขที่ 1).การวัดเจตนาและ PBC ต้องสอดคล้อง (จรรยาพักร. 2540 : 30 ;อ้างอิงมาจาก Ajzen and Fishbein. 1977) กับพฤติกรรมที่ทำนาย คือจำเพาะเจาะจงในเรื่องสถานการณ์ เช่น ถ้า พฤติกรรม “การบริจาคเงินให้กาชาด” เจตนาก็ต้องเป็น”เจตนาที่จะบริจาคเงินให้กาชาด” มิใช่บริจาคเงินทั่วไปหรือการช่วยเหลือกาชาดด้วยวิธีอื่น เงื่อนไขที่ 2) เจตนาและ PBC ต้องคงที่ ในช่วงเก็บข้อมูลหรือสังเกตพฤติกรรม เพราะการแทรกแซงบางอย่างอาจทำให้เจตนาและ PBC เปลี่ยนไป ผลของการวัดเจตนา และ PBC อาจไม่ถูกต้อง และเงื่อนไขที่ 3) การรับรู้ PBC ต้องใกล้กับความเป็นจริง การทำนายพฤติกรรมจะแม่นยำยิ่งขึ้น พิสูจน์ได้ในกรณีที่การรับรู้ PBC สะท้อนถึงการควบคุมจริง ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของเจตนาและ PBC ในการทำนายพฤติกรรม จะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และพฤติกรรมที่ต่างกัน ถ้าพฤติกรรมนั้นถูกควบคุมได้ด้วยเจตนาโดยสมบูรณ์ เจตนาเพียงอย่างเดียวจะเพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล แต่ในกรณีของพฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้ด้วยเจตนาเพียงอย่างเดียว PBC จะมีประโยชน์มากในการช่วยทำนายพฤติกรรมนั้น (Ajzen.1991)

เป้าหมายที่แท้จริงในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลมิใช่เพียงการทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนำเสนอเกี่ยวกับการนำ AB, SN และ PBC มาพิจารณาวิเคราะห์เจตนาเชิงพฤติกรรม และการกระทำพฤติกรรมโดยอ้างถึงบทบาทความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมใดๆได้รับอิทธิพลจากข้อมูลเด่นชัด หรือความเชื่อเด่นชัด ซึ่งบุคคลจะมีความเชื่อมากมายเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมหนึ่งๆ แต่เขาสามารถใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนไม่มากนักในขณะหนึ่งๆ (Ajzen, 1991 ;citing Miller, 1956) ความเชื่อเด่นชัดเหล่านี้นำมาพิจารณาถึงเจตนาเชิงพฤติกรรม และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งทฤษฎีนี้จำแนกความเชื่อเป็น 3 ชนิด คือ

1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำหรือพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อ AB เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่า การกระทำพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ผลกระทบทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ผลกระทบทางลบ เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนด SN เป็นความเชื่อที่ว่า บุคคลหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นบุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขา คิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control Beliefs) ซึ่งเป็นพื้นฐานของ PBC เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากร หรือโอกาสที่จะทำพฤติกรรม หากบุคคลเชื่อว่าเขามีทรัพยากรและโอกาสมาก และมีอุปสรรคน้อยเพียงใด เขาก็ควรรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นได้มากเพียงนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมนี้อาจได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีต ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการบอกเล่าจากผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น การสังเกตจากประสบการณ์ของคนคุ้นเคยและเพื่อน และตัวแปรอื่นๆที่เพิ่มหรือลด การรับรู้ความยากของการทำพฤติกรรมนั้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

คือ แรงจูงใจ (เจตนา) และความสามารถ (ในการควบคุมพฤติกรรม) มีผลต่อความสำเร็จในการทำพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เป็นบูรณาการของการรับรู้ความสามารถในควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control, PBC) ในฐานะที่เป็นตัวกำหนดเจตนาที่จะทำพฤติกรรม เช่นเดียวกับกำหนดพฤติกรรม ทำให้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) นี้ต่างจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) ที่เพิ่มตัวแปร PBC เข้ามา (Ajzen, 1991: 183) ไอเซน ได้ให้ความหมายของ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ว่าหมายถึง “

ความเชื่อของบุคคลว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นยากหรือง่ายเพียงใด” ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิด การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำพฤติกรรม (Self-efficacy) หรือ “การตัดสินใจว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำพฤติกรรมที่ต้องการให้สำเร็จในสถานการณ์ที่คาดหวังได้” (Ajzen. 1991 : 184 ; citing Bandura. 1982: 122) มากที่สุด ทฤษฎี TPB นี้ได้วางโครงสร้างของความเชื่อ Self-efficacy หรือ PBC ลงในกรอบแสดงความสัมพันธ์ของความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรม (Ajzen. 1991 : 185) ตัวกำหนด PBC คือ น้ำหนักรวมระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรม (Control Beliefs, c) ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางพฤติกรรม และ การรับรู้ความสามารถ (Perceived Power, p) ในการควบคุมปัจจัยที่จะสนับสนุน หรือขัดขวางการกระทำพฤติกรรม ซึ่งเขียนในรูปสมการได้ดังนี้ $PBC = \sum(cp)$ โดยสรุปแล้ว การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะทำพฤติกรรม (ทักษะ ความรู้ ความสามารถ) และสามารถจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง (ทรัพยากร โอกาส) ในการทำพฤติกรรมได้

ข้อดีของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

เนื่องจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความแกร่งของทฤษฎีจึงอยู่ที่กระบวนการพัฒนาเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.กระบวนการพัฒนาเครื่องมือผู้สร้างทฤษฎีได้เสนอแนะไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่การสร้างแบบสอบถามความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมเฉพาะโดยใช้แบบตอบอิสระ ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม (Behavioral Control ,b)ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอ้างอิง(Normative Beliefs,NB) และความเชื่อในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คือความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยที่ขัดขวางและสนับสนุนการกระทำพฤติกรรม (Control Beliefs,c)กลุ่มความเชื่อเหล่านี้เรียกว่าความเชื่อเด่นชัด สำหรับใช้ในการสร้างแบบวัดในโครงสร้างทฤษฎีต่อไป โดยที่แต่ละความเชื่อจะมีรูปแบบการสร้างข้อคำถามเฉพาะ โดยการวัดความสอดคล้องในเรื่อง การกระทำ บริบท และเวลา ในทั้ง ตัวแปร คือ $bi, nbi, pi, ci, AB, SN, PBC, I$ และ B

2.เหมาะสำหรับอธิบายและทำนายพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้โดยสมบูรณ์ มากกว่าพฤติกรรมที่ทำตามความต้องการหรือความตั้งใจได้โดยสมบูรณ์

รายละเอียดของตัวแปรแต่ละตัวตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีดังนี้

1.พฤติกรรม การที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้ต้องทำความเข้าใจสิ่งต่างๆเหล่านี้ พฤติกรรมและผล ในการศึกษาพฤติกรรมที่น่าสนใจนั้น จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะศึกษาพฤติกรรมหรือผล เพราะทั้งสองอย่างมีความแตกต่างกัน พฤติกรรมคือสิ่งที่บุคคลลงมือทำเอง แต่ผลอาจเกิดจากการกระทำและปัจจัยอื่นๆ พฤติกรรมหลายพฤติกรรมที่แตกต่างกันอาจนำไปสู่ผลกรรมที่เหมือนกันได้เช่น การลดน้ำหนักอาจเกิดจากการทำพฤติกรรมต่างๆ เช่น

รับประทานอาหารที่มีแคลอรีต่ำ รับประทานยาตามที่แพทย์สั่ง งดอาหารบางมื้อ หรือออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นในการนิยามและวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องแยกแยะระหว่าง พฤติกรรม กับผล หากต้องการศึกษาผลจำเป็นต้องกำหนดให้ได้ว่ามีพฤติกรรมใดบ้างที่นำไปสู่ผลนั้นๆ แล้วศึกษาพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมนั้นตามทฤษฎี(ซีระพร อุวรรณโณ .2535 :301)

1.1 การกระทำเดี่ยวกับประเภทพฤติกรรม (Single Action versus Behavioral Catagories) บุคคลมักมองข้ามความแตกต่างระหว่างการกระทำพฤติกรรมเดี่ยวกับประเภทพฤติกรรม การกระทำเดี่ยว หมายถึง พฤติกรรมเฉพาะเจาะจงที่บุคคลกระทำ ซึ่งการนิยามต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่ผู้สังเกตจะสังเกตได้ การกระทำบางอย่างสามารถสังเกตได้ง่ายแต่การกระทำบางอย่างสังเกตได้ยาก ประเภทพฤติกรรม หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมหลายอย่างที่เราไม่สามารถสังเกตประเภทพฤติกรรมได้โดยตรง ต้องสังเกตจากการกระทำเดี่ยวทั้งหลาย ปัญหาที่พบ คือ จะต้องใช้การกระทำเดี่ยวจำนวนเท่าใดจึงจะเพียงพอ ดังนั้นจึงต้องกำหนดการกระทำเดี่ยวที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้นให้มากที่สุด และการกระทำเดี่ยวต้องสังเกตได้โดยตรง และมีความเชื่อมั่นระหว่างผู้ที่ทำการสังเกตการกระทำแต่ละการกระทำ

1.2 ความจำเพาะของพฤติกรรม การกำหนดพฤติกรรม หรือการวัดพฤติกรรม ที่ศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึง

การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดี่ยว เช่น การตีมนม การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งจะประกอบด้วยการกระทำย่อยๆหลายการกระทำ เป็นต้นว่า ว่ายน้ำ วิ่ง กระโดดเชือก หรือเล่นฟุตบอล

เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การตีมนมข้างต้น

บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่สนใจจะเกิดขึ้น เช่น การตีมนมที่บ้าน

เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่ศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การตีมนมในตอนเช้า

ในการกำหนดพฤติกรรมที่ศึกษา จะกำหนดให้มีความจำเพาะมากน้อยเพียงใดก็ได้ เพียงแต่การวัดตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องต้องวัดในระดับความจำเพาะที่สอดคล้องกัน ถ้าความจำเพาะของพฤติกรรมมีมาก การทำนายพฤติกรรมก็就会有ความแม่นยำมากขึ้น

1.3 การวัดพฤติกรรม การวัดการกระทำเดี่ยวอาจทำได้หลายวิธีต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของข้อมูลที่น่าสนใจ อาจสังเกตจากพฤติกรรมจริง ซึ่งรูปแบบการสังเกตก็อาจจะแตกต่างกัน เช่นการสังเกตปริมาณของการกระทำ การสังเกตความถี่ของการกระทำ เป็นต้น ในบางกรณีการสังเกตการกระทำพฤติกรรมโดยตรงเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก หรือสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก กรณีนี้การวัดพฤติกรรมต้องอาศัยจากคำรายงานของตนเอง แม้วิธีนี้จะมีความ

ตรงน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะหาวิธีง่ายๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. เจตนาที่จะทำพฤติกรรมหรือเจตนาเชิงพฤติกรรม (Intention หรือ I) หมายถึง ความตั้งใจหรือความต้องการที่จะพยายามทำสิ่งนั้น ซึ่งเจตนาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เจตนาเป็นปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เจตนาเป็นตัวชี้บ่งว่าบุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใด ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก็มีมากเท่านั้น แต่เจตนาเพียงตัวเดียวไม่สามารถที่จะทำนายพฤติกรรมได้เสมอไป ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับพฤติกรรม โดยทั่วไปบุคคลที่มีเจตนาหนักแน่นสูง การได้รับข้อมูลใหม่มักไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนความตั้งใจในการทำพฤติกรรม ในทางตรงกันข้ามถ้าเจตนาในการทำหรือไม่ทำพฤติกรรมมีความหนักแน่นต่ำ ความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ของเหตุการณ์ที่ ไม่คาดคะเนล่วงหน้าเพียงเล็กน้อย ก็อาจมีอิทธิพลเปลี่ยนเจตนาหรือความตั้งใจของบุคคลได้(Ajzen . 1985 : 21)

สิ่งสำคัญในการวัดเจตนา (Ajzen & Fishbein. 1980 : 41-52) คือ

2.1 ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ในการใช้เจตนาทำนายพฤติกรรม ถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้นจำเป็นต้องวัดความตั้งใจและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันใน ความจำเพาะทั้งในแง่การกระทำ(Action) เป้าหมาย(Target) บริบท(Context) และเวลา(Time) จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำขึ้น

2.1.1 ความสอดคล้องในเกณฑ์สำหรับพฤติกรรมเดียว (Correspondence for single action criteria) เป็นการวัดเพื่อดูความสอดคล้องของความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเดียว โดยใช้คำถามถึงความตั้งใจที่จะเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้

2.1.2 ความสอดคล้องในเกณฑ์สำหรับพฤติกรรมหลายทางเลือก (Correspondence for multiple choice criteria) เป็นการวัดเพื่อหาทางเลือกของความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมในพฤติกรรมหลายๆชนิด ซึ่งการวัดความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกนั้น มีวิธีวัด 2 แบบ อาจเป็นการตอบคำถามแบบรายงานตนเองโดยเลือกพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือระบุเป็นเปอร์เซ็นต์สัดส่วนในแต่ละพฤติกรรมหลายตัวเลือกนั้น

2.1.3 ความสอดคล้องในเกณฑ์สำหรับกลุ่มของพฤติกรรม(Correspondence for behavioral categories) ในการวัดความตั้งใจให้สอดคล้องกับกลุ่มพฤติกรรม จะต้องวัดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเดียว แล้วนำมาคำนวณหาตรรกะนี้ ของความตั้งใจที่จะประกอบพฤติกรรมกลุ่มได้ ในการวัดความตั้งใจจะต้องให้สอดคล้องกับพฤติกรรม จึงจะทำให้มีความแม่นยำในการทำนาย การวัดความตั้งใจเพียงตัวแปรเดียวไม่ใช่ตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไป เพราะความตั้งใจหรือเจตนาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาระหว่าง

การวัดเจตนากับการวัดพฤติกรรม ไม่ควรทิ้งช่วงนาน เพราะโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่างๆที่จะทำให้เจตนาเปลี่ยนไปมีมากขึ้น ทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำน้อยลง

2.2 ความคงอยู่ของเจตนา (Stability of Intention) การวัดเจตนาไม่ใช่ตัวแปรที่ดีเสมอไป เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตัวแปรที่มีผลต่อความคงอยู่ของเจตนา ได้แก่

2.2.1 ระยะเวลาระหว่างการวัดเจตนากับการวัดพฤติกรรม โดยทั่วไปการวัดเจตนายิ่งทิ้งช่วงเวลาห่างจากการวัดพฤติกรรมน้อยเท่าใดเจตนาจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม หรือมีโอกาสทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำเพียงนั้น หากเว้นระยะในการวัดเจตนาและการสังเกตพฤติกรรมมากขึ้นเพียงใด โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่างๆที่จะทำให้เจตนาเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีมากขึ้น และทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำน้อยลง ดังนั้นนักวิจัยจึงควรวัดเจตนา ก่อนหน้าการวัดพฤติกรรมที่ไม่นานนัก เพื่อให้การทำนายพฤติกรรมจากเจตนามีความแม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2.2 เจตนาภายใต้เงื่อนไข (Condition intention) การวัดเจตนาภายใต้เงื่อนไข เช่นการทำนายพฤติกรรมการซื้อรถยนต์ใน 1 ปี ข้างหน้า ในระยะเวลาดังกล่าวอาจทำให้เจตนาในการซื้อรถยนต์เปลี่ยนแปลงได้ เช่น ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น ภาษีรถยนต์เพิ่มขึ้น ดังนั้นในการถามเจตนาในการซื้อรถยนต์ควรถามเจตนาภายใต้เงื่อนไขว่า “ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 30 % หรือมากกว่านั้นใน 1 ปีข้างหน้า ท่านจะซื้อรถยนต์หรือไม่” สรุปได้ว่า การวัดเจตนาอย่างมีเงื่อนไขน่าจะทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำมากกว่าการถามโดยไม่มีเงื่อนไข (Aizen & Fishbein. 1980:42-43) นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรง การเคยเห็นคนอื่นกระทำพฤติกรรม การมีทักษะในการทำพฤติกรรม และการเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า การนำเหตุการณ์ดังกล่าวมาร่วมพิจารณาด้วย จะเพิ่มความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรมมากขึ้น

2.2.3 ตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา และพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรง การเคยเห็นคนอื่นกระทำพฤติกรรมนั้น การมีทักษะในการกระทำพฤติกรรม และเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า ดังนั้นการวัดเจตนาภายหลังการเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อน หรือนำเหตุการณ์นั้นมาร่วมพิจารณาด้วย จะเพิ่มน้ำหนักของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรมมากขึ้น

3.เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior หรือ AB) หมายถึง การประเมินทางบวกหรือลบของบุคคลที่มีต่อการกระทำหรือการตัดสินใจว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ของบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม หรือสนับสนุนต่อต้านการกระทำพฤติกรรมนั้น โดยทั่วไปถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกมากเท่าใดบุคคลก็ควรมีเจตนาที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมมากเท่านั้น

แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีเจตคติทางลบมากเท่าใดบุคคลก็ควรมีเจตนาหนักแน่นที่จะไม่ทำพฤติกรรมมากเพียงนั้น

ฟิชไบน์และไอเซน เสนอการวัดเจตคติต่อพฤติกรรม 2 วิธี คือ การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยตรง และโดยทางอ้อมหรือการวัดจากความเชื่อ (Belief Measure) เจตคติที่วัดโดยทางอ้อมจากความเชื่อเป็นตัวกำหนดเจตคติทางตรง

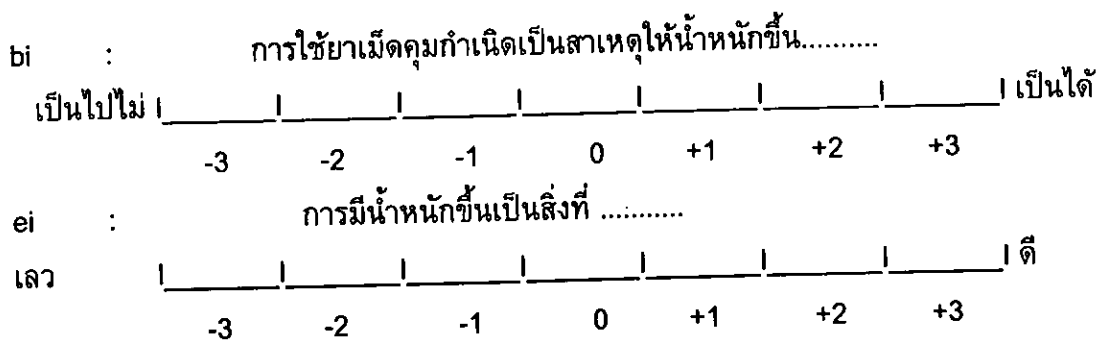
3.1 เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมสามารถใช้มาตรวัดอื่นๆ เช่น มาตรฐานค่าของลิเคิร์ต มาตรฐานอันตรภาคปรากฏเท่ากันของเทอร์สโตนหรือกัตแมน แต่ที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ มาตรฐานความหมายของออสกูดและคนอื่นๆ โดยใช้คำคุณศัพท์ชั่วๆและมีติการประเมินในการวัดเจตคติ แม้ว่าการจำกัดการวัดเจตคติขึ้นอยู่กับประเมินเพียงอย่างเดียว อาจไม่ได้จับภาพที่ซับซ้อนของเจตคติได้ทั้งหมด แต่ถือว่าได้รับภาพส่วนที่สำคัญที่สุดของเจตนาได้ นอกจากนี้การวัดเจตคติและความเชื่อต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นการวัดระดับบุคคลไม่ใช่การวัดระดับทั่วไป

3.2 เจตคติทางอ้อม หรือเจตคติที่วัดจากความเชื่อ กำหนดโดยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ (Salient Beliefs, bi) กับ การประเมินผลของการกระทำ (Subjective Evaluation, ei) ซึ่งจากทฤษฎีพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมนี้จะเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง เจตคติทางอ้อมได้มาจากความเชื่อเด่นชัด ซึ่งได้จากการกระตุ้นความเชื่อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย ประสบการณ์ของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อที่ต่างกัน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อเด่นชัดที่กำหนดเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เข้าใจว่าทำไมบุคคลจึงเจตคติต่อที่หมายเช่นนั้น จึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดต่อที่หมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระ ซึ่งจะถามเกี่ยวกับลักษณะของที่หมายโดยถือว่าความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัด เมื่อได้ความเชื่อเด่นชัดแล้ว

- (1) วิเคราะห์เนื้อหาของความเชื่อที่แตกต่างกันของบุคคล
- (2) จัดกลุ่มความเชื่อที่คล้ายกันเข้ากัน ถ้าความเชื่อไหนที่คล้ายกันแต่เป็นของผู้ตอบคนเดียวก็แยกความเชื่อออกจากกันไม่จัดเข้ากลุ่ม
- (3) คัดเลือกข้อความเชื่อเด่นชัด ซึ่งอาจใช้วิธีต่างๆดังนี้ เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด 10 - 12 ความเชื่อ, เลือกความเชื่อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอย่างน้อย 10 -12 % กล่าวถึง หรือเลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ 75% ของความถี่ทั้งหมด

ดังนั้นความเชื่อที่ได้มาสร้างแบบวัดจะมีพื้นฐานมาจากกลุ่มของความเชื่อเด่นชัดที่มาจากคนหมู่มาก (Modal Salient Belief) ไอเซนและฟิชไบน์ (Aizen & Fishbein, 1980) แนะนำให้นำความเชื่อเหล่านี้มาสร้างเป็นมาตรประเมินผลของการกระทำ (Outcome Evaluation) และ

ความหนักแน่นของความเชื่อ (Belief Strength) โดยใช้ค่าคุณศัพท์ที่เป็นขั้วคู่ประกอบกับมาตร 7 ช่วง ให้คะแนนเป็น -3 ถึง +3 ตัวอย่างเช่น การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด



จากนั้นจึงคำนวณผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนที่ได้จากมาตรวัดความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ กับการประเมินผลของการกระทำ ซึ่งการวัดความเชื่อจะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็นคือ การกระทำ, เป้าหมาย, เวลา และบริบท ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของการกระทำ กับเจตคติต่อพฤติกรรม สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$AB = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

AB = เจตคติต่อพฤติกรรม

b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ i

e_i = การประเมินผลของการกระทำ i

n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ

4.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) (Ajzen and Fishbien.1980: 73-76) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาสวนมากคิดว่า เขาสมควรหรือไม่สมควรทำพฤติกรรมนั้น โดย ไอเซนและฟิชไบน์ (Fishbein and Ajzen .1975 :314) เสนอวิธีการวัดความคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ 2 วิธี คือ การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

4.1.การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง เป็นการระบุความเชื่อของบุคคลที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา ว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น

เช่น คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่าเลือกการศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างเช่น

คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควรใช้ยา _____ ฉันไม่ควรใช้ยา
 เม็ดคุมกำเนิด _____ เม็ดคุมกำเนิด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4.2. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง(nbi) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(mci) จะเห็นได้ว่าตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม

กลุ่มอ้างอิง ตัวอย่างการวัดเช่น การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของผู้หญิงเกี่ยวกับศาสนา

NBi : ศาสนาของฉันสอนว่า
 ฉันควรทำแท้ง _____ ฉันไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

Mci : โดยทั่วไป ท่านต้องการทำตามคำสอนของศาสนาอย่างน้อยเพียงใด
 ไม่ต้องการ (1) : (2) : (3) : (4) : (5) : (6) : (7) : ต้องการ

ในการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$SN = \frac{1}{m} \left[\sum_{i=1}^m NB_i MC_i \right]$$

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง i

MC_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง i

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

5. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Percieved Behavioral Control หรือ PBC) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลว่า เป็นการยาก หรือง่ายในการควบคุมให้พฤติกรรมที่ต้องการกระทำนั้นสำเร็จลุล่วงได้ โดยการพิจารณาความสามารถในการทำพฤติกรรม กับความสามารถในการจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง หรือ ปัจจัยเอื้อหนุนพฤติกรรมนั้น เพื่อให้การทำพฤติกรรมนั้นสำเร็จ ไอเซน (Ajzen and Madden. 1986) เชื่อว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ในทางอ้อมส่งผ่านเจตนาที่จะทำพฤติกรรม ส่วนในทางตรงจะสามารถทำนายพฤติกรรมโดยไม่ต้องผ่านเจตนา แต่อาจทำนายพฤติกรรมร่วมกับเจตนา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีข้อตกลงเบื้องต้นว่าการที่จะทำพฤติกรรมได้สำเร็จหรือไม่ นั้นมิได้ขึ้นอยู่กับเจตนาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ ทรัพยากร โอกาส และความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมด้วย ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน PBC จะส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมได้ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม(เป็นส่วนแรกของทฤษฎี) เนื่องจากสมมติฐานที่ว่า PBC มีความหมายในแง่แรงจูงใจสำหรับบุคคลที่เชื่อว่า พวกเขาไม่มีทรัพยากร และโอกาสเขาก็จะไม่มีเจตนาที่เข้มแข็งเพียงพอต่อการกระทำนั้น แม้ว่าเขาจะมีเจตคติทางบวก และกลุ่มอ้างอิงจะเห็นด้วยกับการกระทำนั้นก็ตาม(Ajzen and Madden. 1986 : 457-458) ในทางตรงข้าม ทฤษฎีได้เสนอว่าสำหรับบางกรณีมีทางเป็นไปได้ที่ PBC จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยตรง ในการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ในค.ศ. 1986 ไอเซน และมัทเดน ได้เสนอรูปแบบของทฤษฎี และการทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเสนอวิธีการวัด PBC ไว้ 2 วิธีคือ

5.1 การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง เป็นการสะท้อนถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการรับรู้ความยากง่ายในการทำพฤติกรรม โดยการถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมนั้น บนมาตรา 7 ช่วง ที่มีคำตอบ 2 ข้อ ตัวอย่างเช่น การศึกษาพฤติกรรมมารยาทเรียนในวิชาหนึ่ง

ท่านสามารถควบคุมได้ว่าจะสามารถ หรือไม่มาเข้าชั้นเรียนทุกครั้งมากน้อยเพียงใด

| | | | | | | | | |
|------------|-------------------------------------|---------|------|--------------|------|---------|--------|-----------|
| ควบคุม | ----- ----- ----- ----- ----- ----- | | | | | | ควบคุม | |
| ได้เต็มที่ | มาก | ปานกลาง | น้อย | ไม่ใช่ทั้ง 2 | น้อย | ปานกลาง | มาก | ไม่ได้เลย |

5.2 การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ไอเซน และมัทเดน (Ajzen and Madden. 1986) ได้ศึกษาการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม โดยทำการวิจัยนำร่องช่วงแรกให้กลุ่มตัวอย่างตอบปัจจัยสนับสนุน หรือ ขัดขวางการกระทำพฤติกรรม และช่วงหลังถามว่า แต่ละปัจจัยเกิดขึ้นบ่อยเพียงใด บนมาตรา 7

ช่วง ที่มีข้อความ 2 ขั้ว การคิดคะแนนทำโดยนำคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุปัจจัยที่ตรงกันมารวมกัน แต่งานวิจัยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการการวัด PBC ทางอ้อมมากที่สุดคืองานวิจัยของไอเซน และโตเวอร์ (1991) โดยเสนอว่าการวัดทางอ้อมได้จากผลรวมของผลคูณระหว่าง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control Beliefs, ci) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (Received Power of Control Factors, pi)

สำหรับการหาความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ใช้วิธีเดียวกับการหาความเชื่อเด่นชัดของ AB และ SN จากงานวิจัยของไอเซนที่ผ่านมาพบ นิยาม และการสร้างมาตรวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมนั้น มีความสับสนในการแปลความหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าว ริระพร อูวรรณโณ ได้เสนอการปรับมาตรวัดให้มีความชัดเจน และสมเหตุสมผลมากขึ้น และนำมาสร้างเป็นมาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม ได้ดังตัวอย่าง

| | |
|----|---------------------------------------------------------------------------|
| Ci | โอกาสที่ฉันจะเดินทางไปไม่ทันภายในเวลาที่กำหนดสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้ง |
| | มีน้อย ----- มีมาก |
| | มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก |
| Pi | สำหรับฉันการเดินทางไปไม่ทันเป็นการส่งเสริม หรือขัดขวางการลงคะแนนเลือกตั้ง |
| | ขัดขวาง ----- ส่งเสริม |
| | มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก |

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$PBC = \sum_{i=1}^q C_i P_i$$

PBC = การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

Ci = ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม

Pi = การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม

q = จำนวนปัจจัย

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ขัดแย้ง และ การใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในการทำนายและอธิบายพฤติกรรม ผู้วิจัยจึงสรุป ความหมาย การวัด และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

เมื่อเจตนาคือความตั้งใจ หรือความต้องการที่จะพยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง สถานการณ์ที่พยาบาลใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์นั้นนอกจากทรัพย์สิน เงินตรา ยังรวมถึง อิทธิพล ความจงรักภักดี ความรู้สึกและความหวังใฝ่ฝันอื่น ซึ่งจะเป็นตัวบั่นทอนให้พยาบาล ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยพฤติกรรม การลัดคิวการตรวจให้กับตนเอง หรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ดังนั้น เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ในครั้งนี้ จึงหมายถึง ความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการเกิดผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์ที่พยาบาลสบโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวแล้วทำให้เกิดความสับสนในบทบาทระหว่างการรักษาประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์นั้นรวมถึงอิทธิพล ความจงรักภักดี ความรู้สึกและความหวังใฝ่ฝันอื่น ซึ่งจะเป็นตัวบั่นทอนให้พยาบาล ไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามศักยภาพที่พึงมีในการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ ประกอบด้วยการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ ดังนี้ การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ไอเซนและฟิชไบน์ (Aizen & Fishbein, 1980 : 50) พบว่า พฤติกรรมที่ไม่มีปัญหาการควบคุม สามารถทำนายได้ด้วยเจตนาอย่างแม่นยำ และตามทฤษฎีของ ไอเซนและฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980) เชื่อว่าความตั้งใจเชิงพฤติกรรม หรือเจตนาเชิงพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลดังนั้นหากต้องการจะศึกษาพฤติกรรมของบุคคลก็ให้ศึกษาความตั้งใจหรือเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นแทน ในการศึกษาการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ถือว่าเป็นสถานการณ์ที่ยากต่อการวัดทั้งเครื่องมือและวิธีการเนื่องจากสถานการณ์

ต่าง ๆ นั้นอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความตั้งใจหรือเจตนาเชิงพฤติกรรมแทนการวัดพฤติกรรมโดยตรง

ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทุจริต พฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม พบว่าเจตนาที่จะทำพฤติกรรมสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังนี้ จากการศึกษาของ ราชนันท์ บุญธิมา (2536ก) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ สามารถทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ราชนันท์ บุญธิมา (2536ข) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. อีกครั้ง พบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ สามารถทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .67$) ซึ่งพฤติกรรมการทุจริตนั้นถือได้ว่าเป็นความใกล้เคียงกับผลประโยชน์ขัดแย้ง จากแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและงานวิจัยที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงคาดว่าเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง กับ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior, AB) เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมผ่านเจตนาที่จะทำพฤติกรรม หมายถึง การประเมินผลทางบวกหรือทางลบของบุคคลต่อการที่เขาทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เจตคติมีองค์ประกอบเดี่ยว คือ องค์ประกอบด้านการประเมินค่า ตามทฤษฎีเจตคติองค์ประกอบเดี่ยวของไอเซนและฟิชไบน์ ที่เชื่อว่าเจตคติมีองค์ประกอบเดี่ยว เพราะองค์ประกอบด้านความรู้ ความเชื่อ (Cognitive Components) และด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Conative Components) มีความสัมพันธ์กับเจตคติในระดับต่ำ และสามารถแยกออกไปศึกษาในฐานะเป็นตัวแปรอื่นได้

ดังนั้นเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล จึงหมายถึงความรู้สึกเชิงประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัว ประกอบด้วยเจตคติที่มีต่อการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง การเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ในการศึกษาเจตคติตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีตัวแปรที่สำคัญได้แก่ ความเชื่อซึ่งมีบทบาทในการวัดเจตคติดังนี้ ความเชื่อ (Belief) เปรียบเทียบได้กับองค์ประกอบ

ทางปัญญา (Cognitive) เช่นเดียวกับความคิด ความรู้และความคิดเห็น ในขณะที่เจตคติหมายถึง การประเมินที่หมายออกมาในรูปของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ แต่ความเชื่อเป็นตัวแทนของ ข้อมูลที่หมาย Fishbein and Ajzen ได้ให้คำจำกัดความของความเชื่อไว้ว่า คือ ความเป็นไปได้ โดยอัตโนมัติ ที่หมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่างๆ โดยแบ่งความเชื่อเป็น 3 ประเภท คือ

1.ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) บุคคลสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงจาก การสังเกตโดยตรง นั่นคือ บุคคลรับรู้สิ่งที่เป็นหมายกับลักษณะบางอย่าง เช่น ดอกไม้ในแจกันสี แดง

2.ความเชื่อจากการอนุมาน (Inferential Belief) บุคคลไม่ได้รับประสบการณ์โดยตรง จากที่หมาย แต่สร้างความเชื่อภายใต้ความสัมพันธ์ที่สังเกตได้โดยตรง ตัวอย่างเช่น การมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจนำไปสู่ความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะที่สังเกตไม่ได้ เช่น คนที่มีปฏิสัมพันธ์ ด้านความซื่อสัตย์ ฉลาด มีไหวพริบ

3.ความเชื่อที่ได้จากข้อมูลข่าวสาร (Information Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการ ได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับที่หมายที่มาจากแหล่งภายนอก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ความเชื่อ จึงเกิดจากการที่ยอมรับข้อมูลนั้นๆมาเก็บไว้

เนื่องจากมีความเชื่อเกี่ยวกับที่หมายหนึ่งจำนวนมากมาย แต่มีความเชื่อจำนวนหนึ่ง เท่านั้นที่ส่งผลในการกำหนดเจตคติต่อที่หมายนั้น เรียกว่า เป็นความเชื่อเด่นชัด

ความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นในลำดับแรกๆโดยทั่วไปความ เชื่อ 5-9 ข้อความแรกจะเป็นความเชื่อเด่นชัดต่อที่หมายนั้นๆ จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ความเชื่อเหล่านี้ คือ ความเชื่อเด่นชัดซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อ เด่นชัดนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ คือ อาจมีความหนาแน่นมากขึ้นหรือน้อยลง หรืออาจถูกความเชื่อ อื่นมาแทนที่ การหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับที่หมาย จะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อ เด่นชัดที่มีความถี่สูงๆ (Modal Salient Beliefs) มีวิธีการต่างๆดังนี้

วิธีที่ 1. เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด 10-12 ความเชื่อ

วิธีที่ 2. เลือกความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 10-12 %

วิธีที่ 3. เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ประมาณ 75% ของ ความถี่ทั้งหมด

ซึ่งในการวัดเจตคติต่อพฤติกรรม พิซไบน์และไอเซน เสนอการวัดเจตคติต่อพฤติกรรม ไว้ 2 วิธี คือ การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยทางตรง และ โดยทางอ้อมหรือการวัดจากความ เชื่อ (Belief Based Measure), เจตคติที่วัดโดยทางอ้อมจากความเชื่อเป็นตัวกำหนดเจตคติ ทางตรง

1 เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม สามารถใช้การวัดเจตคติมาตรฐานอื่น ๆ เช่น มาตรฐานค่าของลิเคิร์ต, มาตรฐานกรากฏเท่ากับของเทอร์สโตนหรือกัตแมน แต่ที่นิยมใช้ กันมากที่สุดคือ มาตรฐานความหมายของออสกูต และคณะ (1957) โดยใช้คำคุณศัพท์ชั่วคราว

และมิตินการประเมินในการวัดเจตคติ แม้ว่ากำกวดการวัดเจตคติขึ้นอยู่กับกำประเมินเพียงอย่างเดียว อาจไม่ได้จับภาพที่ซับซ้อนของเจตคติได้ทั้งหมด แต่ถือว่าได้รับภาพส่วนที่สำคัญที่สุดของเจตนาได้ นอกจากนี้การวัดเจตคติและความเชื่อต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นการวัดระดับบุคคลไม่ใช่การวัดระดับทั่วไป เช่น

การออกเสียงเลือกตั้งของฉันทในสมัยเลือกตั้งหน้า สำหรับฉันทเป็นสิ่งที่

ดี +3 : +2 : +1 : 0 : -1 : -2 : -3 : เลว

โง่ +3 : +2 : +1 : 0 : -1 : -2 : -3 : ฉลาด

พอใจ +3 : +2 : +1 : 0 : -1 : -2 : -3 : ไม่พอใจ

ค่าตอบที่ได้แต่ละมาตราให้คะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ผลรวมที่ได้เป็นการวัดเจตคติทางตรงหรืออาจวัดเจตคติโดยการให้ผู้ตอบแสดงเจตคติของเขาออกมาโดยตรงก็ได้ เช่น

ทัศนคติของฉันทที่มีต่อการออกเสียงเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมัยหน้า

เห็นด้วย +3 : +2 : +1 : 0 : -1 : -2 : -3 : คัดค้าน

จากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการทุจริตและพฤติกรรมการทำงาน พบว่า จากการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิมา (2536ก) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า พบว่าเจตคติต่อการทุจริตการสอบร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิมา (2536ข) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมกรรมการทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อีกครั้ง พบว่าเจตคติต่อการทุจริตการสอบร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ในการศึกษาของ การุณย์ สุธยสรณาคม (2538) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจ ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น พบว่าเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งความตั้งใจนั้นคือเจตนา และลักษณะงานของตำรวจกับพยาบาลวิชาชีพมีความคล้ายคลึงกัน คือต้องมีความเสียสละ ซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และผลการศึกษาทั้งสองสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิดชม สุวรรณน้อย (2530) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ ระดับ 3 ขึ้นไป พบว่า เจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ได้ร้อยละ 16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.40$) และในการศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารการศึกษา ของ ปรีชา เจริญกิจ

ขจร (2547) พบว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.455$) และเป็นตัวแปรตัวเดียวที่มีอิทธิพลทางบวกในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทั้งในพฤติกรรมรวม ($\beta=.353, p<.01$) และพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งน่าจะมีความสัมพันธ์กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

2 เจตคติทางอ้อม หรือเจตคติที่วัดจากความเชื่อ กำหนดโดยผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Salient Beliefs, bi) กับ การประเมินผลของการกระทำ (Subjective Evaluation, ei) ซึ่งจากทฤษฎีพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมนี้จะเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง เจตคติทางอ้อมได้มาจากความเชื่อเด่นชัด ซึ่งได้จากการกระตุ้นความเชื่อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย ประสพการณ์ของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อต่างกัน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อเด่นชัดที่กำหนดเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เข้าใจว่าทำไมบุคคลจึงมีเจตคติต่อที่หมายเช่นนั้น จึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดต่อที่หมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระ ซึ่งจะถามเกี่ยวกับลักษณะของที่หมายโดยถือว่าความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัด เมื่อได้ความเชื่อแล้ว

ซึ่งจากการศึกษาของราชันย์ บุญธิมา (2536ก) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า เจตคติต่อการทุจริตการสอบมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการประเมินผลการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกการศึกษานอกโรงเรียน และ กลุ่มวิชาเอกสุขศึกษา ($r = .5772 , .5813$ ตามลำดับ) และจากการศึกษาของราชันย์ บุญธิมา (2536ข) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.อีกครั้ง พบผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน คือ เจตคติต่อการทุจริตการสอบมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการประเมินผลการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001ทั้งพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมเดี่ยว คือ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรวมพบว่า เจตคติต่อการทุจริตการสอบมีความสัมพันธ์กับผลรวมทั้งหมดของผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการประเมินผลการกระทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r= .3109$) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเดี่ยว พบว่า พฤติกรรมทุจริตการสอบด้วยการแอบดูหรือกระซิบถาม พบว่า มีความสัมพันธ์กับผลรวมทั้งหมดของผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการประเมินผลการกระทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r= .2950$) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทุจริตการสอบด้วยการจดใส่กระดาษหรือใส่วัสดุอื่น ๆ เข้าในห้องสอบ พบว่า กับผลรวมทั้งหมดของผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการ

ประเมินผลการกระทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .2804$) สำหรับพฤติกรรมการทุจริตการสอบด้วยการส่งกระดาษคำตอบให้กันและกัน และการทุจริตการสอบด้วยการส่งสัญญาณนิ้ว หรือใช้สื่ออื่นๆกับเพื่อนที่ตกลงกันไว้ก่อน พบว่ามีความสัมพันธ์กับผลรวมทั้งหมดของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำและการประเมินผลการกระทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001เช่นกัน ($r = .2356, .2863$ ตามลำดับ) และสอดคล้องกับการศึกษาของ การุณย์ สุตยสรณาคม (2538) ที่พบว่า เจตคติทางตรงต่อการเป็นตำรวจและเจตคติทางอ้อมต่อการเป็นตำรวจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .50$) และในการศึกษาที่เกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารการศึกษาของปรีชา เจริญกิจขจร (2547) ยังพบว่าเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .270$)

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำและการประเมินผลการกระทำ ตามความเชื่อของไอเซนและพีชไบน์ ผู้วิจัยจึงทำการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นที่เขาให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่าเขาอ้างอิงนั้น คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นๆ และบุคคลมักมีเจตนาที่จะทำตามการรับรู้ที่เขามีต่อความคิดของผู้ที่เขาให้ความสำคัญ กล่าวคือ ยิ่งบุคคลรับรู้ว่าเขาให้ความสำคัญคิดว่าเขากระทำมากเท่าใด ก็จะมีเจตนาที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น เขาก็จะไม่มีเจตนาที่จะกระทำโดยที่ตามความเป็นจริงผู้ที่เขาให้ความสำคัญอาจจะคิดเช่นนั้นจริง ๆหรือไม่ก็ได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเช่นเดียวกับเจตคติ แต่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับบรรณณะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief) ซึ่งเป็นความเชื่อของเขาว่า บุคคลเฉพาะหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น พ่อ แม่ ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกศึกษาต่อ ในการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ไอเซนและพีชไบน์เสนอวิธีการวัดไว้ 2 วิธี คือ

1. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง เป็นการประเมินความเชื่อของบุคคลที่มีความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญสำหรับเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น

ดังนั้น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ จึงหมายถึง การรับรู้ของพยาบาลว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา ที่เขาอ้างอิง

นั้น คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้แก่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังนี้ การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

จากการรวบรวมงานวิจัย พบว่า จากการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิมา (2536ก) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า พบว่าเจตคติต่อการทุจริตการสอบร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิมา (2536ข) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.อีกครั้ง พบว่าเจตคติต่อการทุจริตการสอบร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรมในการทุจริตการสอบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และจากการศึกษาของ อัญชลี โมกขาว (2539). ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาชีพ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.3416$) และพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R^2 =.0577$) และในการศึกษา ชิดชม สุวรรณน้อย (2530) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพระดับ 3 ขึ้นไป พบว่า เจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพพร้อมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.40$) อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการพลิติมมนุษย์ชนในงานการพยาบาลผู้ป่วยในของ สุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544) พบว่า ปทัสถานทางสังคม หรือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญอันดับแรก ในการทำนายพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาล และ ตัวแปรปทัสถานทางสังคมยังเป็นตัวแปรอันดับแรกอีกเช่นกันในการทำนายพฤติกรรมเคาเรลลิติมผู้ป่วย และในการศึกษาของปรีชา เจริญกิจจจร (2547) พบว่าตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

2. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

จากการศึกษาของ ราชนีย์ บุญธิมา (2536) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการทุจริต การสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทุจริตการสอบ มีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้วิจัยจึงคิดว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงน่าจะมีผลสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้งกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า เป็นการยาก หรือง่ายในการควบคุมให้พฤติกรรมที่ต้องการกระทำนั้นสำเร็จลุล่วงได้ โดยการพิจารณาความสามารถในการทำพฤติกรรม กับความสามารถในการจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง หรือ ปัจจัยเอื้อหนุนพฤติกรรมนั้น เพื่อให้การทำพฤติกรรมนั้นสำเร็จ ไอเซน (จิระนันท์ พากเพียร.2540: 35 ; อ้างอิงมาจาก Ajzen.1991;Ajzen and Madden. 1986) เชื่อว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ในทางอ้อมส่งผ่านเจตนาที่จะทำพฤติกรรม ส่วนในทางตรงจะสามารถทำนายพฤติกรรมโดยไม่ต้องผ่านเจตนา แต่อาจทำนายพฤติกรรมร่วมกับเจตนา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีข้อดกลงเบื้องต้นว่าการที่จะทำพฤติกรรมได้สำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับเจตนาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับทรัพยากร โอกาส และความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมด้วย ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน PBC จะส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมได้ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม(เป็นส่วนแรกของทฤษฎี) เนื่องจากสมมติฐานที่ว่า PBC มีความหมายในแง่แรงจูงใจสำหรับบุคคลที่เชื่อว่า พวกเขาไม่มีทรัพยากร และโอกาสเขาก็จะไม่มีเจตนาที่เข้มแข็งเพียงพอต่อการกระทำนั้น แม้ว่าเขาจะมีเจตคติทางบวก และกลุ่มอ้างอิงจะเห็นด้วยกับการกระทำนั้นก็ตาม(จิระนันท์ พากเพียร.2540: 35 ; อ้างอิงจาก Ajzen and Madden. 1986:457-458) ในทางตรงข้าม ทฤษฎีได้เสนอว่าสำหรับบางกรณีมีทางเป็นไปได้ที่ PBC จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยตรง

สรุปว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในการศึกษารั้งนี้ จึงหมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพว่าเป็นการยาก หรือง่ายในการ

ควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นการรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมให้การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ในการควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรม การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ การทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ในการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ในค.ศ. 1986 ไอเซน และมัทเจน ได้เสนอรูปแบบของทฤษฎี และการทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเสนอวิธีการวัด PBC ไว้ 2 วิธีคือ

1 การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง เป็นการสะท้อนถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการรับรู้ความยากง่ายในการทำพฤติกรรม โดยการถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมนั้น บนมาตรา 7 ช่วง ที่มีคำตอบ 2 ขั้ว

จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทุจริต พฤติกรรมจริยธรรม พบการศึกษาเพียงสองเรื่องที่น่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาทำนายพฤติกรรมการทำงาน คือในการศึกษาของ ประธาร วสวนนท์ (2541) ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนสามารถร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบแรกของสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 33.47 และสามารถร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ตลอดสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่นกันโดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 36.58 ซึ่งทั้งสองพฤติกรรมพบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนเป็นตัวแปรอันดับแรกที่เข้าสมการทำนาย และในการศึกษาของ จิระนันท์ และ คณิศร พากเพียร (2545) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมซื้อสัตย์ต่อผู้ป่วยของนักศึกษาด้านสาธารณสุข พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมซื้อสัตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมซื้อสัตย์ต่อผู้ป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.35$) ซึ่งจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน เชื่อว่าเจตนาที่จะทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งน่าจะมีความสัมพันธ์กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งได้

2.การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม เป็นผลของความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม โดยคำนวณได้จากผลรวมของผลคูณระหว่าง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control Beliefs,ci) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (Received Power of Control Factors,pi)

จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทุจริต พฤติกรรมจริยธรรม พบการศึกษาเพียงเรื่องเดียวที่นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาทำนาย พฤติกรรมการทำงาน คือในการศึกษาของ ประธาร วสวนนท์ (2541) ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อิทธิพลที่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .1330$) ผู้วิจัยจึงคิดว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งน่าจะมี ความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของ ปัจจัยควบคุม ผู้วิจัยจึงทำการศึกษากการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทั้งทางตรง และทางอ้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

พันธะทางจริยธรรม (Moral Obligation) คือ ปทัสถานทางจริยธรรมส่วนบุคคล (Personal Moral Norms) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่า การกระทำหนึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสม ในสังคมแสดงถึงสิทธิและหน้าที่ที่สังคมยอมรับ โดยบุคคลจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อผลที่เกิด จากการกระทำหรือปฏิเสธการกระทำนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า การปรับเพิ่มตัวแปรดังกล่าวจะช่วยเพิ่มอำนาจในการทำนายได้ ตัวแปรนี้เมื่ออยู่ใน สถานการณ์ทั่วไปที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการช่วยเหลือ หรือแสดงความรับผิดชอบต่อ สังคม ไอเซน และพีชไบน์เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับปทัสถานส่วนบุคคล (Personal Normative Belief, PNB) คล้ายตัวแปรปทัสถานในโมเดลพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยทริย์แอนดิส มี งานวิจัยหลายเรื่อง que ศึกษาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรมนั้นคือ พฤติกรรมในลักษณะที่ สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้นๆ และก่อประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ เป็น พฤติกรรมที่สังคมนิยม ให้การสนับสนุน และผู้ที่กระทำส่วนมากเกิดความพึงพอใจ รู้สึกว่าสิ่งที่ ตนกระทำเป็นสิ่งที่เหมาะสม ควรยกย่อง แต่ถ้าบุคคลหลีกเลี่ยง หรืองดเว้นการกระทำเมื่อมี โอกาส ผู้กระทำส่วนใหญ่จะรู้สึกละอาย และเป็นสิ่งไม่สมควร

ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง คือ การรับรู้ของบุคคล ว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับว่าดีงาม ควรกระทำ และ คาดหวังให้เขากระทำ ในลักษณะที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่อาศัยอยู่ และ เล็งเห็นประโยชน์ในอนาคต

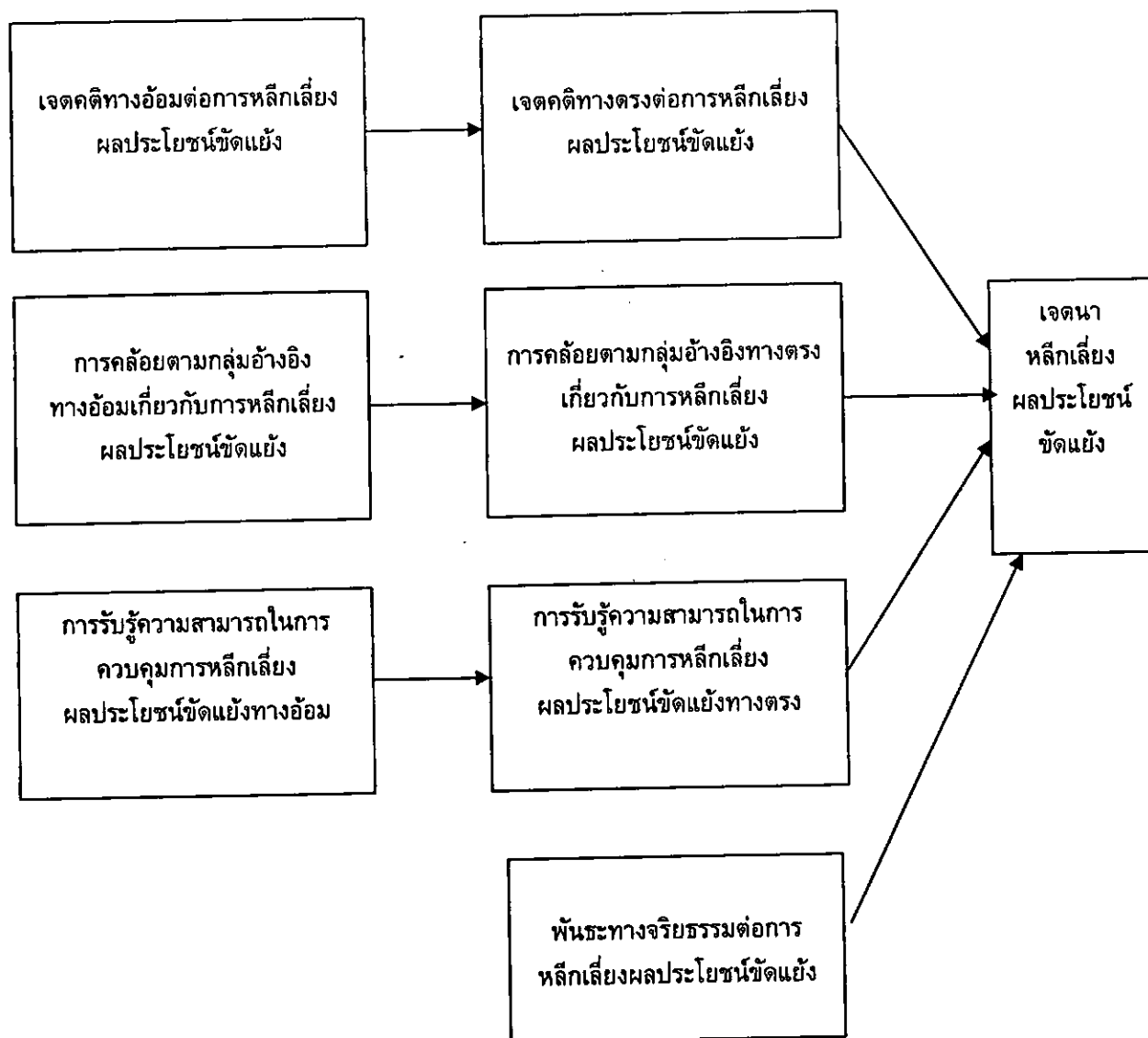
ผลจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถช่วยในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ดังเช่น ในการศึกษาของ เคอแลนด์ (Kurland. 1995: 297-313) ศึกษาเปรียบเทียบอำนาจการทำนายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล, ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรม โดยศึกษาเจตนาในการให้ข้อมูลรายละเอียดต่อลูกค้าของตัวแทนประกันภัย แบบสอบถามสำหรับตัวแปรพันธะทางจริยธรรมปรับมาจากงานวิจัยในอดีตของ กอซซ์ และออทเบิร์ก (อาร์วีวรรณ รุ่งทวีนิช.2541:44 อ้างอิงมาจาก Gorsuch and Ortberg. 1986)และ แรนต์ล และกิบสัน (อาร์วีวรรณ รุ่งทวีนิช.2541:44 ;อ้างอิงมาจาก Randall and Gibson. 1991) ลักษณะเป็นข้อคำถามถึงความคิดเห็นที่มีต่อการกระทำและปฏิเสธการกระทำตัวอย่าง “ การให้รายละเอียดข้อมูลต่อลูกค้าเป็นความรับผิดชอบในลักษณะของจรรยาบรรณ ” (เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย) ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรมมีอำนาจในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ดีที่สุด และในการศึกษาของเพอร์เกอร์, แมนสเตอร์ด และสเตรดริง (อาร์วีวรรณ รุ่งทวีนิช.2541:45 ;อ้างอิงมาจาก Perker, Manstead and Stradling. 1995 : 127-137) ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎจราจรของผู้ขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับวินัยบนท้องถนน 3 ประการคือ การตัดข้ามจากช่องทางเดินรถ, เปลี่ยนช่องทางเดินรถไปมาในช่วงการจราจรติดขัดและขับขี่ในช่องการเดินรถผิดประเภท จุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมจากตัวแปรในโครงสร้างของทฤษฎี และปรับเพิ่มตัวแปรความสำนึก (Anticipated Regret) และพันธะทางจริยธรรม เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรทั้งสองที่เพิ่มเข้ามาในสมการสามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และเชื่อว่าประโยชน์นั้นเกิดแก่ส่วนรวม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ จากเหตุผลดังกล่าวและจากเอกสารงานวิจัยผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปรพันธะทางจริยธรรมน่าจะช่วยเพิ่มอำนาจในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้สามารถอธิบายการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลได้แม่นยำ และครอบคลุมมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากการประมวลเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องและการทำความเข้าใจและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งเชื่อว่าบุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผล การกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือสามารถทำนายเจตนาที่

จะทำพฤติกรรมได้ และเจตนาที่จะทำพฤติกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม และเมื่อปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรม พบว่าสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้มากขึ้น จากการประมวลเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ขัดแย้ง ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะในส่วนของ การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง พบการศึกษาทางนิติศาสตร์และ รัฐศาสตร์กับกลุ่มข้าราชการการเมือง ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและยังไม่มีผล การศึกษาในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ และยังไม่พบการนำแนวคิดและตัวแปรจากทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผนมาทำความเข้าใจ อธิบาย หรือทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง แต่พบ การศึกษาที่มีความใกล้เคียง เช่น เจตนาในการทุจริตการสอบ เจตนาในการทำงานอย่างมี จริยธรรม เจตนาการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อย ตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ เจตนาเชิงพฤติกรรม เมื่อนำมาเทียบเคียงกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งนั้นคือ เชื่อว่า ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือการเชื่อที่บุคคลใกล้ชิดบอกว่าทำได้ และควรทำการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และมีการ รับรู้ความสามารถของตนในการควบคุม ซึ่งจะส่งผลถึงความตั้งใจหรือเจตนาหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง และยังพบว่าเมื่อปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรม พบว่าสามารถ ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้มากขึ้น ดังนั้นตัวแปรทั้งหมดที่กล่าวมาน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ ต่อเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลได้ ที่ผู้วิจัยสามารถนำมาสู่การสร้างกรอบ แนวความคิดในการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย



นียมปฏิบัติการ

1.เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (Intention, I) หมายถึง ความตั้งใจของพยาบาลในการละเว้นการกระทำพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วย เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

วัดได้โดยแบบวัดเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ ตั้งใจทำมาก(+3 คะแนน) จนถึง ตั้งใจจะไม่ทำ (-3 คะแนน) ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูงกว่า ถือว่าเป็นผู้ที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดต่ำกว่า

2.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (Attitude Toward Behavior, AB) หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อ การหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วยเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ว่าเป็นสิ่งที่น่าชมเชย ยุติธรรม ดี มีจรรยาบรรณ มีน้ำใจ และไม่นำหมิ่นไส้ มากน้อยเพียงใด เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ว่าเป็นสิ่งที่ น่าชมเชย น่าเป็นตัวอย่าง ดี มีจรรยาบรรณ น่าไว้วางใจ และไม่โกง มากน้อยเพียงใด และเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ว่าเป็นสิ่งที่ ชื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ ดี มีจรรยาบรรณ ไม่เรื่องมาก และไม่โกง มากน้อยเพียงใด

วัดได้โดยแบบวัดเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนความหมายคำคุณศัพท์ชั่วคราวตามแบบออสกูดและคณะ(1957) มีมาตรวัดระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึงผู้ที่มีเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทางบวกมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3.เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (Indirect Attitude Toward Behavior, IAB) หมายถึงการประเมินความรู้สึกของพยาบาลต่อการหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งโดยทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (bi) และ การประเมินผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ei)

3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (bi)

หมายถึง ความเชื่อในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพว่าจะนำไปสู่ผลใดบ้าง ได้แก่ ความเชื่อของพยาบาลว่า 1)การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเอง

หรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ทำให้เกิดผลดี คือ ทำให้ ผู้ป่วยได้รับการอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน การทำงานเป็นระบบ การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ และทำให้เกิดผลเสีย คือ ทำให้พยาบาลและญาติขาดความสะดวกสบาย เป็นไปได้มากนักน้อยเพียงใด 2) การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เกิดความยุติธรรมต่อผู้รับบริการ เกิดความเชื่อถือต่อผู้ร่วมงาน และทำให้เกิดผลเสีย คือ พยาบาลมีรายได้ไม่เพียงพอและขาดคนทำงานเวรจ้งพิเศษ เป็นไปได้มากนักน้อยเพียงใด และ 3) การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองไปใช้กับญาติ ทำให้ โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย เกิดความเชื่อตรงในการทำงาน เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความเชื่อถือแก่ผู้รับบริการ และทำให้พยาบาลและญาติขาดความสะดวก เป็นไปได้มากนักน้อยเพียงใด

ตัวแปรนี้วัดได้โดย แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการถามคำถามปลายเปิดกับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 100 คน เป็นมาตรประเมินชั่วคราว 7 ค่ามาตร คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3

3.2 การประเมินผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ei)

หมายถึง การประเมินผลที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี เพียงวัดได้โดยแบบวัดการประเมินผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3

การคิดคะแนนเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ทำโดย นำคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (bi) และ การประเมินผลของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ei) มาคูณกันเป็นรายข้อ แล้วหาผลรวมเป็นคะแนนเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ผู้ที่ได้คะแนนสูงหมายถึงผู้ที่มีเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในทางบวก มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (Subjective Norm ,SN) หมายถึง การที่พยาบาลวิชาชีพพบว่า บุคคลที่สำคัญต่อตนเองส่วนมาก คิดว่าควรหรือไม่ควรหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

วัดได้โดย แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงหมายถึง ผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (Indirect Subjective Norm ,ISN) หมายถึง การวัดการรับรู้ของพยาบาลต่อผู้ที่มีความสำคัญต่อเขา ว่าเขาควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง โดยทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (nb) และ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(mc)

5.1 ความเชื่อที่เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (nb) หมายถึง ความเชื่อของพยาบาลวิชาชีพต่อผู้ที่เขาให้ความสำคัญว่า เขาควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้แก่ เชื่อว่า ผู้บริหาร ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงาน และประชาชนทั่วไป เป็นผู้ ที่ส่งเสริมให้พยาบาลหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และเชื่อว่ามีญาติบางคน ที่ขัดขวางการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

วัดได้โดยแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากข้อมูลที่ได้ จากการถามคำถามปลายเปิดกับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 100 คน และนำมาสร้างเป็นมาตร ประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3

5.2 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mc) หมายถึง แรงจูงใจของ พยาบาลวิชาชีพ ที่จะทำตามความต้องการของกลุ่มอ้างอิง ในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้ง มากน้อยเพียงใด ตัวแปรนี้วัดได้โดยแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น เป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนน สูงหมายถึง ผู้ที่ต้องการทำตามความเห็นของบุคคลสำคัญต่อตนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การคิดคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทำโดย นำคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง(nb) และ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mc) มาคูณกันเป็นรายข้อแล้วหาผลรวม เป็นคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ผู้ที่ได้คะแนนสูงหมายถึง เป็นผู้ที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางอ้อมทางบวกมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

6.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทางตรง (Perceived Behavioral Control , PBC) หมายถึงการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพว่า เป็นการยาก หรือง่าย ในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และสามารถควบคุมให้ การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งวัดได้โดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นมีลักษณะเป็นข้อคำถาม โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ผู้ที่ ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้หมายถึง ผู้ที่มีการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถควบคุมในการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้งได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

7.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทางอ้อม (Indirect Perceived Behavioral Control , IPBC) หมายถึง การวัดการรับรู้ของ

พยาบาลวิชาชีพว่า เขาสามารถควบคุมให้การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดโดยทางอ้อม ประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (ci) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (pi)

7.1 ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (ci) หมายถึง ความเชื่อของพยาบาลเกี่ยวกับการมี หรือไม่มีทรัพยากร โอกาส หรือปัจจัยในการสนับสนุนหรือขัดขวางการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้แก่ ความเชื่อของพยาบาลว่า มีความเป็นไปได้มากเพียงใดที่ 1). ปัจจัยจรรยาบรรณในวิชาชีพ ระบบคิดที่ชัดเจน ผู้บริหารเป็นแบบอย่าง เป็นปัจจัยส่งเสริม ส่วนเมื่อมีความจำเป็นและการเห็นผู้อื่นก็ทำกัน เป็นปัจจัยขัดขวาง การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก 2). ปัจจัย การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าตอบแทนที่เพียงพอ มีกฎระเบียบเคร่งครัด มีความเกรงใจผู้อื่น เป็นปัจจัยส่งเสริม ส่วนเมื่อเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ก็ทำ เป็นปัจจัยขัดขวางการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง 3). ปัจจัย มีการตรวจสอบเคร่งครัด ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง มีความซื่อสัตย์ มีการลงโทษชัดเจน เป็นปัจจัยส่งเสริม ส่วน การเห็นคนอื่น ๆ ก็ทำกัน เป็นปัจจัยขัดขวาง การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

วัดได้โดยแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากข้อมูลที่ได้จากการถามคำถามปลายเปิดเพื่อหาปัจจัยเด่นชัดกับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 100 คน และนำมาสร้าง เป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนแต่ละมาตรอยู่ระหว่าง +3 (เป็นไปได้) ถึง -3 (เป็นไปไม่ได้)

7.2 การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม(pi) หมายถึง การที่พยาบาลรับรู้ถึงอิทธิพลของปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง บ่อยครั้งเพียงใด ซึ่งวัดได้โดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนอยู่ระหว่าง +3 (ทุกครั้ง) ถึง -3(ไม่เคยเลย)

การคิดคะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ทำโดย นำคะแนน ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (ci) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม(pi) มาคูณกันเป็นรายข้อแล้วหาผลรวม เป็นคะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ผู้ที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

8. พันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง คือ การรับรู้ของบุคคลว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ เป็นพฤติกรรมที่

สังคมยอมรับว่าดีงาม ควรกระทำ และคาดหวังให้เขากระทำ ในลักษณะที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่อาศัยอยู่ และเล็งเห็นประโยชน์ในอนาคต โดยบุคคลจะมีความรู้สึกอาย ไม่สมควร หากปฏิเสธ หรือ ไม่กระทำสิ่งนั้น ซึ่งวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะของข้อคำถามที่บ่งชี้ถึงการกระทำ หรือไม่กระทำการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นมาตราส่วนประเมินค่ามาตรฐานประเมินขั้วคู่ 7 ค่ามาตรฐาน คือ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย คะแนนแต่ละมาตราอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I) .
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I)
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I)
4. เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (IAB) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB)
5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ISN) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN)
6. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม (IPBC) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC)
7. เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC) และพันธะทางจริยธรรม สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I) ของพยาบาลวิชาชีพ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยทางจิต-สังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ของพยาบาลวิชาชีพครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 405 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็น พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 202 คน โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม ดังนี้

1.การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 :285 อ้างอิงมาจาก Yamane.1967) กำหนดความคลาดเคลื่อน .05 ดังสูตร

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน

2.แบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละงานการพยาบาล

3.สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

โดยแบ่งตามงานการพยาบาล ทั้งหมด 8 งานการพยาบาลเพื่อให้ได้จำนวนพยาบาลตามที่ต้องการ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามงานการพยาบาล

| | จำนวนประชากร (คน) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) |
|------------------------------------|----------------------|----------------------------|
| งานการพยาบาลสุติศาสตร์นรีเวชวิทยา | 75 | 37 |
| งานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ | 83 | 41 |
| งานการพยาบาลจักษุ โสต สาริงซ์วิทยา | 22 | 11 |
| งานการพยาบาลรังสีวิทยา | 20 | 10 |
| งานการพยาบาลตรวจรักษาผู้ป่วยนอก | 15 | 8 |
| งานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ | 60 | 30 |
| งานการพยาบาลศัลยศาสตร์ | 54 | 27 |
| งานการพยาบาลอายุรศาสตร์และจิตเวช | 76 | 38 |
| รวม | 405 | 202 |

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัด 11 แบบวัด โดยมีรายละเอียดและวิธีดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 แบบวัดเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

แบบวัดเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ลักษณะแบบวัดเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่าซึ่งมีจำนวน 3 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73 ถามถึงความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งในแต่ละพฤติกรรมย่อย ได้แก่ 1.การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก 2.การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง 3.การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ มีมาตรวัด 7 ระดับ ตั้งแต่ตั้งใจกระทำ (+3) ถึงตั้งใจจะไม่ทำ (-3) ซึ่งพิสัยของคะแนนแบบวัดเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งจะอยู่ในช่วงระหว่าง -9 ถึง 9

การคิดคะแนนนำคะแนนในแต่ละพฤติกรรมมารวมกันเป็นคะแนนเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง ถือเป็นผู้ที่มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ขั้นตอนการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยกำหนดที่หมาย (Object) คือ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทั้ง 3 พฤติกรรมย่อย

2. ผู้วิจัยกำหนดลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทั้ง 3 พฤติกรรมให้มีทั้งพฤติกรรม เป้าหมาย เงื่อนไข บริบท และเวลา

2.2. แบบวัดเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB)

ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถาม มีจำนวน 18 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

ถามความรู้สึกเชิงประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วยเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติดังนี้ การลดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษภายนอกที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ โดยใช้มาตรวัดจำแนกความหมาย โดยศึกษาตามแบบออสกอสและคณะ(1957) มีมาตรวัดระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึงผู้ที่มีเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทางบวกมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยกำหนดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง 3 พฤติกรรมย่อย

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามถึงความรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ใน 3 พฤติกรรมย่อย ทั้งในทางบวกและทางลบ ตอบในแบบฟอร์มกระตุ้นคำคุณศัพท์

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปลายเปิดไปสอบถามพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

4. ผู้วิจัยนำคำคุณศัพท์ที่ได้มาจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

5. ผู้วิจัยเลือกคำคุณศัพท์ในกลุ่มที่มีความถี่สูง 5 อันดับแรก มาสร้างแบบวัดเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2.3 แบบวัดเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (IAB)

ประกอบด้วย 2 แบบวัด คือ

2.3.1 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (bi)

มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า ถามความเชื่อของพยาบาลวิชาชีพว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทำให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไร

2.3.2 แบบวัดการประเมินผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ei)

มีจำนวน 12 ข้อ เป็นแบบวัดที่ต่อเนื่องจากแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำให้พยาบาลประเมินว่าผลดี หรือผลเสีย จากความเชื่อเกี่ยวกับผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งนั้น เป็นสิ่งที่ดี หรือ ไม่ดีเพียงใด โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3

คำนวณค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบวัดเจตคติทางอ้อม เท่ากับ .75

การคิดคะแนนคิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งและการประเมินผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในแต่ละข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงจะเป็นผู้ที่มีเจตคติทางอ้อมในทางบวกต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามปลายเปิด ไปสอบถามความเชื่อเด่นชัดของพยาบาล 100 คน โดยให้พยาบาลนึกถึงความเชื่อเกี่ยวกับผลดี (+) และ ผลเสีย (-) ของการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ซึ่งแยกเป็นพฤติกรรม ย่อย 3 พฤติกรรม โดยให้พยาบาลตอบลงในแบบฟอร์ม กระตุ้นความเชื่อเด่นชัด

2. ผู้วิจัยคัดเลือกความเชื่อเด่นชัดโดยนำเอาความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงมาจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

3. ผู้วิจัยนำความเชื่อเด่นชัด 5 อันดับแรก มาสร้างแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการประเมินผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2.4. แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) มีจำนวน 3 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .64

แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถามวัดการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อความคิดเห็นของผู้ที่เขาให้ความสำคัญซึ่งคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าบุคคลอ้างอิงส่วนมากของพยาบาล คิดว่าพยาบาลควรหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยกำหนดที่หมาย (Object) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง
2. ผู้วิจัยนำที่หมายไปสร้างแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง

2.5. แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง (ISN)

ประกอบด้วย 2 แบบวัด คือ แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBI) และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCI) คำนวณค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม เท่ากับ .85

2.5.1 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBI)

มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถาม ถามความเห็นของพยาบาลว่าบุคคลสำคัญต่อพยาบาลที่ได้จากการสำรวจหากกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดคิดว่าควรทำหรือไม่ควรทำ พฤติกรรมหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มากน้อยเพียงใด

2.5.2 แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCI)

มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดที่ต่อเนื่องกับแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ให้พยาบาลประเมินตนเองว่าต้องการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งตามที่กลุ่มบุคคลสำคัญสำหรับพยาบาลต้องการให้ทำมากน้อยเพียงใด

ทั้ง 2 แบบวัดนี้เป็นมาตราส่วนประประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนเป็นช่วงตั้งแต่ -3 ถึง 3 การคิดคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ทำโดยคิดคะแนนรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในแต่ละข้อ

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด สอบถามพยาบาลจำนวน 100 คน เกี่ยวกับบุคคลที่สนับสนุน และบุคคลที่คัดค้านการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2. ผู้วิจัยนำกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่ได้มาจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

2. ผู้วิจัยคัดเลือกความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูง 5 อันดับแรก ของแต่ละพฤติกรรมย่อย มาสร้างเป็นแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

2.6 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางตรง (PBC)

มีจำนวน 9 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามวัดการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพถึงความยากง่ายในการควบคุม การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้หมายถึง ผู้ที่มีการรับรู้ว่าตนมีความสามารถควบคุมในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ขั้นตอนการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยกำหนดที่หมาย (Object) ของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
2. ผู้วิจัยนำที่หมายไปสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง

2.7 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม (IPBC)

ประกอบด้วยแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Ci) และแบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (Pi) จำนวนค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม เท่ากับ .77

2.7.1 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Ci)

มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถาม ถามความเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการมีหรือไม่มีปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวางการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2.7.2 แบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (Pi)

มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดที่ต่อเนื่องกับแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ให้พยาบาลประเมินว่า ปัจจัยเด่นชัดเหล่านั้นมีอิทธิพลส่งเสริม หรือขัดขวางการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งเพียงใด

ทั้ง 2 แบบวัดนี้เป็นมาตราส่วนประประเมินค่า 7 ระดับ มีคะแนนเป็นช่วงตั้งแต่ -3 ถึง 3

การคิดคะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ทำโดยคิดคะแนนรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมรายข้อ ผู้ที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัด

1. ผู้วิจัยทำการสำรวจปัจจัยควบคุมเด่นชัดโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ถามพยาบาล 100 คน ให้ระบุปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่ขัดขวางต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งใน 3 พฤติกรรมย่อย
2. ผู้วิจัยนำปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวางที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย
3. ผู้วิจัยนำ 5 ปัจจัยแรกที่มีความถี่สูงในแต่ละพฤติกรรมย่อยมาใช้ในการสร้างแบบวัด

2.8. แบบวัดพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (MO)

มีจำนวน 8 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

แบบวัดพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถาม การรับรู้ ของพยาบาลวิชาชีพว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับว่าดีงาม ควรกระทำ และคาดหวังให้เขากระทำ ในลักษณะที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่อาศัยอยู่ และเล็งเห็นประโยชน์ในอนาคต โดยบุคคลจะมีความรู้สึกละอายไม่สมควร หากปฏิเสธ หรือ ไม่กระทำสิ่งนั้น มากน้อยเพียงใด โดยใช้มาตรวัดประเมิน ค่า 7 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้หมายถึง ผู้ที่มีพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ขั้นตอนการสร้างแบบวัด

1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี นำมากำหนดนิยามปฏิบัติการของพันธะทางจริยธรรมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

2 สร้างแบบวัดพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ให้ครอบคลุมนิยามปฏิบัติการ

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของตัวแปร

การแปลความหมายคะแนนของตัวแปรต่างๆที่ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบวัด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงการแปลผลอันตรภาคชั้น (Class Interval) ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 10) ไว้ดังตาราง 2

ตาราง 2 การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆที่ศึกษา

| ตัวแปรที่ศึกษา | พิสัยของแบบวัด | คะแนนระหว่าง | ความหมาย |
|------------------------------------------------------|----------------|-------------------|------------|
| <u>พฤติกรรมรวม</u> | | | |
| 1.เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (1) | -9 ถึง +9 | 5.41 ถึง 9.00 | มากที่สุด |
| | | 1.81 ถึง 5.40 | มาก |
| | | -1.80 ถึง 1.80 | ปานกลาง |
| | | -5.40 ถึง -1.81 | น้อย |
| | | -9.00 ถึง -5.41 | น้อยที่สุด |
| 2.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) | -54 ถึง 54 | 32.41 ถึง 54.00 | มากที่สุด |
| | | 10.81 ถึง 32.40 | มาก |
| | | -10.80 ถึง 10.80 | ปานกลาง |
| | | -32.40 ถึง -10.81 | น้อย |
| | | -54.00 ถึง -32.41 | น้อยที่สุด |

ตาราง 2 (ต่อ)

| ตัวแปรที่ศึกษา | พิสัยของแบบวัด | คะแนนระหว่าง | ความหมาย |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|------------|
| 3.เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง (IAB) | -135 ถึง 135 | 81.01 ถึง 135.00 | มากที่สุด |
| | | 27.01 ถึง 81.00 | มาก |
| | | -27.00 ถึง 27.00 | ปานกลาง |
| | | -81.00 ถึง -27.01 | น้อย |
| | | -135.00 ถึง -81.01 | น้อยที่สุด |
| 4.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทาง ตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) | -9 ถึง +9 | 5.41 ถึง 9.00 | มากที่สุด |
| | | 1.81 ถึง 5.40 | มาก |
| | | -1.80 ถึง 1.80 | ปานกลาง |
| | | -5.40 ถึง -1.81 | น้อย |
| | | -9.00 ถึง -5.41 | น้อยที่สุด |
| 5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทาง อ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง (ISN) | -135 ถึง 135 | 81.01 ถึง 135.00 | มากที่สุด |
| | | 27.01 ถึง 81.00 | มาก |
| | | -27.00 ถึง 27.00 | ปานกลาง |
| | | -81.00 ถึง -27.01 | น้อย |
| | | -135.00 ถึง -81.01 | น้อยที่สุด |
| 6.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางตรง (PBC) | -27 ถึง 27 | 16.21 ถึง 27.00 | มากที่สุด |
| | | 5.41 ถึง 16.20 | มาก |
| | | -5.40 ถึง 5.40 | ปานกลาง |
| | | -16.20 ถึง - 5.41 | น้อย |
| | | -27.00 ถึง -16.21 | น้อยที่สุด |
| 7.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางอ้อม (IPBC) | -135 ถึง 135 | 81.01 ถึง 135.00 | มากที่สุด |
| | | 27.01 ถึง 81.00 | มาก |
| | | -27.00 ถึง 27.00 | ปานกลาง |
| | | -81.00 ถึง -27.01 | น้อย |
| | | -135.00 ถึง -81.01 | น้อยที่สุด |

ตาราง 2 (ต่อ)

| ตัวแปรที่ศึกษา | พิสัยของแบบวัด | คะแนนระหว่าง | ความหมาย |
|-----------------------------------------------------------------|----------------|-------------------|------------|
| 8.พันธะทางจริยธรรมต่อการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (MO) | | 14.41 ถึง 24.00 | มากที่สุด |
| | | 4.81 ถึง 14.40 | มาก |
| | | -4.80 ถึง 4.80 | ปานกลาง |
| | | -14.40 ถึง -4.81 | น้อย |
| | | -24.00 ถึง -14.41 | น้อยที่สุด |
| พฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม | | | |
| 1.เจตนาเชิงพฤติกรรม (Ia, Ib , Ic) | | 1.81 ถึง 3.00 | มากที่สุด |
| | | 0.61 ถึง 1.80 | มาก |
| | | -0.60 ถึง 0.60 | ปานกลาง |
| | | -1.80 ถึง -0.61 | น้อย |
| | | -3.00 ถึง -1.81 | น้อยที่สุด |
| 2.เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABa,ABb,ABc) | | 10.81 ถึง 18.00 | มากที่สุด |
| | | 3.61 ถึง 10.80 | มาก |
| | | -3.60 ถึง 3.60 | ปานกลาง |
| | | -10.80 ถึง -3.61 | น้อย |
| | | -18.00 ถึง -10.81 | น้อยที่สุด |
| 3.เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม (IABa,IABb,IABc) | | 27.01 ถึง 45.00 | มากที่สุด |
| | | 9.01 ถึง 27.00 | มาก |
| | | -9.00 ถึง 9.00 | ปานกลาง |
| | | -27.00 ถึง -9.01 | น้อย |
| | | -45.00 ถึง -27.01 | น้อยที่สุด |
| 4.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ต่อพฤติกรรม (SNa,SNb,SNc) | | 1.81 ถึง 3.00 | มากที่สุด |
| | | 0.61 ถึง 1.80 | มาก |
| | | -0.60 ถึง 0.60 | ปานกลาง |
| | | -1.80 ถึง -0.61 | น้อย |
| | | -3.00 ถึง -1.81 | น้อยที่สุด |

ตาราง 2 (ต่อ)

| ตัวแปรที่ศึกษา | พิสัยของแบบวัด | คะแนนระหว่าง | ความหมาย |
|----------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------------|------------|
| 5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ต่อพฤติกรรม (ISNa,ISNb,ISNc) | -45 ถึง 45 | 27.01 ถึง 45.00 | มากที่สุด |
| | | 9.01 ถึง 27.00 | มาก |
| | | -9.00 ถึง 9.00 | ปานกลาง |
| | | -27.00 ถึง -9.01 | น้อย |
| | | -45.00 ถึง -27.01 | น้อยที่สุด |
| 6.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCa,PBCb,PBCc) | -9 ถึง +9 | 5.41 ถึง 9.00 | มากที่สุด |
| | | 1.81 ถึง 5.40 | มาก |
| | | -1.80 ถึง 1.80 | ปานกลาง |
| | | -5.40 ถึง -1.81 | น้อย |
| | | -9.00 ถึง -5.41 | น้อยที่สุด |
| 7.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม (IPBCa,IPBCb,IPBCc) | -45 ถึง 45 | 27.01 ถึง 45.00 | มากที่สุด |
| | | 9.01 ถึง 27.00 | มาก |
| | | -9.00 ถึง 9.00 | ปานกลาง |
| | | -27.00 ถึง -9.01 | น้อย |
| | | -45.00 ถึง -27.01 | น้อยที่สุด |

การหาคคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการหาคคุณภาพของเครื่องมือดังนี้ดังนี้

1.ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบวัดทั้งฉบับ ให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและการสร้างเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา พิจารณาข้อคำถาม ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการของตัวแปร จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธี Item

Total Correlation

3.การหาความเชื่อมั่น (Reliability) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุมัติจากผู้บริหารโรงพยาบาล เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปลายเปิดไปให้พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 100 คนตอบ เพื่อสำรวจหาความเชื่อเด่นชัด คำคุณศัพท์ และ สถานการณ์หรือลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล แล้วนำมาสร้างแบบวัดตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
3. นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ กับพยาบาล จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเข้าใจภาษา
4. นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 202 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด ด้วยวิธี Item Total Correlation

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค

(α - Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 ใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Correlation moment Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2,3,4,5 และ 6

3.2 ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) โดยใช้วิธีการแบบ enter เข้าในสมการเพื่อทำนายเจตนาหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

3.3 ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-Test) ในการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติทางอ้อมต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลักเสี่ยงสูงและกลุ่มที่มีเจตนาหลักเสี่ยงต่ำ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์แปลผล

เพื่อให้เกิดเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

| | | |
|-----------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| N | แทน | จำนวนพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง |
| \bar{X} | แทน | ค่าเฉลี่ย |
| SD | แทน | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| t | แทน | ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution |
| I | แทน | เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง |
| Ia | แทน | เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก |
| Ib | แทน | เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง |
| Ic | แทน | เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ |
| AB | แทน | เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง |
| ABa | แทน | เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก |
| ABb | แทน | เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง |
| ABc | แทน | เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ |
| SN | แทน | การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง |
| SNa | แทน | การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก |
| SNb | แทน | การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง |
| SNc | แทน | การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ |

| | | |
|------|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PBC | แทน | การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง |
| PBCa | แทน | การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรง |
| PBCb | แทน | การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางตรง |
| PBCc | แทน | การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรง |
| IAB | แทน | เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง |
| ISN | แทน | การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง |
| IPBC | แทน | การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม |
| * | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 |
| ** | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 |
| *** | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 |

| | | |
|----------------------------|---------|----------------------------------------------------------------------|
| การหลีกเลี่ยงการลัดคิว | หมายถึง | การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก |
| การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ | หมายถึง | การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง |
| การหลีกเลี่ยงการเบิกยา | หมายถึง | การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ |

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การศึกษาตัวแปรที่เป็นสาเหตุของเจตนา หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และพันธะทางจริยธรรม ในการอธิบาย และ ทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)

และพิสัยของคะแนนของแบบวัด ของตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม

ส่วนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัย ได้แก่

2.1 ศึกษาลักษณะผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง กับเจตนาหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง ของพยาบาลวิชาชีพ

2.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง กับเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง,การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการ หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางตรง

2.4 หาตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล วิชาชีพ

ในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ใน 2 แบบ คือ ลักษณะพฤติกรรม กลุ่ม และลักษณะพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม เรียงตามลำดับดังนี้

1.1 เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง วิเคราะห์ในลักษณะพฤติกรรมกลุ่ม

1.2 เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง วิเคราะห์ในลักษณะพฤติกรรมย่อย 3

พฤติกรรม ได้แก่

1.2.1 เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

1.2.2 เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

1.2.3 เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ส่วนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของคะแนนของแบบวัด ของตัวแปร ในแต่ละพฤติกรรม รายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ในลักษณะพฤติกรรมกลุ่ม (N= 202 คน)

| ตัวแปร | ค่าเฉลี่ย | SD | พิสัย |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------|-------|--------------|
| เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) | 40.26 | 14.58 | -54 ถึง 54 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) | 5.43 | 3.69 | -9 ถึง 9 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง(PBC) | 23.15 | 5.39 | -27 ถึง 27 |
| เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (IAB) | 76.93 | 27 | -135 ถึง 135 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (ISN) | 80.09 | 3.69 | -135 ถึง 135 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม(IPBC) | 74.43 | 31.75 | -135 ถึง 135 |
| พันธะทางจริยธรรม(MO) | 13.86 | 11.81 | -24 ถึง 24 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง(I) | 7.17 | 2.66 | -9 ถึง 9 |

จากตาราง 3 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง และเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในระดับมากที่สุด มีเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม และพันธะทางจริยธรรมในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการ เจ็บป่วยไม่หนัก ของพยาบาลวิชาชีพ (N= 202 คน)

| ตัวแปร | ค่าเฉลี่ย | SD | พิสัย |
|-------------------------------------------------------|-----------|-------|------------|
| เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม(ABa) | 14.04 | 5.05 | -18 ถึง 18 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNa) | 1.65 | 1.73 | -3 ถึง 3 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCa) | 7.29 | 2.22 | -9 ถึง 9 |
| เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม (IABa) | 31.16 | 8.81 | -45 ถึง 45 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อพฤติกรรม (ISNa) | 23.42 | 12.61 | -45 ถึง 45 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม (IPBCa) | 22.51 | 11.33 | -45 ถึง 45 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ (Ia) | 2.46 | 1.04 | -3 ถึง 3 |

จากตาราง 4 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วพยาบาลวิชาชีพมีเจตคติทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรง และ เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ในระดับมากที่สุด มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทั้งทางในตรงและทางอ้อม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจทางตรงแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางอ้อม ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัยของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์
 พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง
 ของพยาบาลวิชาชีพ (N= 202 คน)

| ตัวแปร | ค่าเฉลี่ย | SD | พิสัย |
|-------------------------------------------------------|-----------|-------|------------|
| เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABb) | 12.87 | 6.37 | -18 ถึง 18 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNb) | 1.90 | 1.43 | -3 ถึง 3 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCb) | 7.81 | 2.26 | -9 ถึง 9 |
| เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม (IABb) | 17.84 | 12.90 | -45 ถึง 45 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อพฤติกรรม (ISNb) | 25.62 | 14.99 | -45 ถึง 45 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม (IPBCb) | 26.79 | 13.40 | -45 ถึง 45 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ (Ib) | 2.41 | 1.05 | -3 ถึง 3 |

จากตาราง 5 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วพยาบาลวิชาชีพมีเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางตรงและ และเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงในระดับมากที่สุด ส่วนเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางอ้อมพบว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และพิสัย ของตัวแปร เมื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมย่อย เรื่อง การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ของพยาบาลวิชาชีพ (N= 202 คน)

| ตัวแปร | ค่าเฉลี่ย | SD | พิสัย |
|----------------------------------------------------------|-----------|-------|------------|
| 1.เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABc) | 13.33 | 5.77 | -18 ถึง 18 |
| 2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNc) | 1.89 | 1.68 | -3 ถึง 3 |
| 3.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCCc) | 8.04 | 2.30 | -9 ถึง 9 |
| 4.เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม (IABc) | 27.93 | 13.29 | -45 ถึง 45 |
| 5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อพฤติกรรม (ISNc) | 28.94 | 14.07 | -45 ถึง 45 |
| 6.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม (IPBCCc) | 25.11 | 15.08 | -45 ถึง 45 |
| 7.เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยา (Ic) | 2.31 | 1.20 | -3 ถึง 3 |

จากตาราง 6 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยของ เจตคติต่อการ หลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทั้งทางตรงและทางอ้อม การคล้อย ตามกลุ่มอ้างอิงทั้งในทางตรงและในทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อ นำไปใช้กับญาติ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อ นำไปใช้กับญาติทางตรง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ทุกตัวแปรในระดับมากที่สุด ยกเว้นการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการเบิกยาโดยใช้ชื่อ ตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางอ้อม พบในระดับมาก

ตาราง 7 สรุปภาพรวมระดับคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ของพยาบาล
วิชาชีพ จำแนกตามพฤติกรรมกลุ่มและพฤติกรรมย่อย

| ตัวแปร | การหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ ขัดแย้ง | พฤติกรรมย่อย | | |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------------|------------------------------------|----------------------------|
| | | การหลีกเลี่ยง การลัดคิว การตรวจ | การหลีกเลี่ยง การทำงาน พิเศษ | การหลีกเลี่ยง การเบิกยา |
| 1.เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด |
| 2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทาง ตรงต่อพฤติกรรม | มาก | มาก | มากที่สุด | มากที่สุด |
| 3.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมทางตรง | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด |
| 4.เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม | มาก | มากที่สุด | มาก | มากที่สุด |
| 5.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทาง อ้อมต่อพฤติกรรม | มาก | มาก | มาก | มากที่สุด |
| 6.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม | มาก | มาก | มาก | มาก |
| 7.พันธะทางจริยธรรม | มาก | มาก | มาก | มาก |
| 8.เจตนาเชิงพฤติกรรม | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด | มากที่สุด |

จากตาราง 7 พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรงและเจตนาเชิงพฤติกรรม ทั้งในพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อยทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ทั้งในพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อยทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมและพันธะทางจริยธรรม ทั้งในพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อยทุกพฤติกรรมในระดับมาก

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 ผลการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะ ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

ในการศึกษาถึงสถานการณ์ที่เป็นลักษณะผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพด้วยแบบสอบถาม ปลายเปิด สามารถรวบรวมและสรุปสถานการณ์ที่เข้าข่ายสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง และมีโอกาสเกิดขึ้นได้ 6 สถานการณ์ จากนั้นจึงนำทั้ง 6 สถานการณ์ไปสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพจำนวน 100 คนอีกครั้ง ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเข้าข่ายลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งมากน้อยเพียงใด ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ร้อยละ ของความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพต่อสถานการณ์ที่เป็นลักษณะ ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล (n= 100)

| สถานการณ์ | ผลประโยชน์ขัดแย้ง | |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-------------------------|
| | เห็นด้วย (ร้อยละ) | ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ) |
| 1.การนำงานส่วนตัวมาทำในขณะปฏิบัติงานประจำ เช่น ผู้ที่เรียนปริญญาโท ผู้ที่ทำงานคลินิกนำรายงานของคลินิกมาสรุป | 39 | 61 |
| 2.การนำของส่วนรวม ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องเขียน ของใช้ทั่วไป รวมถึงยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์บางอย่างไปใช้ส่วนตัว | 39 | 61 |
| 3.พยาบาลรับของกำนัลจากผู้มารับบริการแล้วมีความเอินเอียงในการให้บริการ | 49 | 51 |
| 4.การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติของตน แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก | 69 | 31 |
| 5.พยาบาลทำงานพิเศษ เช่น การเฝ้าไข้ การขึ้นเวรจ้างนอกเวลา แล้วมาปฏิบัติงานประจำซ้ำ ประสิทธิภาพเมื่อมาทำงานประจำลดลง | 85 | 15 |
| 6.การซื้อ เบิกยาโดยใช้ชื่อตัวพยาบาลเองไปใช้กับญาติ ซึ่งเบิกค่ารักษาพยาบาลไม่ได้ | 90 | 10 |

จากตาราง 8 พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความคิดเห็นว่าลักษณะสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ มากที่สุดอันดับแรกคือ การเบิกยาโดยใช้ชื่อของพยาบาล ไปใช้กับญาติ รองลงมาคือ การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และอันดับที่สามคือการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกสถานการณ์ที่พยาบาลวิชาชีพเห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 50 ว่าเป็นผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล มาศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในครั้งนี

2.2 ผลการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 , 3, 4 และทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในการอธิบาย ทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยขอเสนอในลักษณะพฤติกรรมกลุ่ม และในลักษณะพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| | เจตคติทางตรง (AB) | การคล้อยตามกลุ่ม (SN) | การรับรู้ความสามารถทางตรง (PBC) | เจตคติทางอ้อม (IAB) | การคล้อยตามกลุ่มอ้อม (ISN) | การรับรู้ความสามารถทางอ้อม (IPBC) | พันธะทางจริยธรรม (MO) | เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I) |
|------|-------------------|-----------------------|---------------------------------|---------------------|----------------------------|-----------------------------------|-----------------------|--------------------------------------|
| AB | 1.00 | | | | | | | |
| SN | .190** | 1.00 | | | | | | |
| PBC | .378** | .277** | 1.00 | | | | | |
| IAB | .455** | .340** | .413** | 1.00 | | | | |
| ISN | .336** | .367** | .431** | .440** | 1.00 | | | |
| IPBC | .291** | .027 | .219** | .308** | .319** | 1.00 | | |
| MO | .280** | .242** | .170* | .291** | .205** | .130 | 1.00 | |
| I | .208** | .199** | .315** | .243** | .243** | .376** | .288** | 1.00 |

จากตาราง 9 พบผลการวิจัยดังนี้

1. เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.208$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r= .199$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r= .315$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่วัดทางตรงและทางอ้อมพบว่ามีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 คู่ คือ

4.1 เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .455$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4

4.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .367$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5

4.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทั้งในทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .219$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6

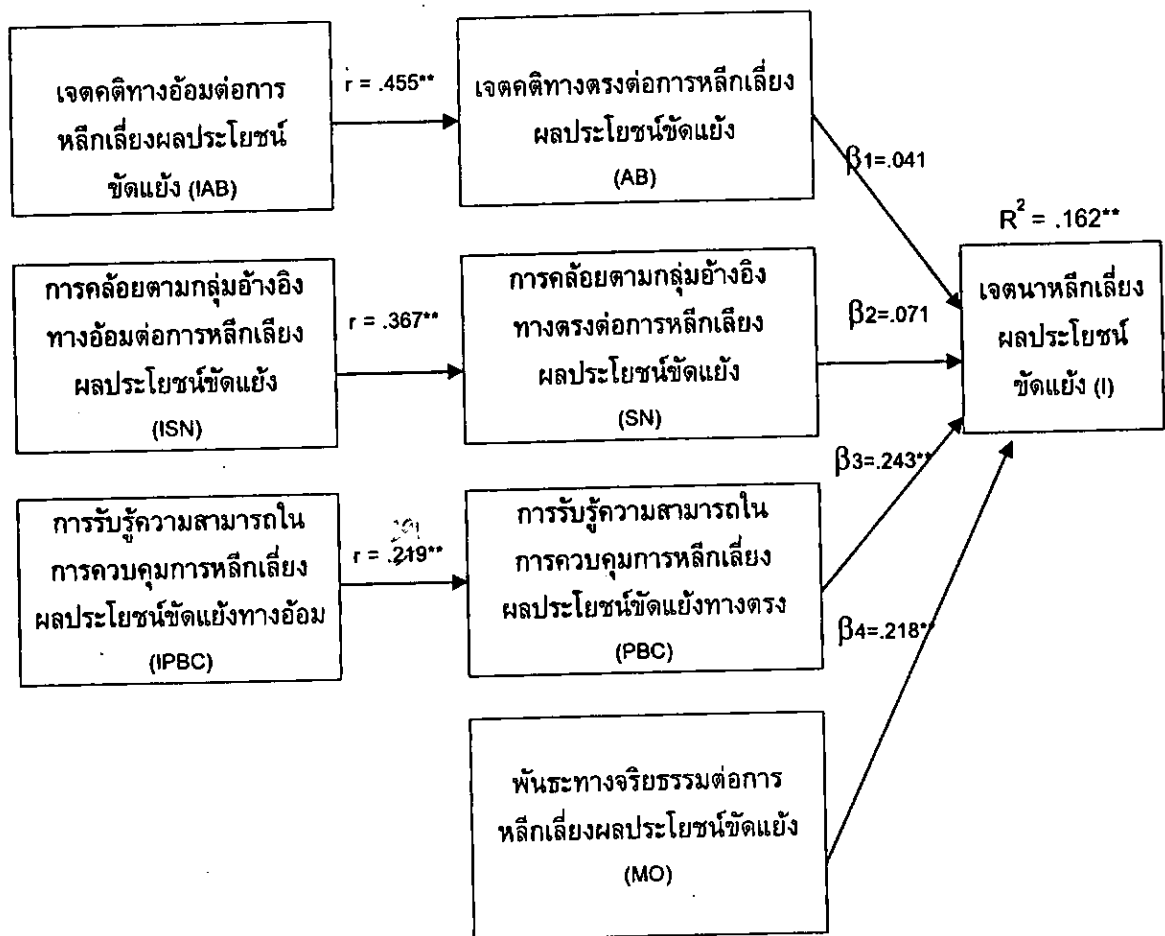
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อ ตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ตัวพยากรณ์ | สัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน (β) |
|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) | .041 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) | .071 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC) | .243** |
| พันธะทางจริยธรรม (MO) | .218** |

จากตาราง 10 พบว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ,การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง,การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง และพันธะทางจริยธรรม ร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งได้ร้อยละ 16.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 7 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง เท่ากับ .243 และพันธะทางจริยธรรม เท่ากับ .218 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งนั้น พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถแสดงสมการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$I = .041AB + .071SN + .243PBC^{**} + .218 MO^{**}$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำเสนอในรูปแผนภาพ ดังนี้



ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

จากภาพประกอบ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่สำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง คือ การรับรู้ความสามารถทางตรง ($\beta_3=.243, P < .01$) และตัวแปรพันธะทางจริยธรรม ($\beta_4=.218, P < .01$)

ผลการศึกษา เกี่ยวกับ เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

| | เจตคติ ทางตรง (ABa) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางตรง (SNa) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางตรง (PBCa) | เจตคติ ทางอ้อม (IABa) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางอ้อม (ISNa) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางอ้อม (IPBCa) | เจตนา หลีกเลี่ยง การลัด คิวการ ตรวจ (Ia) |
|-------|---------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| ABa | 1.00 | | | | | | |
| SNa | .172* | 1.00 | | | | | |
| PBCa | .334** | .332** | 1.00 | | | | |
| IABa | .284** | .270** | .342** | 1.00 | | | |
| ISNa | .268** | .555** | .295** | .327** | 1.00 | | |
| IPBCa | .259** | .021 | .182** | .342** | .221** | 1.00 | |
| Ia | .131 | .023 | .279** | .173* | .083 | .159* | 1.00 |

จากตาราง 11 พบผลการศึกษา ดังนี้

1.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

($r = .279$)

2. ส่วนเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สำหรับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่วัดในทางตรงและทางอ้อม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 คู่ คือ

3.1 เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทั้งทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.284$)

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.555$)

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.182$)

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อ ตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติ ที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก (N=202 คน)

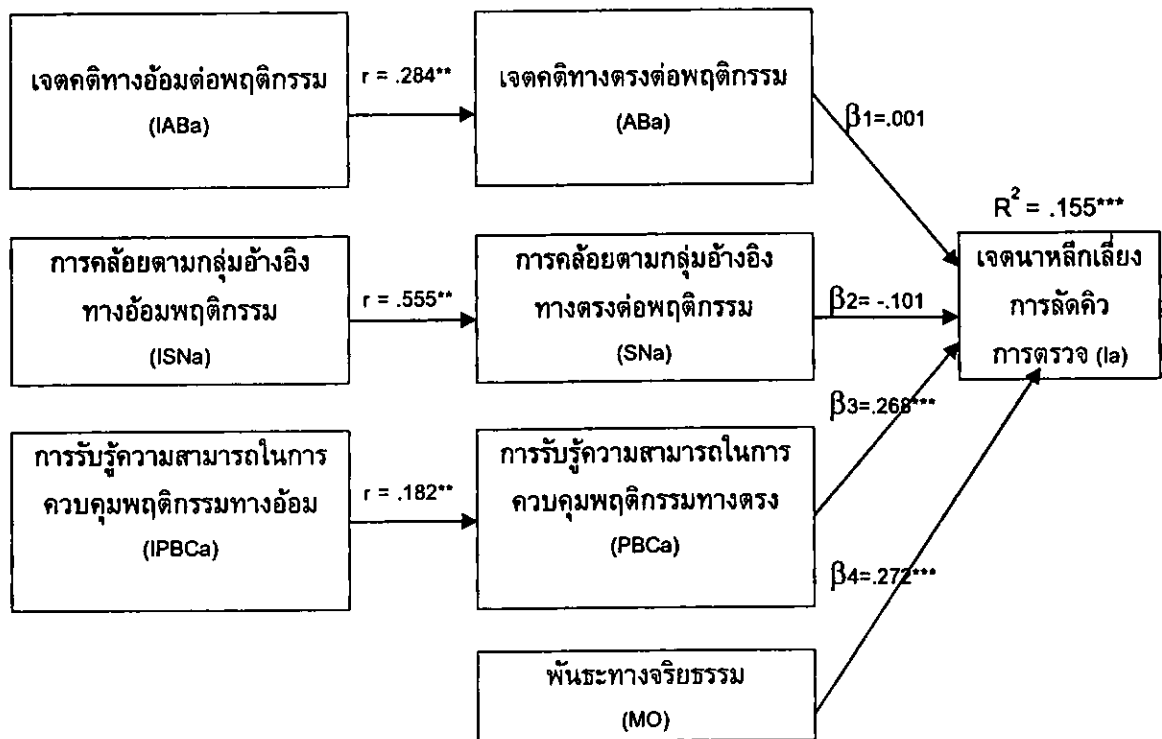
| ตัวพยากรณ์ | สัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน (β) |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------|
| เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABa) | .001 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNa) | -.101 |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCa) | .268*** |
| พันธะทางจริยธรรม (MO) | .272*** |

จากตาราง 12 พบว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก, การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรงและพันธะ

ทางจริยธรรม ร่วมกันทำนาย เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ได้ร้อยละ 15.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานขอการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรงเท่ากับ .268 และพันธะจริยธรรมเท่ากับ .272 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สำหรับ เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก และ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถแสดงสมการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$I = .001AB + -.101SN + .268PBC^{***} + .272 MO^{***}$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำเสนอในรูปแบบแผนภาพ ดังนี้



ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ในเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

จากภาพประกอบ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการลดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรง ($\beta_3 = .268, P < .001$) และตัวแปรพันธะทางจริยธรรม ($\beta_4 = .272, P < .001$)

ผลการศึกษา เกี่ยวกับ เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

| | เจตคติ ทางตรง (ABb) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางตรง (SNb) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางตรง (PBCb) | เจตคติ ทางอ้อม (IABb) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางอ้อม (ISNb) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางอ้อม (IPBCb) | เจตนา หลีกเลี่ยง การ ทำงาน พิเศษ (Ib) |
|-------|---------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| ABb | 1.00 | | | | | | |
| SNb | .179* | 1.00 | | | | | |
| PBCb | .237** | .232** | 1.00 | | | | |
| IABb | .395** | .219** | .256** | 1.00 | | | |
| ISNb | .290** | .444** | .424** | .256** | 1.00 | | |
| IPBCb | .322** | .172* | .238** | .279** | .373** | 1.00 | |
| Ib | .045 | .282** | .130 | .064 | .265** | .384** | 1.00 |

จากตาราง 13 พบผลการศึกษา ดังนี้

1. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .282$)

2. ส่วนเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางตรง พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สำหรับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่วัดในทางตรงและทางอ้อม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 คู่ คือ

3.1 เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทั้งทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.395$)

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.444$)

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.238$)

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อ ตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ของพยาบาลวิชาชีพ (N=202 คน)

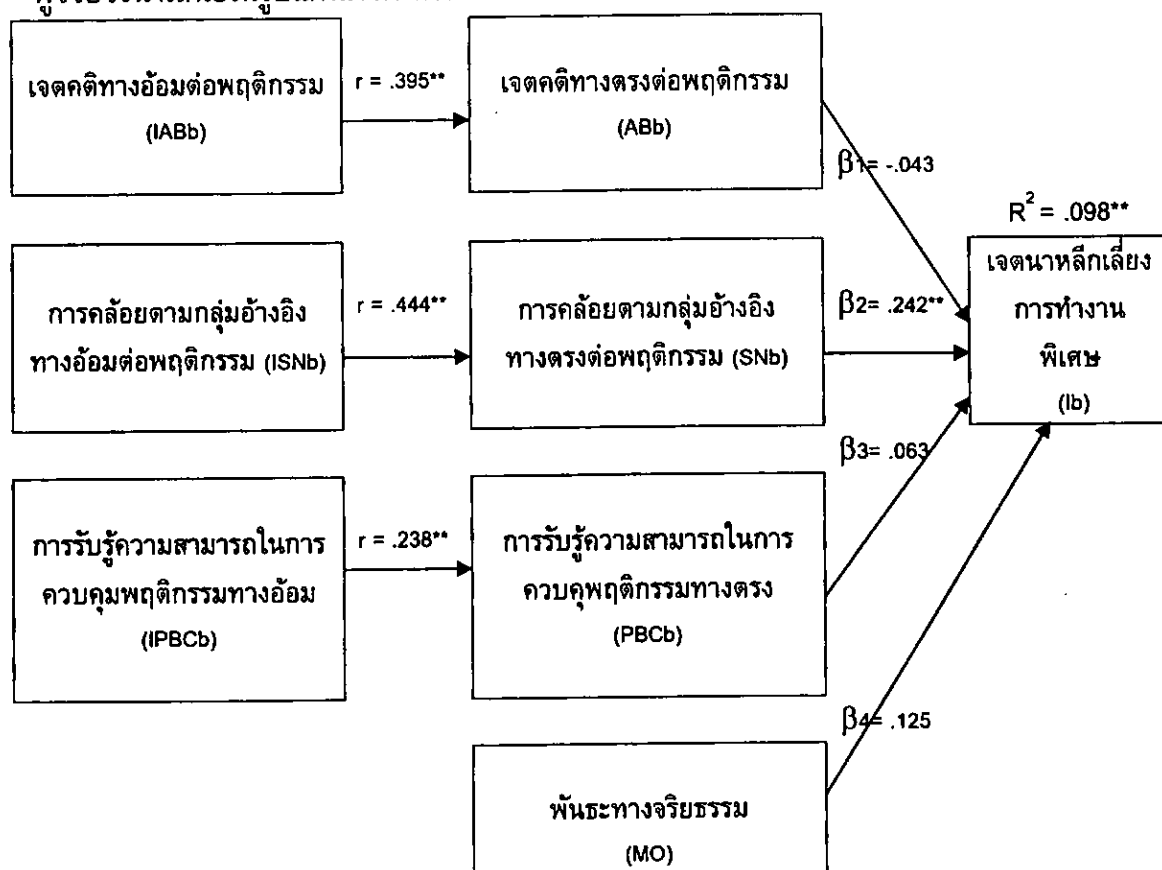
| ตัวพยากรณ์ | สัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน (β) |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------|
| เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABb) | -.043 |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNb) | .242** |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCb) | .063 |
| พันธะทางจริยธรรม (MO) | .125 |

จากตาราง 14 พบว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง, การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางตรง และพันธะทางจริยธรรม สามารถร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงาน

ประจำลดลง ได้ร้อยละ 9.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง เท่ากับ .242 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง, การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงทางตรง และพันธะทางจริยธรรม พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถแสดงสมการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$I = -.043AB + .242SN^{**} + .063PBC + .125 MO$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำเสนอในรูปแบบภาพ ดังนี้



ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาในเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

จากภาพประกอบ 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงาน

ประจำลดลง คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ($\beta_2 = .242, P < .01$)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตนาหลีกเลี่ยงเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

| | เจตคติ ทางตรง (ABc) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางตรง (SNc) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางตรง (PBCc) | เจตคติ ทางอ้อม (IABc) | การ คล้อย ตามกลุ่ม อ้างอิง ทางอ้อม (ISNc) | การรับรู้ ความสา มารถ ทางอ้อม (IPBCc) | เจตนา หลีกเลี่ยง การเบิก ยา (Ic) |
|-------|---------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| ABc | 1.00 | | | | | | |
| SNc | .211** | 1.00 | | | | | |
| PBCc | .287** | .098 | 1.00 | | | | |
| IABc | .405** | .313** | .327** | 1.00 | | | |
| ISNc | .322** | .267** | .307** | .389** | 1.00 | | |
| IPBCc | .185** | .023 | .118 | .231** | .223** | 1.00 | |
| Ic | .281** | .273** | .249** | .228** | .326** | .250 | 1.00 |

จากตาราง 15 พบผลการวิจัยดังนี้ คือ

1.เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .281$)

2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .273$)

3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .249$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่วัดทางตรงและทางอ้อมพบว่ามีความสัมพันธ์กัน 2 คู่ คือ

4.1 เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .405$)

4.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .267$)

4.3 ส่วนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทั้งในทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างไรก็ดีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อตัวแปรเกณฑ์ คือ เจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ของพยาบาลวิชาชีพ (N=202 คน)

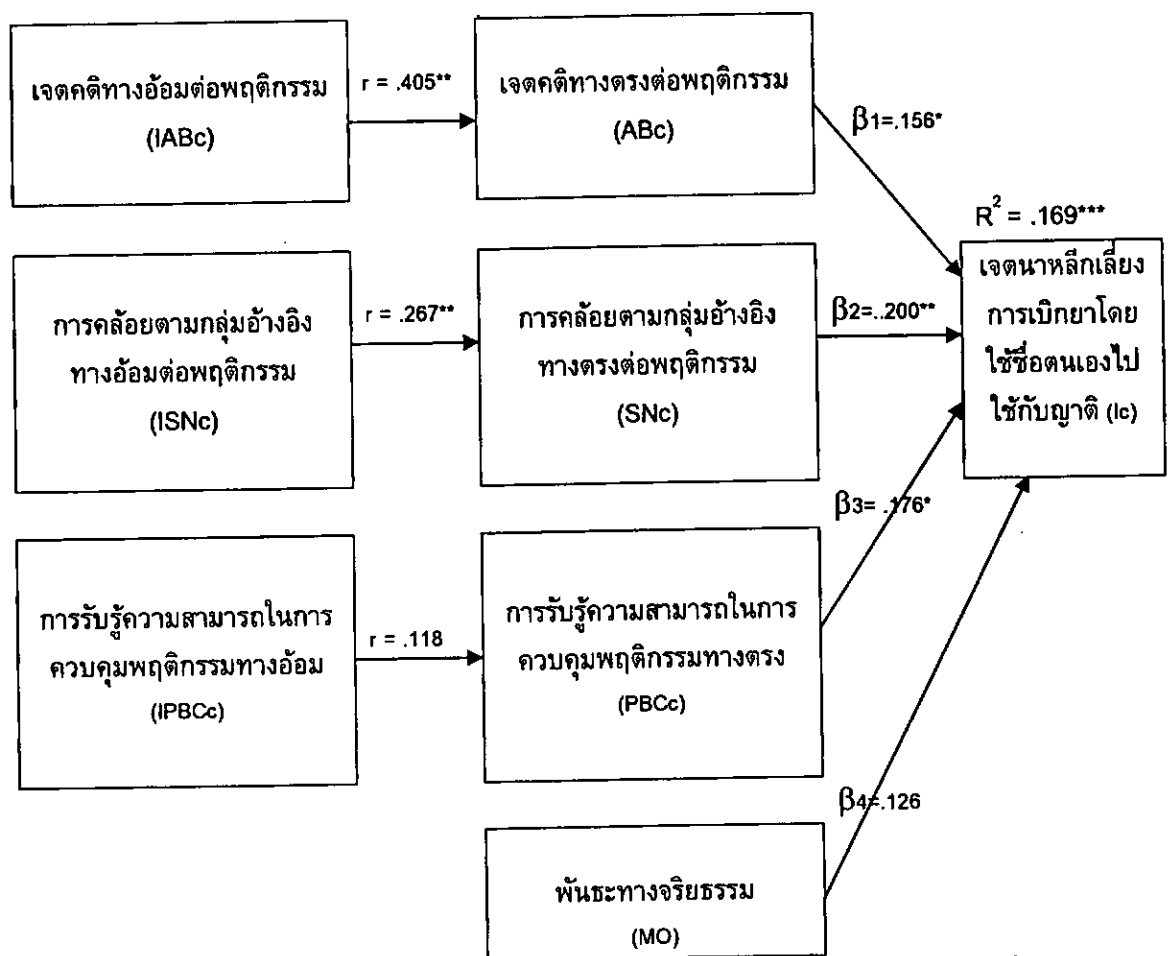
| ตัวพยากรณ์ | สัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน (β) |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------|
| เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม (ABc) | .156* |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม (SNc) | .200** |
| การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง (PBCc) | .176* |
| พันธะทางจริยธรรม (MO) | .126 |

จากตาราง 16 พบว่า เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรง และพันธะทางจริยธรรม สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนการใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ได้ร้อยละ 16.9 อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ เท่ากับ .156 และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรง เท่ากับ .176 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ เท่ากับ .200 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพันธะทางจริยธรรมพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถแสดงสมการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติโดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$I = .156AB^* + .200SN^{**} + .176PBC^* + .126 MO$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำเสนอในรูปแบบภาพ ดังนี้



ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาในเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

จากภาพประกอบ 5 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานพบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงไปใช้กับญาติ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ตามลำดับความสำคัญ คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม ($\beta_2=.200, P< .01$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง ($\beta_3=.176, P< .05$) และเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม ($\beta_1=.156, P< .05$)

เมื่อผลการศึกษา เพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทั้งพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อยโดยใช้ตัวแปรจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในครั้ง นี้ พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญแตกต่างกัน โดยพบว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง 2 พฤติกรรมย่อย คือ เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก้ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก และ เจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงไปใช้กับญาติ นำไปใช้กับญาติ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีนัยสำคัญในการทำนาย 2 พฤติกรรม คือ เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงไปใช้กับญาติ และตัวแปรเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงไปใช้กับญาติ ซึ่งจากแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เชื่อว่าบุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำตามลำดับความสำคัญในการทำนายแต่ละพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งต่ำ ดังแสดงในตาราง 17,18,19,20,21 และ 22 ต่อไปนี้

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Xci) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติ และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง และกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| ปัจจัยควบคุม | Xci ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง | Xci ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ | ค่า t |
|------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------|
| เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งโดย..... | | | |
| 1.หลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ | N=139 | N=63 | |
| 1.มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 2.82 | 2.02 | 4.844*** |
| 2.เมื่อมีความจำเป็น | -1.59 | -0.86 | - 2.924** |
| 3.มีระบบคิวที่ชัดเจน | 2.68 | 2.27 | 2.178* |
| 4.บุคคลอื่นๆก็ทำกัน | -0.89 | 0.22 | - 3.534*** |
| 5.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 2.27 | 2.10 | 0.868 |
| 2.หลีกเลี่ยงการเบิกยา | N=135 | N=67 | |
| 1.มีการตรวจสอบเคร่งครัด | 1.80 | 1.25 | 2.033* |
| 2.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 2.19 | 1.51 | 2.937** |
| 3.มีการลงโทษอย่างชัดเจน | 1.98 | 1.54 | 1.714* |
| 4.มีความซื่อสัตย์ | 2.88 | 2.42 | 3.682*** |
| 5.ผู้อื่นก็ทำกัน | 0.05 | 1.05 | - 2.942** |

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูง กับกลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งต่ำ มีความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

สำหรับตัวแปรเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ผลพบว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจสูง มีความเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะมีปัจจัยส่งเสริมทำให้เขาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ได้แก่ “จรรยาบรรณในวิชาชีพ และ การมีระบบคิวที่ชัดเจน” สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้าม พบว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจสูง มีความเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะมี “การมีความจำเป็นที่

หลีกเลี่ยงไม่ได้ และ เห็นบุคคลอื่นๆก็ทำกัน” เป็นปัจจัยที่ทำให้เขาตัดสินใจการตรวจแก้ตนเอง หรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ต่ำกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการตัดสินใจการตรวจต่ำ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับตัวแปรเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง มีความเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะมีปัจจัยส่งเสริมทำให้ เขาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ได้แก่ “ผู้บริหารปฏิบัติเป็น แบบอย่าง การมีความซื่อสัตย์ มีการตรวจสอบเคร่งครัด และมีการลงโทษอย่างชัดเจน” สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้าม พบว่ากลุ่มที่มีเจตนา หลีกเลี่ยงสูง มีความเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะมีปัจจัย “การที่ผู้อื่นก็ทำกัน” ซึ่งเป็นปัจจัยขัดขวาง ทำให้เขาเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ต่ำกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (Xpi) รายข้อสำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วย ไม่หนักและเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง และกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| ปัจจัยควบคุม | Xpi ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงสูง | Xpi ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ | ค่า t |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|------------|
| เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้งโดย..... | | | |
| 1.หลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ | N=139 | N=63 | |
| 1.มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 2.61 | 1.92 | 4.053*** |
| 2.เมื่อมีความจำเป็น | -0.97 | -0.36 | - 2.178* |
| 3.มีระบบคิวที่ชัดเจน | 2.46 | 2.06 | 2.599** |
| 4.บุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน | -0.35 | 0.46 | - 2.660** |
| 5.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 1.96 | 1.49 | 2.032* |
| 2.หลีกเลี่ยงการเบิกยา | N=135 | N=67 | |
| 1.มีการตรวจสอบเคร่งครัด | 1.60 | 1.09 | 1.769* |
| 2.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 1.84 | 1.01 | 3.067** |
| 3.มีการลงโทษอย่างชัดเจน | 1.80 | 1.40 | 1.463 |
| 4.มีความซื่อสัตย์ | 2.86 | 2.22 | 3.743*** |
| 5.ผู้อื่นก็ทำกัน | 0.01 | 1.21 | - 3.545*** |

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูง กับกลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งต่ำ มีการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

สำหรับตัวแปรเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วย ไม่หนัก กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง รับรู้ว่าปัจจัย "การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การมีระบบคิวที่ชัดเจน และมีผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง" มีอิทธิพลส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้าม พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจสูง รับรู้ว่าปัจจัย "การมีความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และ บุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน" มีอิทธิพลทำให้เขาลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติ

ที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ต่ำกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับตัวแปรเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง ระบุว่าปัจจัย “การที่มีการตรวจสอบเคร่งครัด มีผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และ การมีความซื่อสัตย์” มีอิทธิพลส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้าม กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง ระบุว่าปัจจัย “ผู้อื่นก็ทำกัน” มีอิทธิพลทำให้เขาเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ต่ำกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง(Xnb) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| กลุ่มอ้างอิง | Xnb ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง | Xnb ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ | ค่า t |
|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|----------|
| เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง | N=141 | N=61 | |
| 1.ผู้บริหารโรงพยาบาล | 2.58 | 1.90 | 3.564*** |
| 2.ผู้ร่วมงาน | 2.45 | 1.97 | 2.623** |
| 3.ผู้รับบริการ | 2.33 | 2.03 | 1.521 |
| 4.ประชาชนทั่วไป | 2.40 | 1.87 | 3.008** |
| 5.ญาติบางคน | -0.049 | -0.54 | 1.578 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ | N=135 | N=67 | |
| 1.ผู้บริหารโรงพยาบาล | 2.85 | 2.30 | 3.190** |
| 2.ผู้ร่วมงาน | 2.64 | 2.01 | 3.224** |
| 3.ผู้รับบริการ | 2.61 | 2.16 | 2.595** |
| 4.ประชาชนทั่วไป | 2.59 | 1.99 | 3.327** |
| 5.ญาติบางคน | 0.13 | 0.28 | 1.188 |

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งต่ำ มีความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือทั้งเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงมีความเชื่อสอดคล้องกัน ว่ากลุ่มบุคคลที่เขาให้ความสำคัญ ตามลำดับได้แก่ ผู้บริหารโรงพยาบาล ประชาชนทั่วไป และผู้ร่วมงาน โดยเชื่อว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ส่งเสริม เห็นว่าเขาควรหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งทั้ง 2 พฤติกรรม สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ พบกลุ่มเพิ่มบุคคลที่ส่งเสริมเพิ่ม คือ กลุ่มผู้รับบริการ

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (\bar{X}_{mc}) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| กลุ่มอ้างอิง | \bar{X}_{mc} ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูง | \bar{X}_{mc} ของกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ | ค่า t |
|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------|
| เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง | N=141 | N=61 | |
| 1.ผู้บริหารโรงพยาบาล | 2.44 | 1.72 | 3.663*** |
| 2.ผู้ร่วมงาน | 2.43 | 1.77 | 3.854*** |
| 3.ผู้รับบริการ | 2.47 | 1.57 | 4.459*** |
| 4.ประชาชนทั่วไป | 2.43 | 1.64 | 4.082*** |
| 5.ญาติบางคน | 0.30 | -0.23 | 1.559 |
| เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ | N=135 | N=67 | |
| 1.ผู้บริหารโรงพยาบาล | 2.73 | 2.06 | 3.959*** |
| 2.ผู้ร่วมงาน | 2.72 | 2.06 | 4.418*** |
| 3.ผู้รับบริการ | 2.64 | 1.70 | 5.065*** |
| 4.ประชาชนทั่วไป | 2.64 | 1.70 | 4.769** |
| 5.ญาติบางคน | -0.30 | 0.55 | -2.312* |

จากตาราง 20 พบผลว่าทั้งในเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในทุกกลุ่ม เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ผู้รับบริการ ประชาชนทั่วไป ผู้ร่วมงาน และผู้บริหารโรงพยาบาล สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าการบุคคลเหล่านี้คือกลุ่มบุคคลที่เห็นว่าเขาควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้ง เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำตามความคิดเห็นของบุคคลเหล่านี้

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ (\bar{X}_{bi}) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ | \bar{X}_{bi} ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงสูง (N=135) | \bar{X}_{bi} ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ (N=67) | ค่า t |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|----------|
| 1.ทำให้โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย | 1.83 | 1.70 | .457 |
| 2.ทำให้เกิดความซื่อตรงในการทำงาน | 2.68 | 2.25 | 2.356** |
| 3.ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | 2.53 | 1.97 | 2.499** |
| 4.ทำให้เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน | 2.56 | 2.00 | 2.814** |
| 5.ทำให้ญาติขาดความสะดวก | -0.015 | 0.81 | -3.021** |

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติสูง มีความเชื่อว่าผลจากการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทำให้เกิดผลดี ตามลำดับ คือ ทำให้เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และทำให้เกิดความซื่อตรงในการทำงาน สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้าม กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติสูง มีความเชื่อว่าทำให้เกิดผลด้านลบ คือ ทำให้ญาติขาดความสะดวกต่ำกว่ากลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินผลการกระทำ (Xei) รายข้อ สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงกับกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

| การประเมินผล | Xei ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงสูง (N=135) | Xei ของกลุ่มที่มี เจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ (N=67) | ค่า t |
|---------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------|
| 1.โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย | 2.68 | 2.13 | 3.101** |
| 2.เกิดความซื่อตรงในการทำงาน | 2.99 | 2.87 | 1.886* |
| 3.เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | 2.98 | 2.88 | 1.742* |
| 4.เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน | 2.91 | 2.70 | 1.862* |
| 5.ญาติขาดความสะดวก | 0.93 | 1.06 | -4.84 |

จากตาราง 22 พบผลการศึกษาว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติสูง มีการประเมินผลที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติในทางที่ดีทั้งหมดว่า ทำให้โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดความซื่อตรงในการทำงาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน ว่าเป็นสิ่งที่ดี สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองไปใช้กับญาติต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ของพยาบาลวิชาชีพ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง กับเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง
4. เพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

สมมติฐานในการวิจัย

1. เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I)
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I)
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I)
4. เจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

6. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง

7. เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (SN) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง (PBC) และพันธะทางจริยธรรม สามารถร่วมกันทำนาย เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (I) ของพยาบาลวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาในครั้งนี้ ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 405 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็น พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2546 ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปจำนวน 202 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามงานการพยาบาลที่สังกัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัด 11 แบบวัด มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบวัดเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วย

1.1 แบบวัดเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (AB) จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

1.2 แบบวัดเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง (IAB) ประกอบด้วย แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ (bi) และแบบวัดการประเมินผลการกระทำ(ei) จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .75

2. แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .64

2.2 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งประกอบด้วย แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (nbi) และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mci) จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85

3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ประกอบด้วย

3.1 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงจำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83

3.2 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม ประกอบด้วยแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (pi) และแบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (ci) จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .77

4.แบบวัดเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73

5.แบบวัดพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะของตัวแปร ใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2,3,4,5 และ 6 และใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) โดยใช้วิธีการแบบ enter ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 และใช้สถิติทดสอบค่าที (t-Test) ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงสูงและกลุ่มที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงต่ำ

สรุปผลการวิจัย

1.ในการศึกษาสถานการณ์ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล พบผลการศึกษาว่าพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า มีสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ 3 สถานการณ์ ได้แก่ 1) การลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก 2) การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และ 3) การเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

2. สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง กับ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 สรุปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ของพยาบาล
วิชาชีพ จำแนกตามพฤติกรรม

| ตัวแปร | พฤติกรรมย่อย | | | |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| | เจตนา หลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ ขัดแย้ง | เจตนา หลีกเลี่ยงการ ลัดคิว การตรวจ | เจตนา หลีกเลี่ยงการ ทำงานพิเศษ | เจตนา หลีกเลี่ยงการ เบิกยา |
| เจตคติทางตรง กับ | .208** | .131 | .045 | .281** |
| เจตนาเชิงพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงทางตรง กับ | .199** | .023 | .282** | .273** |
| เจตนาเชิงพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถ ทางตรง กับ | .315** | .279** | .130 | .249** |
| เจตนาเชิงพฤติกรรม | | | | |

จากตาราง 23 สรุปได้ว่า ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 คือเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในพฤติกรรมรวม และพฤติกรรมย่อยเรื่องเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

สำหรับในพฤติกรรมย่อย เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก พบผลว่ามีเพียงตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรง ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สำหรับในพฤติกรรมย่อย เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง พบผลว่ามีเพียงตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงเพียงตัวเดียว ที่มีความสัมพันธ์ทางบวก

กับเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3.สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่วัดโดยตรง กับวัดโดยทางอ้อม ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่วัดโดยตรงกับวัดโดยทางอ้อมของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามพฤติกรรม

| ตัวแปร | พฤติกรรมย่อย | | | |
|-----------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------|------------------------------|-----------------------------------------|
| | เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง | เจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ | เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ | เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเอง |
| เจตคติต่อพฤติกรรมทางตรงกับทางอ้อม | .455** | .284** | .359** | .405** |
| การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงกับทางอ้อม | .367** | .555** | .444** | .267** |
| การรับรู้ความสามารถทางตรงกับทางอ้อม | .219** | .182** | .238** | .118 |

จากตาราง 24 สรุปผลการวิจัยได้ว่า ตัวแปรที่วัดในทางตรงกับวัดในทางอ้อม ทั้งในพฤติกรรมรวม และพฤติกรรมย่อยทุกคู่ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ตัวแปรการรับรู้ความสามารถทางตรงกับทางอ้อม ในพฤติกรรมย่อยการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.สรุปผลการศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ทั้งในพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อย ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 สรุปภาพรวมค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ จำแนกตาม
พฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อย

| ตัวแปรอิสระ | เจตนาหลีกเลี่ยง ผลประโยชน์ขัดแย้ง | พฤติกรรมย่อย | | |
|-------------|--------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| | | เจตนา หลีกเลี่ยงการ ลัดคิวการตรวจ | เจตนา หลีกเลี่ยงการ ทำงานพิเศษ | เจตนา หลีกเลี่ยงการ เบิกยา |
| AB | .041 | .001 | -.043 | .156* |
| SN | .71 | -.101 | .242** | .200** |
| PBC | .243** | .268*** | .063 | .176* |
| MO | .218** | .272*** | .125 | .126 |

จากตาราง 25 สรุปผลได้ดังนี้

สำหรับพฤติกรรมรวม เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญ ตามลำดับความสำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง และพันธะทางจริยธรรม

สำหรับเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญ ตามลำดับความสำคัญ คือ พันธะทางจริยธรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักทางตรง

เจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญ คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญ ตามลำดับความสำคัญคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางตรง และ เจตคติทางตรง ต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่วัดโดยทางตรงกับตัวแปรที่วัดโดยทางอ้อม ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
2. การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่สามารถทำนายเจตนาหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่วัดโดยทางตรงกับตัวแปรที่วัดโดยทางอ้อม ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

1). เจตคติทางตรงต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติทางอ้อมต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในพฤติกรรมรวม และในพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .455 สำหรับพฤติกรรมรวม และ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .284 ,.359 และ .405 ในพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรมตามลำดับ สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4

ทั้งนี้เนื่องจาก เจตคติต่อพฤติกรรมตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีองค์ประกอบเดียว คือ ความรู้สึกเชิงประเมินค่า โดยมีพื้นฐานจากความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่บุคคลจะมีเจตคติทางบวกหรือลบ จึงขึ้นอยู่กับ การประเมินความรู้สึกหรือความเชื่อที่เขา มีต่อสิ่งนั้นว่า ผลจากการกระทำเป็นอย่างไร (Ajzen.1991:191 citing Fishbein and Ajzen .1975,1980) จากแนวคิดนี้เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยจะเห็นถึงความสอดคล้องกันของคำตอบที่ได้จากการวัดเจตคติทางตรงต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งกับการวัดโดยทางอ้อม ดังเช่น คำตอบที่ได้จากการวัดเจตคติทางอ้อมต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่า การหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งจะส่งผลให้ ผู้ป่วยได้รับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน การทำงานเป็นระบบ การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น รวมถึงประเมินว่า ความเชื่อเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดี ในขณะที่เดียวกันคำตอบที่ได้จากการวัดเจตคติทางตรงต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง พบว่า การหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นสิ่งที่ให้ผลทางบวก นำชมเชย ดี มีจรรยาบรรณ น่าเชื่อถือ จะเห็นว่าคำตอบเจตคติต่อการหลักเสี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งจากการวัดในทางตรงและการวัดในทางอ้อมมีความสอดคล้องกัน

ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาราชันย์ บุญธิดา (2536ก) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า เจตคติต่อการทุจริตการสอบมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการ

ประเมินผลการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มนักศึกษาวิชาเอก การศึกษานอกโรงเรียน และ กลุ่มวิชาเอกสุศึกษา ($r = .5772 , .5813$ ตามลำดับ) และจากการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิดา (2536) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมการทุจริตการสอบของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.อีกครั้ง พบผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน คือ เจตคติต่อการทุจริต การสอบมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำและการ ประเมินผลการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001ทั้งพฤติกรรมรวมและพฤติกรรม เดี่ยว และยังพบผลสอดคล้องกับการศึกษา ของ การุณย์ สุตยสรณาคม (2538) ที่พบว่า เจต คติทางตรงต่อการเป็นตำรวจและเจตคติทางอ้อมต่อการเป็นตำรวจมีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($r=.50$) และการศึกษาของปรีชา เจริญกิจขจร (2547) พบว่า เจตคติทางตรง ต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติ ทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2).การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในพฤติกรรมรวมและพฤติกรรมย่อย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ .367 ในพฤติกรรมรวม และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .555 , .444 และ .367 ในพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรมตามลำดับ สนับสนุนสมมติฐานที่ 5

พีชไบน์และ ไอเซน(1975) เสนอแนวความคิดการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมจาก ความเชื่อว่า บุคคลรับรู้ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนของกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อการกระทำของตน ด้วยการ อนุমানจากการรับรู้เจตคติต่อการกระทำของกลุ่มอ้างอิง คือ ถ้ารับรู้ว่าคุณกลุ่มอ้างอิงมีเจตคติ ทางบวกต่อการกระทำ เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรม โดยคาดหวังว่าจำนำไปสู่ ผลตอบแทนที่จะได้รับจากกลุ่มอ้างอิงเหล่านั้น ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน การวัด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถวัดได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม ในขณะที่ทำนองเดียวกันกับการ วัดเจตคติ ผลการวัดทั้งสองวิธีจะมีความสัมพันธ์กัน โดยการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางอ้อมจะเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือกลุ่มที่มีความสำคัญกับบุคคลนั้นๆ มากกว่าการวัดการ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง คือ ในการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม บุคคลจะ ประเมินความคิดเห็นของกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด ควบคู่กับความต้องการที่จะทำตามความคิดเห็น ของกลุ่มอ้างอิงเหล่านั้น ซึ่งตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน บุคคลที่จะเป็นกลุ่ม อ้างอิงเด่นชัดจะเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด และน่าจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มที่ได้จากการสำรวจ และคัดเลือกกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดอย่างมีหลักเกณฑ์ตาม ทฤษฎี ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจะเชื่อมโยงความคิดเห็นของกลุ่มอ้างอิงเหล่านั้นสรุป เป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญต่อตน เมื่อพิจารณาถึงผลการศึกษา พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างเชื่อว่า ผู้มารับบริการ ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้ร่วมงาน หรือบุคคลอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมมีความเห็นว่า ตนควรหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และกลุ่ม

ตัวอย่างก็ต้องการที่จะทำตามความคิดเห็นนั้น กลุ่มตัวอย่างจะประเมินความคิดเห็นโดยรวมว่า บุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง พิจารณาได้จาก ค่าเฉลี่ยของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงและทางอ้อมที่เป็นไปในทิศทางบวก

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ราชันย์ บุญธิมา (2536ก) พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงในการทุจริตการสอบของนิสิตปริญญาโท มีความสัมพันธ์กับผลรวมของ ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังสอดคล้องกับการศึกษาเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ปรีชา เจริญกิจจร (2547) ที่พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3). การรับรู้ความสามารถในการควบคุมหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในพฤติกรรมรวม และพฤติกรรมย่อย 2 พฤติกรรม จาก 3 พฤติกรรมย่อยโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .219 ในพฤติกรรมรวม และ สนับสนุนสมมติฐานที่ 6

ไอเซน(1985,1991) ได้เสนอตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมโดยยึดแนวคิดเดียวกับเจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง นั่นคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตามแนวคิดนี้พัฒนามาจากความเชื่อ แต่จะเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมพฤติกรรม คือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการกระทำนั้นว่า ยากหรือง่ายเพียงใด และการที่บุคคลจะรับรู้ได้เช่นนั้นก็ต่อเมื่อบุคคลคิดว่ามีปัจจัยใดที่สนับสนุนให้เขาทำหรือขัดขวางการกระทำของเขา มากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาผลจากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดคะเนโอกาสที่จะมีปัจจัยสนับสนุนในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสำหรับ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักหลาย ปัจจัย ได้แก่ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีระบบคิวที่ชัดเจน และ ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อีกทั้งมีการรับรู้อำนาจของปัจจัยเหล่านี้ว่ามีอิทธิพลส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักได้ นั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าเขามีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ทำพฤติกรรมดังกล่าวได้สำเร็จจริง จึงนำมาสู่การประเมินว่าการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนักสำหรับเขาเป็นสิ่งที่ง่ายและเขาสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง สำหรับพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ก็เช่นเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างประเมินว่ามีปัจจัยสนับสนุนหลายปัจจัยเช่นเดียวกัน ได้แก่ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีค่าตอบแทนเพียงพอ มีกฎระเบียบเคร่งครัด และมีความเกรงใจผู้อื่น จึงนำมาสู่การประเมินว่าการหลีกเลี่ยงการทำงาน

พิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง สำหรับเขาเป็นสิ่งที่ง่ายและเขาสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง และในการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีเพียง 1 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ที่พบว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่วัดทางตรงกับทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่ามีปัจจัยสนับสนุนหลายปัจจัย แต่กลุ่มตัวอย่างประเมินการรับรู้ในอำนาจของปัจจัยว่ามีอิทธิพลในระดับน้อย อาจเป็นไปได้ว่ามีปัจจัยเด่นชัดอื่นที่ช่วยสนับสนุนการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

การศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษา ของประธาร วสวนนท์ (2541) ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อิทธิพลที่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งงานวิจัยของศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .511$)

ส่วนที่ 2 .การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ พบว่ามีประเด็นอภิปรายที่พบจากผลการวิจัยครั้งนี้ 4 ประเด็น ดังนี้คือ

1) ผลการวิจัยแสดงว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญอันดับแรก ในการทำนายเจตนา โดยสามารถทำนายได้ทั้งในพฤติกรรมรวม และในพฤติกรรมย่อย 2 พฤติกรรม จาก 3 พฤติกรรมย่อย

ผลการวิจัยเรื่องนี้ยืนยันทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่กล่าวไว้ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ (Ajzen, 1991) ในกรณีของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลและพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีมาใช้ทำนายพฤติกรรมเป็นครั้งแรกนี้ แสดงถึงความเที่ยงตรงของการวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อค้นพบแสดงว่า พยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูง มีเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งสูงด้วย และเมื่อพิจารณาในพฤติกรรมย่อยเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก พบว่ามีสาเหตุของการรับรู้ความสามารถสูงมาจากความเชื่อที่สำคัญ คือ 1) เชื่อว่า "การมี

จรรยาบรรณในวิชาชีพ มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก " และการมีจริยธรรมของตนเองมีความเป็นไปได้ 2) เชื่อว่า "การมีระบบคิวที่ชัดเจน" มีอิทธิพลส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ซึ่งมีความเป็นไปได้เช่นกัน ผู้ที่มีจริยธรรมในสังคมย่อมเคารพกฎระเบียบของส่วนรวม 3) เชื่อว่า "การมีความจำเป็น" มีผลขัดขวางการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจในระดับต่ำมาก และ "การมีความจำเป็น" มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยสำหรับตนเอง 3) เชื่อว่า "การเห็นผู้อื่นทำ" มีผลต่อการละเลยการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจในระดับต่ำมาก" และความเชื่อว่า "การเห็นผู้อื่นทำ" มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยสำหรับตนเอง เช่นกัน Ajzen (1991) กล่าวถึงปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวางว่า การพิจารณาความสามารถในการทำพฤติกรรมนั้น พิจารณาจากความสามารถในการจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง หรือ ปัจจัยเอื้อหนุนพฤติกรรมนั้น เพื่อให้การทำพฤติกรรมนั้นสำเร็จ เมื่อมีปัจจัยสนับสนุนมาก โอกาสที่จะสามารถทำพฤติกรรมนั้นให้สำเร็จก็จะมากขึ้นด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ก็พบว่า มีปัจจัยขัดขวางการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจคือ คือ "การมีความจำเป็น" และ "การเห็นผู้อื่นก็ทำกัน" ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ปัจจัยเหล่านั้นมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยสำหรับตัวเองและมีปัจจัยสนับสนุนการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งคือ "การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ " ข้อค้นพบนี้มีความเป็นไปได้ เนื่องจากพบผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการวิจัยของ ชนากานต์ บุญนุช (2547) ที่พบว่า พยาบาลมีการยึดมั่นต่อจรรยาบรรณในวิชาชีพในระดับที่สูง เป็น ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติเชิงวิชาชีพของพยาบาลในโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

สำหรับในเจตนาหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ก็พบว่า มีสาเหตุของการรับรู้ความสามารถสูงมาจากความเชื่อที่สำคัญ คือ 1) เชื่อว่า "ผู้บริหารเป็นแบบอย่าง และการมีความซื่อสัตย์ มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ" ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และ 2) เชื่อว่า "มีการตรวจสอบเคร่งครัด และ มีการลงโทษอย่างชัดเจน" มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติเช่นกัน 3) เชื่อว่า "การที่มีผู้อื่นก็ทำกัน" มีผลต่อการละเลยหรือขัดขวางการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติในระดับต่ำมาก" และความเชื่อว่า "การเห็นผู้อื่นทำ" มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยสำหรับตนเอง

ในการอธิบายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมที่สำรวจเบื้องต้นหลายความเชื่อที่พบผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับทฤษฎีที่กล่าวถึงการสร้างเครื่องมือว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตามแนวคิดนี้พัฒนามาจากความเชื่อ แต่จะเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมพฤติกรรม คือ ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการกระทำนั้นว่ายากหรือง่ายเพียงใด และการที่บุคคลจะรับรู้ได้ เช่นนั้นก็ต่อเมื่อบุคคลคิดว่ามีปัจจัยใดที่สนับสนุนให้เขาทำหรือขัดขวางการกระทำของเขา มากน้อยเพียงใด และผลจากงานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการ

ควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม และทำนายพฤติกรรม เช่น การศึกษาของ ประธาร วสวนนท์ (2541) และในการศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา ของ ศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546) พบว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ อันดับแรกที่เข้าสมการทำนายเจตนากรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาและพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬานักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคกลาง จากผลการศึกษาทั้งในพฤติกรรมรวม และพฤติกรรมย่อย ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งจึงมีความสัมพันธ์กับเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งและเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ

2) ตัวแปรพันธะทางจริยธรรม พบว่าเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญอันดับที่สอง ในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และเป็นตัวแปรอันดับแรกในการทำนายพฤติกรรมย่อย เรื่องเจตนาหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

พันธะทางจริยธรรม ตามแนวความคิดของพีชไบน์ และไอเซน เชื่อว่า พันธะทางจริยธรรมมีรากฐานมาจากความเชื่อเกี่ยวกับเกี่ยวกับปทัสถานบุคคล (Personal Normative beliefs) ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในในลักษณะของ คุณค่าทางจิตใจ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม (Gorsuch and Othberg . 1983. citing Ajzen and Fishbein . 1970) และโทเกอร์เซน (Thogersen .1996) เสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่า เมื่อเกิดการกระทำใหม่ๆขึ้น บุคคลอาจใช้ปทัสถานทางสังคมหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงอย่างเดียว หรืออาจใช้ร่วมกันเพื่อช่วยในการคาดการณ์เกี่ยวกับการกระทำที่เหมาะสมก่อน แต่ถ้าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ต้องทำซ้ำๆอีก (Recurrent) บุคคลจะเริ่มมีปทัสถานที่เกิดขึ้นภายในเป็นปทัสถานส่วนบุคคล ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นปทัสถานภายในของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เชิงจริยธรรม และในขณะเดียวกันก็จะมีลักษณะใกล้เคียงกับเจตคติต่อการทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรม จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เมื่อพยาบาลตั้งใจจะหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและสิ่งที่ต้องทำตลอดเวลาอยู่แล้วเขาจึงเลือกที่จะกระทำโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งอ้างอิงมาพิจารณาว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นการกระทำที่เขาพึงพอใจ มีความรู้สึกในแง่บวก เป็นการกระทำที่เหมาะสม ดังจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลเป็นไปในทิศทางบวก

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เคอแลนด์ (Kurland. 1995) ที่พบว่าการปรับเปลี่ยนตัวแปรพันธะทางจริยธรรม สามารถเพิ่มการทำนายเจตนาในการให้ข้อเท็จจริงต่อลูกค้าของตัวแทนประกันภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในงานวิจัยของ อารีวรรณ รุ่งทิวินิช

(2541) ที่พบว่า ตัวแปรพันธะทางจริยธรรม สามารถเพิ่มอำนาจการทำนายเจตนาในการรีไซเคิลขยะมูลฝอยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มันทนา สิริวัตโนภาส (2538) ที่พบว่าพันธะทางจริยธรรมสามารถเพิ่มอำนาจการทำนายความตั้งใจที่จะบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3). ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาในพฤติกรรมย่อย 2 จาก 3 พฤติกรรมย่อย โดยพบว่าเป็นตัวแปรตัวเดียวที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง และเป็นตัวแปรอันดับแรกในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ทั้งนี้เนื่องจาก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นที่เขาให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่าเขาอ้างอิงนั้น คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นๆ และบุคคลมักมีเจตนาที่จะทำตามการรับรู้ที่เขาให้ความสำคัญของผู้ที่เขาให้ความสำคัญ กล่าวคือ ยิ่งบุคคลรับรู้ว่าเขาให้ความสำคัญคิดว่าเขากระทำมากเท่าใด ก็จะมีเจตนาที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเช่นเดียวกับเจตคติ แต่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับบรรณณะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief) ซึ่งเป็นความเชื่อของเขาว่า บุคคลเฉพาะหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น

จากการศึกษาครั้งนี้ในพฤติกรรมย่อยเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง พบว่ามีสาเหตุของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมาจากความเชื่อที่สำคัญคือ พยาบาลได้ให้ความสำคัญในกลุ่มบุคคลอ้างอิงและมีความเชื่อว่า “ผู้บริหารโรงพยาบาล ประชาชนทั่วไป และผู้ร่วมงาน” กลุ่มบุคคลเหล่านี้เห็นว่าพยาบาลควรหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง อีกทั้งมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามความต้องการของบุคคลดังกล่าวอย่างสูงด้วย ซึ่งสังเกตเห็นว่า บุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพยาบาล เพราะในการทำงานของพยาบาลนั้น ผู้ป่วยและผู้รับบริการ ซึ่งก็คือประชาชนทั่วไป ถือว่าเป็นบุคคลที่พยาบาลให้ความสำคัญ คำนึงหรือตระหนักถึงคุณค่าและสิทธิเป็นอันดับแรก อีกทั้งการทำงานพยาบาลเป็นการทำงานแบบร่วมกันเป็นทีม ซึ่งต้องการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ร่วมงาน โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานตลอดจนผู้บังคับบัญชา จึงมีความสำคัญที่จะทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มพยาบาล มีความเชื่อว่าเขาจะมี “ญาติบางคนที่ไม่สนับสนุน การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงในระดับที่น้อย และเขาก็มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามน้อยด้วยเช่นกัน ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจึงเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

และสำหรับพฤติกรรมย่อยเรื่องเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้ ญาติ ก็เช่นกัน พบสาเหตุของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมาจากความเชื่อที่สำคัญคือ กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่ามีบุคคลที่เขาให้ความสำคัญ ได้แก่ “ประชาชนทั่วไป ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้ร่วมงาน และผู้มารับบริการ” เป็นกลุ่มบุคคลที่ส่งเสริม สนับสนุน และเชื่อว่าควรหลีกเลี่ยง พฤติกรรมดังกล่าว อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างยังมีแนวโน้ม แรงจูงใจที่จะทำตามกลุ่มอ้างอิงที่สนับสนุน การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติในระดับที่สูงด้วย ข้อค้นพบนี้จึง เป็นการยืนยันตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นการรับรู้ ของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นที่เขาให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่าเขาอ้างอิงนั้น คิดว่าเขาควรหรือไม่ควร กระทำพฤติกรรมนั้นๆ และบุคคลมักมีเจตนาที่จะทำตามการรับรู้ที่เขามีต่อความคิดของผู้ที่เขา ให้ความสำคัญ กล่าวคือ ยิ่งบุคคลรับรู้ว่าเขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำมากเท่าใด ก็ จะมีเจตนาที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจึงเป็นตัวแปรอันดับแรก ที่มีอำนาจในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ และผล การศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี โมกขาว (2539) ที่พบว่าการคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนาย ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และยังสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานการพยาบาลผู้ป่วยในของ สุพัทธา ธรรมวงษ์ (2544) พบว่า ปทัสถานทางสังคม หรือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญอันดับ แรก ในการทำนายพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาล และ ตัวแปรปทัสถานทางสังคมยังเป็นตัว แปรอันดับแรกอีกเช่นกันในการทำนายพฤติกรรมเคารพสิทธิผู้ป่วย และในการศึกษาของปรีชา เจริญกิจจจร (2547) พบว่าตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีนัยสำคัญในการทำนายเจตนา หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน

4). ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งในพฤติกรรมย่อย 1 พฤติกรรม จาก 3 พฤติกรรม คือ สามารถทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ข้อค้นพบแสดงว่าพยาบาลที่มีเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติทางบวก มีเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติสูง ด้วย และพบว่ามีสาเหตุของเจตคติต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับ ญาติทางบวก มาจากความเชื่อที่สำคัญคือ เชื่อว่าการหลีกเลี่ยงการกระทำดังกล่าวนำมาสู่ผลดี หลายๆด้านในระดับที่สูงดังนี้คือ “ทำให้โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดความซื่อตรงใน การทำงาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และทำให้เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน ” และมีความเชื่อว่าจะทำให้เกิด “ความไม่สะดวกต่อญาติ” ในระดับที่น้อย ผลจากความเชื่อเหล่านี้ทำให้ กลุ่มพยาบาลมีเจตคติทางบวกต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ในทางบวกสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคล และเมื่อบุคคลมีเจตคติต่อพฤติกรรมทางบวกมากเท่าใด บุคคลก็จะมีเจตนาที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ จึงมีนัยสำคัญในการทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติในครั้งนี้

แต่สำหรับในพฤติกรรมรวม คือ เจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และในพฤติกรรมย่อย 2 พฤติกรรมใน 3 พฤติกรรม พบผลการศึกษาว่าตัวแปรเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งเป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญในการทำนาย แม้ว่าจะพบว่ากลุ่มพยาบาลมีเจตคติทางบวกต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งระดับสูงทั้งในลักษณะพฤติกรรมรวม และในพฤติกรรมย่อย (พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งที่อยู่ในระดับสูง) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว จะพบว่า ตัวแปรเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ กับตัวแปรอิสระทุกตัวแปร คือ ทั้งกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง และตัวแปรพันธะทางจริยธรรม แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเจตคติทางตรงมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นเป็นไปได้นี้เนื่องจากการที่บุคคลจะมีเจตคติ ความเชื่อ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อบุคคลนั้นเห็นว่าบุคคลที่เขาให้ความสำคัญมีความเชื่ออย่างไรต่อการทำพฤติกรรมดังกล่าว หรือบุคคลที่เขาให้ความสำคัญมีความรู้สึกอย่างไรต่อการทำพฤติกรรมนั้นๆ เขาก็มีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึกที่สอดคล้องกับบุคคลที่เขาให้ความสำคัญ เช่นเดียวกับ ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม เมื่อบุคคล เชื่อว่ามีปัจจัยใดที่มีโอกาสเกิดขึ้นและช่วยส่งเสริมให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมาก และรับรู้อำนาจของปัจจัยว่ามีอิทธิพลส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ ได้สำเร็จและสำเร็จได้โดยง่าย บุคคลนั้นก็ มีแนวโน้มที่จะคิด พิจารณาว่า พฤติกรรมนั้น เป็นสิ่งที่ดี ควรทำ จึงมีเจตคติที่สอดคล้องกับความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม

เมื่อตัวแปรเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอิสระทุกตัวแปร ซึ่งในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยเพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายนั้น ตัวแปรที่จะมีอำนาจในการทำนายต้องมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูง และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ น้อย ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นไปได้ว่าตัวแปรเจตคติทางตรงจึงมีอำนาจในการทำนายน้อยกว่าตัวแปรอิสระตัวแปรอื่น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพนั้นมีโอกาสเกิดสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งขึ้นได้ สถานการณ์ผลประโยชน์ขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นสถานการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ด้านทรัพย์สิน เงินทอง โดยตรง แต่มักเป็นในลักษณะการช่วยเหลือญาติ ที่มีผลทำให้ความเชื่อถือ ศรัทธา ชื่อเสียง ระบบการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานลดลง ซึ่งจะเห็นว่าจะนำผลเสียมาสู่ส่วนรวมในที่สุด จึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสถานการณ์ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ขัดแย้งที่พยาบาลโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ให้ความเห็นว่ามีลักษณะสถานการณ์ผลประโยชน์ขัดแย้งที่ควรหลีกเลี่ยง 3 สถานการณ์ คือ การลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก การทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง และการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ และพบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องต่อเจตนาหลีกเลี่ยงการกระทำดังกล่าว คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพันธะทางจริยธรรม โดยพบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความเชื่อว่า การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เป็นสิ่งที่ง่าย อยู่ภายใต้การควบคุมของเขา และมีความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมที่พบใน 2 พฤติกรรมย่อยจาก 3 พฤติกรรมย่อย คือ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การมีความซื่อสัตย์ นั้นแสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพเชื่อว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะคอยส่งเสริมให้พยาบาลปฏิบัติงานโดยหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง อีกทั้งยังรับรู้อำนาจของปัจจัยที่สอดคล้องกันอีกด้วย ดังนั้นควรมีแนวทางการป้องกัน ดังนี้

1. การรณรงค์ “ปลูกจิตสำนึก” ให้เกิดความตระหนักในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การส่งเสริมความตระหนักใน “จรรยาบรรณในวิชาชีพ” ส่งเสริม “จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์” เพื่อนำมาสู่การส่งเสริมให้พยาบาลเกิดการหลีกเลี่ยง ป้องกัน รวมถึงร่วมมือกันสอดส่องดูแล เพื่อลดพฤติกรรมผลประโยชน์ขัดแย้ง ในลักษณะต่างๆ

2. การลดปัจจัยที่ขัดขวางการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง เช่น เมื่อเห็นว่าบุคคลอื่น ๆ ก็ทำกันทั้งเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้บริหาร จึงควรมีแนวทางปฏิบัติตามระเบียบที่ชัดเจนเท่าเทียมกันทั้งระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร เช่น ในการลดพฤติกรรมลัดคิวการตรวจ ควรมี การจัดระบบคิวที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนเคารพกฎเกณฑ์เดียวกัน สำหรับการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับบุคคลอื่น อาจจะมีการ ตรวจสอบเอกสารว่ามีการเจ็บป่วยและได้รับการตรวจ

จริงหรือไม่ หรืออาจจะมีการกำหนด ที่มงานเพื่อคอยตรวจสอบและกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้
ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้เมื่อใช้ตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติ
ทางตรงต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถใน
การควบคุมพฤติกรรมทางตรง และปรับเพิ่มตัวแปรพันธะทางจริยธรรม ในการทำนายเจตนา
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง พบว่าสามารถร่วมกันทำนายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์
ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 16.2 โดยพบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การ
รับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ พันธะทางจริยธรรม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ
เพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้ คือ

1. ควรจะมีการศึกษาโดยการเพิ่มตัวแปรต้น หรือตัวแปรพยากรณ์อื่น โดยอาจใช้ตัว
แปรจากทฤษฎีอื่น ๆ ร่วมอธิบายและทำนาย เช่น ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ การเมือง หรือทฤษฎี
ทางสังคม ซึ่งอาจทำให้สามารถอธิบายเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งได้มากขึ้น หรือหาก
มีความเป็นไปได้ควรศึกษาในระดับพฤติกรรมจะทำให้เห็นความชัดเจนของความสัมพันธ์
ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลในเชิงลึกโดยใช้วิธีการ
วิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การศึกษาเป็นรายกรณี หรือศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละกลุ่ม
งานการพยาบาล หรือในแต่ละโรงพยาบาล ที่มี ขนาด ที่ตั้ง แตกต่างกัน ตลอดจนศึกษา
ผลประโยชน์ขัดแย้งในพยาบาลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหาร เพื่อให้เห็นความชัดเจน และได้
ทราบรายละเอียด เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่าง ของสถานการณ์ที่เป็น
ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลที่ชัดเจนมากขึ้น

3. เนื่องจากพบว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ขัดแย้งนั้นยังมีการศึกษาไม่มาก
นัก ทั้งๆที่ในปัจจุบันพบว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญโดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐ จึงควรมี
การส่งเสริมให้มีการศึกษาที่กว้างขวางยิ่งขึ้นในกลุ่มประชากรอื่นๆ เพื่อนำมาสู่การส่งเสริมให้
เห็นความสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งและร่วมกันป้องกันแก้ไขต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล กอบกัยกิจ. (2543). มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขผลประโยชน์ขัดกันของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูงในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- การุณย์ สุตยสรณาคม. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- จิระนันท์ พากเพียร. (2540). การทำนายและอธิบายพฤติกรรมการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลินิกทันตกรรมของนักศึกษาทันตภิบาล:ทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จิระนันท์ พากเพียรและคณะ. (2545). ปัจจัยจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมดูแลผู้ป่วยของนักศึกษาด้านสาธารณสุข สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. รายงานการวิจัย.วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร. ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- ชนากานต์ บุญข. (2547). "การปฏิบัติเชิงวิชาชีพของพยาบาลในโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลแล้ว เขตกรุงเทพมหานคร". การประชุมวิชาการประจำปี เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ. ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช. กรุงเทพฯ
- ชิดขม สุวรรณน้อย. (2530). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2535). เจตคติ : การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก. กรุงเทพฯ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- นิพนธ์ พัวพงศกร. (2546). ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม. เอกสารประกอบการสัมมนาเผยแพร่ผลการวิจัย. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ)

- ประธาร วสวนนท์. (2541). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของ
ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.
ปริญญาณิพนธ์. วท.ม (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ปรีชา เจริญกิจจจร. (2547). การศึกษาเจตนาหลักเลียงผลประโยชน์ขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน
เรียง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออก โดยใช้ทฤษฎีการกระทำ
ด้วย เหตุผล. ปริญญาณิพนธ์ วท.ม (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2539). องค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไทย.
กรุงเทพฯ. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เพ็ญพรรณ พิทักษ์สงคราม. (2539). การศึกษาสถานการณ์เชิงจริยธรรมและความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต
และ จิตเวช. วิทยานิพนธ์. พย.ม (พยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย .
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- มันทนา สิริรัตโนภาส . (2538). การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาและพฤติกรรมการบริจจาคโลหิต
ของ นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.
วิทยานิพนธ์. ศศ.ม (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย .
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ราชันย์ บุญธิดา. (2536ก). การทำนายพฤติกรรมทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
ที่ 6 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. ปริญญาณิพนธ์. กศ.ม. (วัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- _____. (2536ข). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทุจริตการสอบของ
นิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. การศึกษานำร่องประกอบการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย ; เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งพลาดได้"
ใน ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3). 8-11
- วิภา หวานนวล. (2543). กระบวนการและวิธีการแก้ไขความขัดแย้งของหัวหน้าสถานีอนามัย
ที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีอนามัยในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(สาขารณະสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร

- วุฒิพงษ์ พานิชย์สวอย. (2542). การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับการดำรงตำแหน่ง
 สาธารณะ. วิทยานิพนธ์. น.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ถ่ายเอกสาร
- ศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาในการกระทำพฤติกรรมบริโภคอาหาร
 เพื่อการเล่น กีฬาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและพฤติกรรม
 บริโภค อาหารเพื่อการเล่น กีฬา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น
 สูง วิทยาลัย พละศึกษาในเขตภาคกลาง ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.
 ปริญญาโท วท.ม (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. (2546). ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ
 ผลประโยชน์ส่วนรวม. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการวิจัย เรื่อง
 “ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม”. กรุงเทพฯ :
 สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (2546). จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับปีพุทธศักราช 2546.
 กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์สถาบันการพัฒนาสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงาน ก.พ. (2530). รายงานการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนประจำปี 2528.
 กรุงเทพฯ. บริษัทประชาชนจำกัด
- _____. (2542). รายงานการวิจัยคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพฯ. สำนักงาน ก.พ
- สุพัทธา ธรรมวงษ์ . (2544). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิ
 มนุษยชนในงานการพยาบาลผู้ป่วยใน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ
 : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุรศักดิ์ บุตดา. (2531). การกระทำผิดวินัยข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 สุข. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
 มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุรรัตน์ พรวัฒนกุล. (2542). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล
 จังหวัดนนทบุรี(ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528).
 วิทยานิพนธ์. วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
 มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร .
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.(2540).ความขัดแย้งการบริหารเพื่อความสำเร็จสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2
 กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส จำกัด

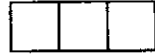
- หทัยรัตน์ ลิ้มประพันธ์. (2543). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีในจังหวัดสระบุรี ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. ปรินูญานีพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อัญชลี โมกขาว. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจคติต่อวิชาชีพและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลรัฐ. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- อารีวรรณ รุ่งทิวณิช. (2541). พฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตทดลองโครงการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร ศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. ปรินูญานีพนธ์. กศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม รัฐอมฤต. (2530). ปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ. วิทยานิพนธ์. น.ม. . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- Ajzen ,Icek . (1991). " The Theory of Planned Behavior" .*Orgnization and Human Dicission Process*. 50 : 179-211
- Ajzen ,Icek and Madden. (1986). "Prediction of Goa-I Directed Behavior : Attitude, Intentions and Perceived Behavior Control. " *Journal of Experimental Social Psychology*. 22 : 453-474
- Ajzen ,Icek and Matin Fishbein . (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. New Jersey : Prentice-Hall,Inc
- Cooper Terry L. (1990). *The Responsible of Administrator*. Jossey-Bass Publishers. San Francisco
- Ekins Hejka - A. (1998) : "Conflict of interest" in *International Encyclopedia of Public Policy and Administration*. Cololado.
- Fishbien , M. and Ajzen ,I. (1975). *Belief,Attitude,Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research*. Reading ,MA : Addison – Wesley.
- Kurland,N.B. (1995). "Etical Intention and The Theory of Reasoned Action and Planned Behavior" *Journal of Applied Socail Psychology* . 25 : 297-313
- Osgood, C.E, G.T.Suci and P.H. Tannenbaum. (1957). *The measurement of meaning*. Urbana,III : University of Illinois Press.

- Togersen J. (1996). " Recycling and Morality : A Critical Review of the Literature " .
Environment and Behavior. 28 : 536-558
- Van Roy ,Edward. (1970). "On Thetheory of Corruption", in *Economic Delvelopment
and Culture Change*. 19 (1)
- Williams Sandra (1985). *Conflict of Interest :the Ethical Dilemma in Politics*. Bedford
College. University of London.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- 1.แบบสอบถามความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง
- 2.แบบสอบถามเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง



แบบสอบถามความคิดเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

เรียน พยาบาลผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท่านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของพยาบาลวิชาชีพ ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งโดยใช้ประสบการณ์การทำงานของท่าน ผู้ศึกษาขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านตอบคำถามทุกข้อ ซึ่งความคิดเห็นของท่านจะไม่มีผลถูกหรือผิดและจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวท่าน ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นความลับและวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็น และความรู้สึกของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน ก่อนตอบแบบสอบถามขอความกรุณาให้ท่านอ่านข้อมูลที่กำหนดไว้ในหน้า 2 เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและประเภทของผลประโยชน์ขัดแย้ง แล้วจึงตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาว ศศิธร พิมเสน
 นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น โดยเติมข้อมูลลงในช่องว่าง.....ที่กำหนดให้ โปรดทำทุกข้อ

1.หากท่านหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ โดยเฉพาะเมื่ออาการเจ็บป่วยไม่หนัก

1.ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดผลตัวอย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2. จะทำให้เกิดผลเสีย หรือไม่ อย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

3.มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ เห็นด้วยและสนับสนุน ท่านในการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

4.มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ ขัดขวางหรือไม่เห็นด้วย กับท่านในการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจ ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

5.มีปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมให้ท่านหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

6. มีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางท่านในการหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

7. การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ โดยเฉพาะเมื่ออาการเจ็บป่วยไม่หนักมากของพยาบาลดังกล่าว เป็นสิ่งที่..... (ให้ท่านเขียนคำคุณศัพท์ด้านดีและด้านไม่ดี)

คำคุณศัพท์ด้านดี คือ

คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี คือ

- | | |
|--------|--------|
| 1..... | 1..... |
| 2..... | 2..... |
| 3..... | 3..... |
| 4..... | 4..... |
| 5..... | 5..... |
| 6..... | 6..... |
| 7..... | 7..... |
| 8..... | 8..... |

2. หากท่านหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

1. ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2. จะทำให้เกิดผลเสียหรือไม่ อย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

3. มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ เห็นด้วยและสนับสนุน ท่านในการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....

4.....

5.....

4.มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ ขัดขวางหรือไม่เห็นด้วย กับท่านในการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ดังกล่าว

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

5.มีปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมให้ท่านหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ดังกล่าว

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.มีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางท่านในการหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง ดังกล่าว

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

7.การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลงของพยาบาลดังกล่าว เป็นสิ่ง
ที่..... (ให้ท่านเขียนคำคุณศัพท์ด้านดีและด้านไม่ดี)

คำคุณศัพท์ด้านดี คือ

คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี คือ

1..... 1.....

2..... 2.....

3..... 3.....

4..... 4.....

5..... 5.....

6..... 6.....

7..... 7.....

8..... 8.....

3. หากท่านหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

1. ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2. จะทำให้เกิดผลเสียหรือไม่ อย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

3. มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ เห็นด้วยและสนับสนุน ท่านในการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

4. มีบุคคลที่สำคัญต่อท่านบุคคลใดบ้างที่ ขัดขวางหรือไม่เห็นด้วย กับท่านในการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

5. มีปัจจัยใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมให้ท่านในการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ดังกล่าว

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

6. มีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางท่านในการหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ

ดังกล่าว

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

7. การหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับญาติ ของพยาบาลดังกล่าว เป็นสิ่ง
ที่..... (ให้ท่านเขียนคำคุณศัพท์ด้านดีและด้านไม่ดี)

คำคุณศัพท์ด้านดี คือ

คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี คือ

1..... 1.....

2..... 2.....

3..... 3.....

4..... 4.....

5..... 5.....

6..... 6.....

7..... 7.....

8..... 8.....

หมายเลขแบบสอบถาม

| | | |
|--|--|--|
| | | |
|--|--|--|

แบบสอบถามความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

เรียน พยาบาลผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวศศิธร พิมเสน นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำ
ปริญญาโทเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล
วิชาชีพ ซึ่งท่านเป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็น ความเชื่อ และความรู้สึกของ
พยาบาลวิชาชีพในระดับปฏิบัติการ เกี่ยวกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน
ในขณะที่ปฏิบัติงาน ความคิดเห็นของท่านจะไม่มีผลถูกหรือผิด และจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวท่าน ผู้ศึกษา
จะเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นความลับและวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการ ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และโปรดทำทุกข้อ

ขณะที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านนึกถึงการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาล ใน
ความหมายต่อไปนี้

การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การหลีกเลี่ยง
สถานการณ์ที่จะ

ใช้หน้าที่ที่พึงมีและปฏิบัติอยู่ กระทำเพื่อผลประโยชน์แก่ตนเองหรือญาติ ประกอบด้วยสถานการณ์
ต่อไปนี้

- @ การไม่ลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก
- @ การหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษ ที่ทำให้มาปฏิบัติงานประจำล่าช้า ประสิทธิภาพงานประจำลดลง
- @ การหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวพยาบาลเองในการเบิกยาไปใช้กับญาติ

ผู้วิจัยขอขอบคุณพยาบาลทุกท่านสำหรับความร่วมมือในการวิจัย มา ณ.โอกาสนี้

น.ส.ศศิธร พิมเสน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้ท่านเติมข้อมูลในช่องว่าง..... หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุปี

3. สถานภาพสมรส

โสด คู่

หม้าย

4. ระยะเวลาการปฏิบัติงานปี.....เดือน

5. งานการพยาบาลที่ท่านสังกัด

- | | |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> กุมารเวชศาสตร์ | <input type="checkbox"/> จักษุ โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา |
| <input type="checkbox"/> ตรวจรักษาผู้ป่วยนอก | <input type="checkbox"/> ผู้ป่วยพิเศษ |
| <input type="checkbox"/> รังสีวิทยา | <input type="checkbox"/> ศัลยศาสตร์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ |
| <input type="checkbox"/> สูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา | <input type="checkbox"/> อายุรศาสตร์และจิตเวช |

ตอนที่ 2**คำชี้แจงในการตอบ**

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่าน ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียวและโปรดทำทุกข้อ

| ตัวอย่าง | เช่น (0) | การทำการบ้านเสร็จ | ส่งครูได้ตรงเวลาทุกครั้ง | เป็นสิ่งที่ |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|--------------|
| | มาก ปานกลาง | น้อย | ไม่ใช่ทั้ง 2 | น้อย ปานกลาง |
| นำชมเขย | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | นำตำหนิ |
| นำหมั้นไส้หมั้นไส้ | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | ไม่นำ |
| หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่า การทำการบ้านเสร็จส่งครูได้ตรงเวลาทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ | | | | |
| 1. นำชมเขยอย่างมาก | | | | |
| 2. ไม่นำหมั้นไส้ปานกลาง | | | | |

ชุดที่ 1 แบบวัดพันธะทางจริยธรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มี 8 ข้อ ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านต่อการทำพฤติกรรม 3 พฤติกรรม

ดังต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และโปรดทำทุกข้อ

- 1.การลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก
- 2.การไปทำงานพิเศษ ที่ทำให้มาปฏิบัติงานประจำล่าช้า ส่งผลให้ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง
- 3.การใช้ชื่อของตนเองเพื่อเบี่ยงไปใช้ กับญาติ

ฉันคิดว่า **ฉันควรหลีกเลี่ยง** การกระทำพฤติกรรมดังกล่าว เนื่องจาก

1.แสดงออกถึงความรับผิดชอบของฉันที่มีต่อสังคม

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.เป็นการกระทำที่สังคมยกย่อง

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ก่อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมในอนาคต

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4.เป็นการกระทำที่สังคมคาดหวังให้ฉันปฏิบัติ

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5.เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับความคิดของฉัน

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

6.เป็นการกระทำที่แสดงออกว่าฉันเป็นผู้มีจริยธรรมในสังคม

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ในทางตรงกันข้ามหากไม่หลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าว ฉันคิดว่า

7. ทำให้ฉันรู้สึกละอายใจ

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

8. เป็นการละเลยหน้าที่ที่ฉันพึงมีต่อสังคม

เห็นด้วย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านต่อการทำพฤติกรรมต่อไปนี้โปรดทำทุกข้อ

1. การที่ฉันไม่ลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก เป็นสิ่งที่

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

นำชมเชย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | นำตำหนิ

ยุติธรรม | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ยุติ
 ธรรม

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี

มีจรรยาบรรณ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่มี
 จรรยาบรรณ

น่าหมั่นไส้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่น่า
 หมั่นไส้

มีน้ำใจ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่มีน้ำใจ

2. การที่ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง เป็นสิ่งที่

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

นำชมเชย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | นำตำหนิ

น่าเป็นตัวอย่าง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่น่าเป็น
 ตัวอย่าง

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องที่ตรงกับความเชื่อของท่านต่อการทำพฤติกรรมต่อไปนี้มากที่สุด

การที่ฉันไม่ลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก ฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่...

1. ทำให้ผู้ป่วยทุกคนได้รับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. ทำให้การทำงานเป็นระบบ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4. ทำให้ฉันและญาติขาดความสะดวกรสบายในการเข้ารับบริการ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. ทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากขึ้น

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

การที่ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง
ฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่...

1. ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ทำให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้รับบริการ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ทำให้ไม่มีคนทำงานเวรจ้างพิเศษ(OT)

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4.ทำให้ฉันมีรายได้ไม่เพียงพอ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5.ทำให้เกิดความเชื่อถือแก่ผู้รับบริการ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

การหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของฉันเพื่อเบิกยา ไปใช้กับญาติ ฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่...

1.ทำให้โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ทำให้เกิดความซื่อตรงในการทำงาน

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4.ทำให้เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. ทำให้ญาติของฉันขาดความสะดวกสบายในการรับบริการ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 4 แบบสอบถามการประเมินผลการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

คำชี้แจง โปรดประเมินข้อความต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. การที่ผู้ป่วยทุกคนได้รับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นสิ่งที่ ...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. การทำงานเป็นระบบ เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4. การที่ฉันและญาติขาดความสะดวกสบายในการเข้ารับบริการ เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. การที่ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากขึ้น เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

6. การไม่มีคนทำงานเวรจ้างพิเศษ(OT) เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

7. การที่ฉันมีรายได้ไม่เพียงพอ เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

8. การเกิดความเชื่อถือแก่ผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

9.การที่โรงพยาบาลไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

10.การเกิดความซื่อตรงในการทำงาน เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

11.การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นสิ่งที่

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

12.การเกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน เป็นสิ่งที่...

ดี | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการคล้อยตามบุคคลที่มีความสำคัญ

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเชื่อของท่านมากที่สุด โปรดทำทุกข้อ

1.บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนมากคิดว่า.....ฉันควร รอเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง โดยไม่ทำการลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่ อากาศเจ็บป่วยไม่หนักมาก

จริง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่จริง
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนมากคิดว่า.....ฉันควร หลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ควร | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนมากคิดว่า.....ฉันควร หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตนเองเพื่อเบี่ยงไปใช้ กับญาติ

ควร | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 6 แบบสอบถามความเชื่อต่อบุคคลที่มีความสำคัญ

คำชี้แจง ขอให้ท่านนึกถึงบุคคลที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมที่กำหนดให้ในการตอบคำถามแต่ละข้อ ว่าบุคคลเหล่านี้เชื่อว่าท่านควรทำพฤติกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความเชื่อของท่านมากที่สุด

| |
|----------------------------------------|
| ผู้บริหารโรงพยาบาลของฉัน เชื่อว่า..... |
|----------------------------------------|

1.ฉันควรเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง ไม่ลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ฉันควรหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ฉันควร หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวเองเพื่อเบี่ยงเบนไปใช้ กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

| |
|--------------------------------|
| ผู้ร่วมงานของฉัน เชื่อว่า..... |
|--------------------------------|

1.ฉันควรเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง ไม่ลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ฉันควรหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ฉันควรหลีกเลี่ยงการใช้ ชื่อของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้ กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ผู้รับบริการจากโรงพยาบาลของฉัน เชื่อว่า.....

1.ฉันควรเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง ไม่ลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ฉันควรหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษ ที่ทำให้ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ฉันควร หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้ กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ประชาชนทั่วไป เชื่อว่า.....

1.ฉันควรเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง ไม่ลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ฉันควรหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ฉันควร หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อ ของตัวฉันเพื่อเบี่ยงไปใช้ กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ญาติบางคนของฉัน เชื่อว่า.....

1.ฉันควรลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2.ฉันควรทำงานพิเศษ แม้จะทำให้มาปฏิบัติงานประจำล่าช้า ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3.ฉันควร ใช้ชื่อของตัวฉัน เบิก กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 7. แบบสอบถามแรงจูงใจในการคล้อยตามบุคคลสำคัญ

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการในการคล้อยตามบุคคลสำคัญต่อท่านมากที่สุด และโปรดทำทุกข้อ

ฉันต้องการทำตาม ผู้บริหารโรงพยาบาล ในการ...

1. ไม่ลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติเมื่ออาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. หลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ

ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้

กับญาติที่

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ฉันต้องการทำตาม ผู้รับบริการจากโรงพยาบาล ในการ...

1. ไม่ลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. หลีกเลี่ยงทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้ กับญาติ

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ฉันต้องการทำตาม เพื่อนร่วมงานของฉัน ในการ...

1. ไม่ลัดคิวการตรวจให้กับฉันเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. หลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อ ของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้กับญาติ

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ฉันต้องการทำตาม ประชาชนทั่วไป ในการ...

1. ไม่ลัดคิวการตรวจให้กับฉันเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. หลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อ ของตัวฉันเพื่อเบิกยาไปใช้ กับญาติ

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

| |
|--------------------------------------------------|
| ฉันต้องการทำตาม <u>ญาติบางคนของฉัน</u> ในการ.... |
|--------------------------------------------------|

1. ลัดคิวการตรวจให้กับตัวเองหรือญาติแม่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. ทำงานพิเศษ ที่อาจทำให้มาปฏิบัติงานประจำล่าช้า ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. ใช้ชื่อ ของตัวฉันเพื่อเบี่ยงเบนไปใช้ กับญาติ

ต้องการ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่
 ต้องการ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 8 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความยากง่ายในการกระทำพฤติกรรมดังต่อไปนี้ด้วยตัวของท่านเอง โปรดทำทุกข้อ

1. สำหรับฉัน การรอเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ฉันทำได้...

ง่าย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. หากฉันต้องการ.....ฉันและญาติสามารถรอเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้งได้โดยง่าย
 เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
 ไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. ฉันสามารถควบคุมได้ว่า ฉันจะไม่ลัดคิวการตรวจทุกครั้ง

ควบคุมได้เต็มที่ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ควบคุม
 ได้ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4. สำหรับฉัน...การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้มาปฏิบัติงานประจำลำช้า ประสิทธิภาพงานประจำลดลง เป็นสิ่งที่ฉัน ทำได้..

ง่าย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. หากฉันต้องการ.....ฉันสามารถหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
 ไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

6. ฉันสามารถควบคุมได้ว่า...ฉันจะไม่ทำงานพิเศษที่ทำให้ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ควบคุมได้เต็มที่ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ควบคุม
 ได้ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

7. สำหรับฉัน...การหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของฉันเพื่อเบี่ยงไปใช้ กับญาติที่ เป็นสิ่งที่ฉันทำได้...

ง่าย | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

8. หากฉันต้องการ.....ฉันสามารถหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของฉันเพื่อเบิกยาไปใช้ กับญาติ

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

9. ฉันสามารถควบคุมได้ว่า...ฉันจะไม่เบิกยาไปใช้กับญาติ โดยใช้ชื่อของตนเอง

ควบคุมได้เต็มที่ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ควบคุม
ได้ยาก

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 9. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวาง การกระทำพฤติกรรมดังกล่าวต่อไปนี้ มากที่สุด โปรดทำทุกข้อ

1. การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. เมื่อความจำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ฉันลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. การมีระบบคิวที่ชัดเจน ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4. เมื่อเห็นว่าบุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน ทำให้ฉันลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติแม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. เมื่อเห็นผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

6. การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

7. การมีค่าตอบแทนเพียงพอ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

8. การมีกฎระเบียบเคร่งครัด ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

9. การมีความเกรงใจผู้อื่น ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

10. เมื่อเห็นเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ก็ทำกัน ทำให้ฉันทำงานพิเศษ ที่อาจทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

11. เมื่อมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบียดไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

12. เมื่อผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง
เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

13. เมื่อมีการลงโทษอย่างชัดเจน ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง
เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

14. การมีความซื่อสัตย์ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง
เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

15. การที่มีผู้อื่นทำกัน ทำให้ฉันเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง
เป็นไปได้ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 10. แบบสอบถามการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ของอำนาจของปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำพฤติกรรมต่อไปนี ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโปรดทำทุกข้อ

1. การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. เมื่อความจำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ฉันลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติ แม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. การมีระบบคิวที่ชัดเจน ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

4. เมื่อเห็นว่าบุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน ทำให้ฉันลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติแม้อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

5. เมื่อเห็นผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจให้กับตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

6. การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงทำให้ฉันหลีกเลี่ยงทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

7. การมีคำตอบแทนเพียงพอ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

8. การมีกฎระเบียบเคร่งครัด ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

9. การมีความเกรงใจผู้อื่น ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

10. เมื่อเห็นเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ก็ทำกัน ทำให้ฉันทำงานพิเศษที่อาจทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

11. เมื่อมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

12. เมื่อผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

13. เมื่อมีการลงโทษอย่างชัดเจน ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

14. การมีความซื่อสัตย์ ทำให้ฉันหลีกเลี่ยงการเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

15. การที่มีผู้อื่นก็ทำกัน ทำให้ฉันเบิกยาไปใช้กับญาติโดยใช้ชื่อตนเอง

ทุกครั้ง | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ไม่เคย
เลย

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ชุดที่ 11 แบบสอบถามเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความตั้งใจของท่านมากที่สุด เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ

1. ใน 1 เดือนข้างหน้า ฉันตั้งใจจะรอเข้ารับการตรวจตามลำดับคิวทุกครั้ง โดยไม่ทำการลัดคิวให้กับตนเองหรือญาติโดยเฉพาะ เมื่ออาการเจ็บป่วยนั้นไม่หนัก

ตั้งใจจะทำ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ตั้งใจจะ
ไม่ทำ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

2. ภายใน 1 เดือนข้างหน้า ฉันตั้งใจว่าจะหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษ ที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำลดลง

ตั้งใจจะทำ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ตั้งใจจะ
ไม่ทำ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

3. ภายใน 1 เดือนข้างหน้า ฉันตั้งใจว่าจะหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อของตัวเองเบิกยาไปใช้ กับญาติ

ตั้งใจจะทำ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | _____ | ตั้งใจจะ
ไม่ทำ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง 2 น้อย ปานกลาง มาก

ภาคผนวก ข

- 1.ผลการสำรวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพ
- 2.คำอำนาจจำแนกของแบบวัด

ผลการสำรวจความเชื่อเด่นชัด

ตาราง 26 ความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุม และคำคุณศัพท์ ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการลัดคิวการตรวจแก่ตนเองหรือญาติที่อาการเจ็บป่วยไม่หนัก (N=100 คน)

| ผลดี | ความถี่ | ผลเสีย | ความถี่ |
|-----------------------------------------------|---------|--------------------------------------------------------|---------|
| 1.ผู้ป่วยได้รับการบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียม | 92* | 1.พยาบาลและญาติขาดความสะอาดกสบายในการเข้ารับบริการ | 45* |
| 2.การทำงานเป็นระบบ | 65* | 2.เกิดปัญหาขัดแย้งกับญาติ | 42* |
| 3.การทำงานมีประสิทธิภาพ | 42* | 3.ไม่มีเวลาว่างทำธุระส่วนตัว | 23 |
| 4.ผู้รับบริการพึงพอใจมากขึ้น | 35 | 4.เสียเวลาการทำงานเนื่องจากรอนาน | 10 |
| 5.รพ. ไม่เสียผลประโยชน์ | 27 | 5.ไม่มีคนเคารพ | 8 |
| 6.ผู้ร่วมงานพึงพอใจ | 17 | | |
| 7.การทำงานมีความซื่อตรง | 12 | | |
| 8.ภาพรวมของ รพ. ดี | 10 | | |
| 9.เกิดความเชื่อถือแก่ผู้รับบริการ | 7 | | |
| 10.เป็นแบบอย่างที่ดี | 5 | | |
| 11.ลดความขัดแย้งในการทำงาน | 5 | | |
| 12.ตนเองไม่เห็น้อย | 3 | | |
| 13.เกิดจรรยาบรรณในการปฏิบัติต่อผู้ป่วย | 3 | | |
| 14.ไม่ลำบากใจในการให้บริการ | 1 | | |
| 15.ผู้รับบริการรับบริการอย่างเต็มที่ | 1 | | |
| 16.เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว | 1 | | |
| 17.เกิดความยุติธรรมต่อองค์กร | 1 | | |
| 18.ความเห็นแก่ตัวลดลง | 1 | | |
| บุคคลสนับสนุน | | บุคคลคัดค้าน | |
| 1.ผู้รับบริการ | 46* | 1.ญาติที่ได้รับผลประโยชน์ | 28* |
| 2.ประชาชนทั่วไป | 39* | 2.ญาติพี่น้องที่ต้องการให้ช่วย, คนที่ต้องการสิทธิพิเศษ | 22 |
| 3.ผู้บริหาร รพ. | 35* | 3.คนที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ | 20 |
| 4.ผู้ร่วมงาน | 32* | 4.ผู้รับบริการบางท่าน | 10 |
| 4.หัวหน้าหอผู้ป่วย | 25 | | |
| 6.รัฐบาล, โรงพยาบาล | 10 | | |
| 7.คนที่มีความยุติธรรม | 10 | | |

ตาราง 26 (ต่อ)

| <u>บุคคลสนับสนุน</u> (ต่อ) | ความถี่ | | ความถี่ |
|---------------------------------------|---------|-----------------------------------------------------|---------|
| 8.บิดามารดา | 8 | | |
| 9.บุคลากรในทีมสุขภาพ | 6 | | |
| 10.สื่อมวลชนต่างๆ | 5 | | |
| 11.ญาติพี่น้อง | 4 | | |
| 12.เพื่อน | 2 | | |
| 13.สามี | 2 | | |
| 14.ครอบครัว | 1 | | |
| <u>ปัจจัยสนับสนุน</u> | | <u>ปัจจัยขัดขวาง</u> | |
| 1.มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 80* | 1.มีความจำเป็น หลีกเลี้ยงไม่ได้ | 45* |
| 2.มีระบบคิวที่ชัดเจน | 66* | 2.บุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน | 35* |
| 3.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 52* | 3.เกรงใจความเป็นเครือญาติ | 13 |
| 4.มีช่องบริการเฉพาะเจ้าหน้าที่ | 30 | 4.ถือว่าเป็นบุคลากรของ รพ. | 8 |
| 5.มีความเกรงใจผู้อื่น | 18 | 5.ไม่อยากเสียเวลารอนาน | 5 |
| 6.มีคำแนะนำ ดิชมจากผู้รับบริการ | 5 | 6.รู้สึกเสียหน้าที่ต้องรอตรวจทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ | 3 |
| 7. มีความคิดเอาใจเขามาใส่ใจเรา | 9 | | |
| 9.พื้นฐานครอบครัวดี | 1 | | |
| 10.รู้จักเกรงใจผู้อื่น | 1 | | |
| 11.มีระเบียบวินัยในตนเอง | 1 | | |
| 12.เพื่อนตักเตือน | 1 | | |
| 13.สังคมไทยไม่มีระบบอุปถัมภ์เครือญาติ | 1 | | |
| 14.ไม่ทำให้รู้จักเป็นการส่วนตัว | 1 | | |
| <u>คำคุณศัพท์ด้านดี</u> | | <u>คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี</u> | |
| 1.น่าชมเชย | 46 | 1.น่าหมั่นไส้ | 36 |
| 2.น่ายกย่อง | 44 | 2.ตงฉิน, ตรงเกินไป | 29 |
| 3.น่าภูมิใจ | 39 | 3.เรื่องมาก | 23 |
| 4.มีประโยชน์ | 37 | 4.ไม่มีน้ำใจ | 18 |
| 5.ดี, ดีงาม | 24 | 5.โง่, ไม่ฉลาด | 13 |
| 6.น่าเอาเป็นตัวอย่าง | 22 | 6.น่าเบื่อหน่าย | 12 |
| 7.น่าเคารพนับถือ | 21 | 7.ซื่อป้อ | 12 |
| 8.เท่าเทียมกันยุติธรรม | 17 | 8.ท้อเหี่ยว, หมดกำลังใจ | 11 |
| 9.มีคุณธรรม | 15 | 9.ไม่ปรับตัว | 10 |

ตาราง 26 (ต่อ)

| คำคุณศัพท์ด้านดี (ต่อ) | ความถี่ | คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี (ต่อ) | ความถี่ |
|------------------------|---------|----------------------------|---------|
| 10. นำสรรเสริญ | 13 | 10. เซย | 6 |
| 11. มีศักดิ์ศรี | 11 | 11. ไม่มีประโยชน์ | 5 |
| 12. ซื่อตรง, ซื่อสัตย์ | 10 | 12. ไม่รู้จักบุญคุณ | 5 |
| 13. มีคุณค่า | 9 | 13. ไม่เห็นแก่พวกพ้อง | 5 |
| 14. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 6 | 14. ไม่รู้จักผู้ใหญ่ | 5 |
| 15. น่าเชื่อถือ | 6 | 15. ไม่มีเพื่อน, ไม่มีคนคบ | 4 |
| 16. น่าชื่นชม | 6 | 16. เพิกเฉย | 3 |
| 17. มีกำลังใจ | 5 | | |
| 18. มีศีลธรรม | 5 | | |
| 19. มีจริยธรรม | 5 | | |
| 20. เป็นระเบียบ | 4 | | |
| 21. นำศรัทธาในวิชาชีพ | 2 | | |
| 22. ถูกต้อง | 2 | | |
| 23. น่ายินดี | 2 | | |
| 24. เยี่ยม | 2 | | |
| 25. มีเหตุผล | 1 | | |
| 26. มีจิตสำนึก | 1 | | |

*ความเชื่อที่นำมาสร้างแบบวัด

ตาราง 27 ความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง บัณฑิตควบคุม และคำคุณศัพท์ ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการทำงานพิเศษที่ทำให้ประสิทธิภาพงานประจำ ลดลง (N=100 คน)

| ผลดี | ความถี่ | ผลเสีย | ความถี่ |
|------------------------------------------|---------|----------------------------------|---------|
| 1.การทำงานมีประสิทธิภาพ | 93* | 1.พยาบาลมีรายได้ไม่พอเพียง | 62* |
| 2.เกิดความยุติธรรมต่อผู้รับบริการ | 58* | 2.ไม่มีคนทำงาน OT | 36* |
| 3.เกิดความเชื่อถือแก่ผู้รับบริการ | 28* | 3.มีเวลาว่างมากเกินไป | 4 |
| 4.รพ./รัฐ ได้รับผลประโยชน์ | 21 | 4.ความสัมพันธ์กับผู้อื่นลดลง | 1 |
| 5.เกิดความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน | 10 | 5.ขาดประสบการณ์ทำงาน | 1 |
| 6.ลดความขัดแย้งในการทำงาน | 8 | | |
| 7.ไม่มีความผิดพลาดในการทำงาน | 2 | | |
| 8.เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน | 2 | | |
| บุคคลสนับสนุน | | บุคคลคัดค้าน | |
| 1.ผู้บริหาร รพ. | 55* | 1.ผู้ที่รายได้ไม่เพียงพอ | 30* |
| 2.ผู้ร่วมงาน | 50* | 2.ผู้ที่ต้องการพยาบาล OT | 8 |
| 3.ผู้รับบริการ (ผู้ป่วย/ญาติ) | 36* | 3.ผู้ร่วมงานบางคน que ทำงานพิเศษ | 7 |
| 4.หัวหน้าหอผู้ป่วย | 32* | | |
| 5.รัฐบาล,โรงพยาบาล | 18 | | |
| 6.บิดามารดา | 17 | | |
| 7.บุคลากรในทีมสุขภาพ | 8 | | |
| บัณฑิตสนับสนุน | | บัณฑิตขัดขวาง | |
| 1.มีจิตสำนึกในหน้าที่/มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 83* | 1.รายได้ไม่เพียงพอ | 45* |
| 2.ค่าตอบแทนและสวัสดิการเพียงพอ | 71* | 2.บุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน | 22* |
| 3.มีกฎระเบียบปฏิบัติเคร่งครัด | 62* | 3.เพื่อความอยู่รอด | 5 |
| 4.มีความเกรงใจผู้อื่น | 38* | 4.ค่าครองชีพสูง,ของราคาแพง | 2 |
| 5.เพื่อนดักเตือน | 12 | | |
| 6.งานประจำไม่เอื้ออำนวย | 10 | | |
| 7.มีระเบียบวินัยในตนเอง | 7 | | |
| 8.คำนึงถึงผลเสียต่อผู้ป่วย | 2 | | |

ตาราง 27 (ต่อ)

| คำคุณศัพท์ด้านดี | ความถี่ | คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี | ความถี่ |
|------------------------|---------|--------------------------|---------|
| 1. มีความรับผิดชอบ | 44 | 1. รายได้ไม่พอ | 38 |
| 2. นำเอาเป็นตัวอย่าง | 42 | 2. ตงเงิน, ตรงเกินไป | 29 |
| 3. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 39 | 3. โง่, ไม่ฉลาด | 13 |
| 4. มีประโยชน์ | 37 | 4. นำเบื้อหน้า | 12 |
| 5. ดี, ดีงาม | 35 | 5. ซื่อป้อ | 12 |
| 6. นำชมเชย | 35 | 6. ห่อเหี่ยว, หมดกำลังใจ | 11 |
| 7. นำยกย่อง | 35 | 7. ไม่ปรับตัว | 10 |
| 8. นำภูมิใจ | 34 | | |
| 9. มีคุณธรรม | 21 | | |
| 10. นำสรรเสริญ | 13 | | |
| 11. มีศักดิ์ศรี | 11 | | |
| 12. ซื่อตรง, ซื่อสัตย์ | 10 | | |
| 13. มีคุณค่า | 9 | | |
| 14. นำไว้ใจ | 9 | | |
| 15. นำเชื่อถือ | 6 | | |
| 16. นำชื่นชม | 6 | | |
| 17. มีศีลธรรม | 5 | | |
| 18. มีจริยธรรม | 5 | | |
| 19. นำศรัทธาในวิชาชีพ | 2 | | |
| 20. ถูกต้อง | 2 | | |
| 21. นำยินดี | 2 | | |
| 22. เยี่ยม | 2 | | |
| 23. เสียสละ | 2 | | |
| 24. มีเหตุผล | 1 | | |
| 25. มีจิตสำนึก | 1 | | |

*ความเชื่อที่นำมาสร้างแบบวัด

ตาราง 28 ความถี่ของข้อความเชื่อก่อนชัดเกี่ยวกับผลการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุม และคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการเบิกยาโดยใช้ชื่อตนเองเพื่อนำไปใช้กับ ญาติ (N=100 คน)

| <u>ผลดี</u> | <u>ความถี่</u> | <u>ผลเสีย</u> | <u>ความถี่</u> |
|-----------------------------------|----------------|-----------------------------------|----------------|
| 1.รพ.ไม่เสียผลประโยชน์ | 87* | 1.ญาติเสียค่าใช้จ่าย | 22* |
| 2.มีความโปร่งใสในการทำงาน | 47* | 2.เสียเวลามาตรวจ | 18 |
| 3.เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | 28* | 3.ญาติไม่พอใจ | 5 |
| 4.เกิดความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงาน | 25* | | |
| 5.เกิดความยุติธรรมต่อผู้รับบริการ | 19 | | |
| <u>บุคคลสนับสนุน</u> | | <u>บุคคลคัดค้าน</u> | |
| 1.ผู้บริหาร รพ. | 54* | 1.ญาติที่ได้รับผลประโยชน์ | 26* |
| 2.หัวหน้าหอผู้ป่วย | 45* | 2.ผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ | 24* |
| 3.ผู้ร่วมงาน | 38* | | |
| 4.รัฐบาล,โรงพยาบาล | 20 | | |
| 5.บุคลากรในทีมสุขภาพ | 16 | | |
| 6.ประชาชนทั่วไป | 15 | | |
| 7.ฝ่ายการเงิน | 12 | | |
| 8.เภสัชกร | 6 | | |
| <u>ปัจจัยสนับสนุน</u> | | <u>ปัจจัยขัดขวาง</u> | |
| 1.มีการตรวจสอบเคร่งครัด | 75* | 1.บุคคลอื่น ๆ ก็ทำกัน | 35* |
| 2.ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่าง | 56* | 2.การละเลยการตรวจสอบอย่างจริงจัง | 14 |
| 3.มีการลงโทษชัดเจน | 37* | 3.ต้องช่วยเหลือญาติ,คนรู้จัก | 8 |
| 4.มีความซื่อสัตย์ | 32* | 4.เห็นใจผู้ที่เดือดร้อน | 4 |
| 5.หัวหน้าสั่งห้าม | 28 | 5.เมื่อมาตรวจด้วยตนเองเสียเวลามาก | 2 |
| 6.มีคณะกรรมการควบคุม,ตรวจสอบ | 12 | | |
| <u>คำคุณศัพท์ด้านดี</u> | | <u>คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี</u> | |
| 1.ซื่อตรง,ซื่อสัตย์ | 48 | 1.น่าหมั่นไส้ | 36 |
| 2.ยุติธรรม | 47 | 2.ตงฉิน,ตรงเกินไป | 29 |
| 3.มีเหตุผล | 40 | 3.เรื่องมาก | 23 |
| 4.ดี,ดีงาม | 28 | 4.ไม่มีน้ำใจ | 18 |
| 5.น่าเอาเป็นตัวอย่าง | 25 | 5.โง่,ไม่ฉลาด | 13 |

ตาราง 28 (ต่อ)

| คำคุณศัพท์ด้านดี (ต่อ) | ความถี่ | คำคุณศัพท์ด้านไม่ดี (ต่อ) | ความถี่ |
|------------------------|---------|----------------------------|---------|
| 6. นำเคารพนับถือ | 21 | 6. นำเมื่อหน่าย | 12 |
| 7. มีความรับผิดชอบ | 14 | 7. ซื่อป้อ | 12 |
| 8. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ | 13 | 8. ไม่มีประโยชน์ | 5 |
| 9. มีคุณธรรม | 10 | 9. ไม่รู้จักบุญคุณ | 5 |
| 10. ถูกต้อง | 10 | 10. ไม่เห็นแก่พวกพ้อง | 5 |
| 11. นำชมเชย | 9 | 11. ไม่รู้จักผู้ใหญ่ | 5 |
| 12. นำภูมิใจ | 9 | 12. ไม่มีเพื่อน, ไม่มีคนคบ | 4 |
| 13. เป็นระเบียบ | 8 | | |
| 14. โปร่งใส | 6 | | |
| 15. นำไวใจ | 6 | | |
| 16. นำเชื่อถือ | 6 | | |
| 17. นำชื่นชม | 6 | | |
| 18. มีศีลธรรม | 5 | | |
| 19. มีจริยธรรม | 5 | | |
| 21. นำศรัทธาในวิชาชีพ | 2 | | |
| 22. นำยินดี | 2 | | |
| 23. มีจิตสำนึก | 1 | | |

*ความเชื่อที่นำมาสร้างแบบวัด

ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติทางตรงต่อการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .617 | 10 | .753 |
| 2 | .608 | 11 | .492 |
| 3 | .636 | 12 | .377 |
| 4 | .519 | 13 | .649 |
| 5 | .325 | 14 | .743 |
| 6 | .432 | 15 | .700 |
| 7 | .730 | 16 | .667 |
| 8 | .751 | 17 | .260 |
| 9 | .736 | 18 | .329 |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .89

ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติทางอ้อมต่อการหลีกเลี่ยง
ผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .321 | 9 | .245 |
| 2 | .390 | 10 | .423 |
| 3 | .349 | 11 | .345 |
| 4 | .345 | 12 | .476 |
| 5 | .142 | 13 | .516 |
| 6 | .471 | 14 | .453 |
| 7 | .544 | 15 | .193 |
| 8 | .289 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .75

ตาราง 31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .400 | 3 | .450 |
| 2 | .512 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .64

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมต่อการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .262 | 9 | .684 |
| 2 | .497 | 10 | .332 |
| 3 | .566 | 11 | .531 |
| 4 | .549 | 12 | .581 |
| 5 | .108 | 13 | .685 |
| 6 | .587 | 14 | .699 |
| 7 | .652 | 15 | .385 |
| 8 | .579 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .85

ตาราง 33 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางตรง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .503 | 6 | .675 |
| 2 | .363 | 7 | .626 |
| 3 | .506 | 8 | .552 |
| 4 | .660 | 9 | .491 |
| 5 | .527 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .83

ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการ
หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้งทางอ้อม

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .281 | 9 | .435 |
| 2 | .015 | 10 | .237 |
| 3 | .461 | 11 | .467 |
| 4 | .203 | 12 | .526 |
| 5 | .541 | 13 | .497 |
| 6 | .512 | 14 | .465 |
| 7 | .473 | 15 | .308 |
| 8 | .455 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .77

ตาราง 35 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพันธะทางจริยธรรมต่อการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .536 | 5 | .853 |
| 2 | .745 | 6 | .785 |
| 3 | .849 | 7 | .201 |
| 4 | .834 | 8 | .238 |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .88

ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตนาหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ขัดแย้ง

| ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) | ลำดับข้อ | ค่าอำนาจจำแนก (r) |
|----------|-------------------|----------|-------------------|
| 1 | .517 | 3 | .629 |
| 2 | .546 | | |

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .73

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ผู้ตรวจสอบแบบวัดในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ผู้ตรวจสอบแบบวัดในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี
อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา
อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์จิระนันท์ พากเพียร
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

| | |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อ ชื่อสกุล | นางสาวศศิธร พิมเสน |
| วันเดือนปี เกิด | 23 สิงหาคม 2518 |
| สถานที่เกิด | จังหวัดสระบุรี |
| สถานที่อยู่ปัจจุบัน | 83 หมู่ 11 ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี 15140 |
| ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน | รับราชการ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ ระดับ 5 |
| สถานที่ทำงานปัจจุบัน | ตึกอุบัติเหตุชั้น 4 โรงพยาบาลศิริราช ถ.พรานนก เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 |
| ประวัติการศึกษา | |
| พ.ศ. 2536 | มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี |
| พ.ศ. 2540 | พยาบาลศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม อันดับ 2 มหาวิทยาลัยมหิดล |
| พ.ศ. 2547 | วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |